

Årsredovisning 2018

Årsredovisning 2018

Beslutad av:

Datum och paragraf:

Giltighetstid:

Revideringar och omarbetningar:

Dokumentet gäller för:

Dokumentansvarig: (befattning och organisatorisk tillhörighet)

Innehåll

Inledning	4
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kommunchefen sammanfattar 2018	7
Förvaltningsberättelse	11
Visionen	11
Organisation	13
Måluppfyllelse	14
Ekonomisk sammanfattning.....	16
Personalredovisning	26
Verksamhetsredovisning	34
Kommunstyrelsen	34
Socialnämnden.....	57
Barn och utbildningsnämnden.....	69
Tekniska nämnden	85
Redovisning av VA-verksamheten	96
Bygg och miljönämnden	100
Kultur och fritidsnämnden	108
Överförmyndarnämnden	116
Ekonomisk redovisning.....	121
Driftsredovisning	121
Investeringar.....	122
Resultaträkning	124
Balansräkning.....	125
Koncernkassaflöde	126
Noter	126
5 år i sammandrag	136
Redovisningsprinciper	137

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Ännu ett år har gått i Hallstahammars kommuns historia. Den positiva trenden med ökad befolkning och fina omdömen och resultat inom många områden håller i sig. Men det krävs stort engagemang och hårt arbete inom alla verksamheter för att hålla hög kvalitet och hinna med att växa i den omfattning som behövs och det har vi!

Vid årsskiftet den 31 dec 2018 var vi 16 186 personer i kommunen en ökning med 188 personer under året. För att möta befolkningstillväxten har det varit stort tryck på bostäder. Under 2018 har 6 nya detaljplaner antagits av kommunfullmäktige och fler är på väg. Hallstahem har ställt om verksamhetslokaler till lägenheter och privata företag har byggt nya bostäder i Hallstahammar. Trycket på den tekniska förvaltningen har varit mycket stort under flera år och under 2018 har beslut tagits om en ny organisation där bl.a. planavdelningen får en tydligare koppling till kommunstyrelsen där en ny samhällsbyggnadssenhet bildas.

Det är inte bara inom bostadsförsörjningen som behoven ökar. Förskolan har klarat ökningen under året med att de årskullar som lämnat förskolan under 2017 är större än de årskullar som börjat under 2018. Inom grundskolan har flera år av ökat elevantal skapat behov av att bygga ut våra skolor. Nyligen har ombyggnationer gjorts på Lindboskolan och Parkskolan. Under 2018 har projektering gjorts för att bygga ut Tunboskolan i Kolbäck till en 4-9 skola. Ett inriktningsbeslut är taget i kommunfullmäktige om att riva den gamla Näslundskolan och bygga en helt ny skola på Näs som ska stå klar 2021.

Inom äldreomsorgen är det inte inflyttning som skapar ökat tryck (även om vi har viss inflyttning av äldre) utan en åldrande befolkning. Kommunfullmäktige har under året tagit ett inriktningsbeslut om att 55 nya platser inom särskilt boende ska projekteras och att det ska stå färdigt senast 2025. Den politiska viljeinriktningen är att det ska byggas i Kolbäck.

Den ekonomiska redovisningen visar ett positivt resultat på 13,5 miljoner kr, (1,41%). Ett bra resultat utifrån att vi hade ett budgeterat resultat på 5 017 000 kr. När vi mäter verksamheternas nettokostnader mot våra inkomster (skatter och statsbidrag) ser vi att vi förbrukat 101,95%. I budget 2019 ligger ett effektiviseringskrav på runt 0,5% (ca 5 mkr).

Årets positiva resultat beror bl.a. på att vi har god avkastning på vår pensionsportfölj där vi har 433 mkr avsatta för pensioner intjänade före 1998 samt en utdelning från Mälarenergi elnät. För 2018 låg investeringsbudgeten på 174 174 000 kr, utfallet blev 104 273 000 kr. Den stora skillnaden beror på att flera objekt inte har påbörjats som det var planerat utan skjutits fram. Investeringsbehoven framåt ligger på historiskt höga nivåer mellan 150-200 mkr/år. Ska vi klara investeringsnivåerna krävs ett bättre årligt resultat för att kunna egenfinansiera delar av investeringen och inte behöva belåna allt för mycket.

Vid höstens val skrevs också politisk historia i Hallstahammars kommun då den sittande majoriteten S, V och Mp inte fick tillräckligt med röster för att fortsätta majoritetssamarbetet. Efter förhandlingar och diskussioner formades en ny majoritet med S, C och L. Centerpartiet och Liberalerna har aldrig tidigare suttit i majoritet i kommunen.

2018 var det S, V och Mp som styrde i majoritet. Fullmäktige skiftade ledamöter efter valet men styrelser och nämnder satt kvar till årsskiftet. Jag vill passa på att tacka den tidigare majoriteten för gott samarbete och kan konstatera att många av de mål vi gemensamt satte upp lyser gula och gröna i årsredovisningen t ex det om fossilfri energi där vi nästan är i mål. Eller det om att ”Medborgare, kunder och företagare ska uppleva kommunen som tillgänglig effektiv, kompetent och serviceinriktad. Den personliga servicen ska finnas kvar”. Där har vi i olika undersökningar och omdömen fått väldigt goda resultat. Bredbandssatsningen med vårt delägda bolag FIBRA fortsatte att ansluta hushåll och företag i kommunen och 2018 var 5155 hushåll anslutna av totalt 7470 = 69%. Fler kommer det att bli när nu erbjudanden om anslutning fortsätter ut på landsbygden.

Det händer som sagt mycket i vår kommun under ett år. För att nämna några saker så minns jag särskilt den soliga, rekordvarma och torra sommaren som innebar tuffa utmaningar och beslut om bevattningsförbud under flera veckor. Den varma sommaren innebar också besöksrekord på Skantzöbadet med 101 000 badinsläpp. Den fantastiska teaterföreställningen på Skantzen som Hammarteatern satte upp, ”Där drömmar blir till”. Den handlade om Hallstahammars historia och drog en publik på runt 2000 personer. Hallstahammar hade sin första ”Prideparad” och massor av människor slöt upp och skapade en härlig vikänsla. 100 års jubileet av hästtävlingarna på Strömsholm, där kommunen var delaktig, drog 10 000 besökare och Kronprinsessan Victoria invigde ”Hästmuseum Strömsholm”. Vi invigde utegymmet i Strömsholm, Skateparken i Kolbäck, utegymmet ”Lionparken” i Kolbäck och en hinderbana vid motionscentrum för att nämna några saker.

Under 2018 fattades beslut om att föra över vår överförmyndarnämnd till en gemensam nämnd tillsammans med Köping, Arboga, Kungsör och Surahammar. Den nya organisationen gäller fr.o.m. 2019-01-01.

Årsredovisningen innehåller så mycket intressant läsning om ”allt” som blivit gjort under 2018 och är rena uppslagsverket. Den är också ett viktigt underlag för att kunna blicka framåt. Jag har nämnt några utmaningar men det finns fler och kommunen verkar inom väldigt många områden.

En stor framtidsfråga är personalförsörjningen. Hur vi ska klara att vara en attraktiv och bra arbetsgivare i en allt hårdare konkurrens om medarbetarna? För en sak är säker utan engagerade och duktiga medarbetare så fungerar inte kommunala servicen och verksamheten!

Jag vill med det tacka medarbetare, chefer och förtroendevalda för ert stora engagemang och era insatser för att Hallstahammars kommun ska vara en riktigt bra kommun att leva, bo och verka i.

Catarina Pettersson, kommunstyrelsens ordförande 2019-03-17.

Kommunchefen sammanfattar 2018

Inledningsvis kan sägas att 2018 har varit ett spännande år. I övergripande förvaltningsperspektiv kan följande områden lyftas fram.

Kommunen är en attraktiv plats att bo, leva och verka i. Antalet bostäder ökar.

Befolkningsläget per 31 december 2017 uppgick till 15 998 personer. Per den 1 november var kommunbefolkningen 16 143, en ökning sedan 1 januari med 145 personer. Per den 31 december 2018 uppgick befolkningen till 16 186 en ökning med 188 personer sedan förra årsskiftet vilket är mycket glädjande.

Sedan ett antal år tillbaka har kommunen nu fått önskad befolkningstillväxt. Det innebär i sin tur att det ”trycker på” i våra verksamheter. När det gäller grundskolan har fler platser tillskapats genom att Lindboskolan och Parksskolan har byggts om och anpassats. Båda skolorna inrymmer nu flera platser i grundskolans låg och mellan- och högstadium i Hallstahammar. Under 2018 har även utemiljön anpassats på Parksskolan. Behovet av fler platser i grundskolan finns även i de södra kommundelarna. Under året har planering, projektering och upphandling genomförts för en utbyggnad av Tunboskolan. Det innebär att mellanstadiet kan flytta över till Tunboskolan. Utbyggnaden förvänta stå klar till höstterminens början 2019. Behovet av att se över även Näslundskolan ledde fram till ett inriktningsbeslut av kommunfullmäktige att bygga en helt ny skolan. I avvaktan på att den nya skolan står klar används Fredhems skolan tillfälligt. Eleverna bussas från Näslundskolan till Fredhems skolan. Det finns även behov av fler förskoleplatser. Under året har olika förslag tagits fram. Arbetet fortsätter under 2019.

Under perioden har ett stort arbete lagts ner på att få fram underlag inför att kommunfullmäktige behandlade ett inriktningsbeslut för fler platser i särskilt boende för äldre. Förslaget är att det nya särskilda boendet med 55 nya platser inriktas på att i första hand placeras i Kolbäck.

En annan utmaning framdeles, för att få önskad befolkningstillväxt, är att kommunen på olika sätt kan stimulera till byggande av fler bostäder. Detta är ytterst angeläget om kommunens mål med 150 nya invånare ska kunna förverkligas även de kommande åren. Under första delen av 2018 har 6 detaljplaner färdigställts som möjliggör bl a bostadsbyggande. Det är glädjande att det finns flera externa intressenter som visar intresse för att bygga i Hallstahammars kommun men det är angeläget att kommunen ligger i fas med detaljplanerade områden för bostäder. Under den kommande perioden finns flera nya detaljplaner som förväntas bli klara.

Det är en lång process inom samhällsbyggnadsverksamheten från planering till färdigställande av mark och tomter innan etablering kan bli aktuellt. En organisationsöversyn har därför genomförts med målet att med bibehållen rättssäkerhet tillskapa en effektiv organisation med snabba och effektiva processer. Parallellt med ovan nämnda organisationsöversyn har även en översyn av tekniska förvaltningens organisation genomförts.

Översynen har resulterat i nya förvaltningsorganisationer för dels kommunstyrelseförvaltningen dels tekniska förvaltningen. Beslut fattades av tekniska nämnden resp i kommunstyrelsen i juni 2018 varvid planavdelningen flyttas över till kommunstyrelsen och bildar samhällsbyggnadsenheten fr o m 1 januari 2019.

Medborgare, kunder och företagare ska uppleva kommunen som tillgänglig, effektiv, kompetent och serviceinriktad. Den personliga servicen ska finnas kvar

För att kommunen ska uppfattas som en attraktiv kommun är ovannämnda mål ett viktigt område för kommunens samtliga förvaltningar. Det är angeläget att kommuninvånare och företagare upplever kommunen som tillgänglig, kompetent och serviceinriktad. Under våren 2018 kom resultatet av 2017 års Insiktsmätning (NKI mätning) där kommunen överlag fick mycket goda resultat. I mätningen placera vi oss på plats 9 i landet (plats 1 i SBA mätningen). Målet ovan har direkt bäring på kommunens gemensamma värdegrund: kunden i centrum – ständiga förbättringar- uthållighet. Det sammanvägda värdet har gått från 71 till 79 (över 80 är ett mycket högt värde). Det är särskilt glädjande att kommunens värde avseende bemötande ligger på 84 och effektivitet 81.

Även om kommunen överlag får bra betyg fortsätter arbetet med ”ständiga förbättringar”. Det finns en plan för hur den här servicen kan förbättras. Både bygg och miljö- samt tekniska förvaltningen kommer att anlita kundcenter med början 2019 i syfte att bland annat att öka tillgängligheten och service.

Kommunen ska tillhandahålla och utveckla fler digitala tjänster och modern teknik som förenklar och förbättrar servicen till medborgarna.

Digitaliseringen står för oss i verksamheterna synonymt med ”förändringsprocess”. Vi står inför att i stort sett samtliga verksamheter behöver utvecklas på olika sätt bl a med hjälp av digitalisering/ automation. Digitaliseringsstrategin är nu antagen politiskt och arbetet fortsätter med att få fram en konkret handlingsplan den förväntas vara klar våren 2019. Strategin och handlingsplanen ska implementeras i samtliga förvaltningarna. En förutsättning för digitalisering är att det finns infrastruktur.

WIFI-utbyggnad på äldreboendena Strandgården och Lövåsen är genomförda. Dessutom finns en plan som ska verkställas under 2019 som ger förskolor och LSS boenden bättre IT-kommunikation.

EU har beslutat om en ny dataskyddsförordning (GDPR) som trädde i kraft den 25 maj 2018. Det nya regelverket ersätter personuppgiftslagen (PuL) och även delvis patientdatalagen (PDL). Under 2018 har ett intensivt arbete lagts ner utifrån framtagen GAP-analys. Arbetet fortsätter under perioden. Nyckelfunktioner från samtliga förvaltningar är involverade i arbetet.

Hallstahammars kommun är ett samhälle där människors olikheter bidrar till en mångfald och ses som en styrka. Vi arbetar aktivt för ökad folkhälsa.

Agenda 2030 innehåller 17 mål och 169 delmål som tillsammans kallas de Globala målen för hållbar utveckling. Agendan syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor och säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Under 2018 har arbetet alltjämt fortsatt med inriktningen att knyta arbetet inom mänskliga rättigheter och Trygg och säker till Agenda 2030. Under våren genomfördes en workshop med politiker, chefer och nyckelpersoner som bl a visar att flertalet globala mål direkt påverkar kärnverksamheter och att det är viktigt att få in arbetet som en del i ordinarie styrning och ledning. Ett förslag till processplan är upprättad för det fortsatta arbetet där en strategi förväntas behandlas av kommunfullmäktige i början av 2019. Arbetet knyts även ihop med kommande målarbete för fullmäktige och nämnder.

Under 2018 beviljades kommunen medel om 175 000 kr från Sida för en filmproduktion kring Agenda 2030. I projektet har vi arbetat med åk 4 på Nibbleskolan med att skapa en berättelse som tar avstamp i barnens perspektiv och deras drömmar om framtiden. Filmen avslutas med en möjlighet till tittaren att förmedla sin dröm på en digital plattform och därigenom bidra till fortsatt engagemang och inspiration i vårt arbete framåt.

2018 var även året då en Prideparad anordnades för första gången i Hallstahammar. Evenemanget var ett samarrangemang med flera organisationer. Under en hel vecka arrangerades föreläsningar, panelsamtal, regnbågsmässa, författarbesök och en teaterföreställning för att belysa allas rätt att vara sig själv och älska den man vill. Prideveckan lockade många deltagare och i den avslutande paraden deltog hela 400 personer.

Under året har också en ansökan om deltagande i Glokala Sverige upprättats. Glokala Sverige är ett nätverk som svenska FN-förbundet startat i samverkan med SKL för att utbilda och engagera kring Agenda 2030 i kommuner, landsting och regioner.

Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade.

Inom ramen för projektet ”Personalförsörjningskedjan” (som startade 1 april 2017) pågår olika insatser med fokus på arbetsmiljö och hälsa. Ett uttalat mål i projektet är att sänka sjukfrånvaron från 7,94 % till en nivå runt 5 % där det under projekttiden ska synas ett trendbrott. Sjukfrånvaron sista december 2017 låg på 7,5 %. Vid samma mätdatum 2018 har den gått ner till 6,36 %. Inom ramen för projektet genomförs också ett ledarskapsprogram för samtliga chefer ”Hälsofrämjande arbetsplatser”. Personalförsörjningsprojektet har också lett till att vi ser ett behov av en utökad bemanningsenhet. Förvaltningarna har utrett frågan och beslut fattades under 2018 att den startar 1 januari 2019.

I Hallstahammars kommun tillämpas önskad sysselsättningsgrad. Delade turer ska arbetas bort.

Under året har ett arbete pågått bland annat en partsammansatt arbetsgrupp för att hitta möjligheter att erbjuda fler medarbetare heltid. Det är en central överenskommelse mellan

---

SKL och Kommunal som ligger till grund för arbetet. Hittills har arbetet varit inriktat på att utreda om det går att kombinera olika tjänster. Under hösten 2018 utreddes även andra lösningar för att tillskapa heltidstjänster.

Ekonomi

Befolkningstillväxten uppnår det mål som är uppsatt. Kommunen är därmed inne i ett expansivt skede där det finns ett stort behov av att bygga ut den kommunala servicen inom flera områden. Det innebär i sin tur att investeringsbudgeten kommer att ligga på mycket höga nivåer den kommande perioden. Den påverkar i sin tur utrymmet i driftbudgeten. Vi behöver därför effektivisera och ställa om verksamheterna efter nya förutsättningar framöver.

Övrigt

Kommunikationer och infrastruktur är ett prioriterat områden. Under den gångna perioden har en rad möten genomförts med bäring på utbyggnad av E18. Det gäller såväl höjden över E18-bron som att säkerställa VA-verkets verksamhet som kommer att hamna nära den nya dragningen av E18. Gång- och cykelbanan mellan Strömsholm och Kolbäck är nu antligen klar och byggstart är beräknad till 2020. Vi ser en ökning på kollektivtrafiken (511) mellan Hallstahammar och Västerås. Den kan delvis bero på att det finns allt för många störningar på Bergslagspendelns tåg vilket är ytterligare ett område där det pågår ett arbete för att få till en förbättring.

Till sist några ord om en extraordinär händelse. Vi har flera gånger under året gått upp i stabsläge när det sker en extraordinär händelse. Oftast är det bara för en kortare tid tills vi ser att händelsen som föranleder krisledning är under kontroll.

Under sommaren 2018 inträffade en värmebölja som innebar att i stort sett alla verksamheter var mycket hårt provade. I kommunledningen såg vi mycket allvarligt på händelsen att gick in krisledningsstab under längre tid för att på bästa sätt bistå verksamheterna. Medarbetarna som jobbade under den här semesterperioden gjorde ett fantastiskt jobb. Jag vill verkligen rikta ett stort tack till er för ett enormt fint arbete. Påhittighet hade inga gränser för att på olika sätt mildra och ta hand om våra kunder som led av hetta. Om uttrycket tillåts vill jag säga att det ”värmer oss i ledningen att ha så fina och lojala arbetskamrater som vi kan lita på i alla väder”.

Jag vill avslutningsvis rikta ett stort tack till samtliga medarbetare och chefer för ett framgångsrikt 2018. Det är mycket som går bra men det fattas inte utmaningar för framtiden. ”Tillsammans” är ordet för att nå ännu högre höjder när det gäller den kommunala servicen.

Förvaltningsberättelse

Visionen

Enkelt och nära

I Hallstahammars kommun är det enkelt att leva och lätt att gå från att vilja till att göra. Hela kommunen växer, från den levande landsbygden till de aktiva centrummiljöerna i tätorterna Strömsholm, Kolbäck och Hallstahammar. Här finns olika boendeanternativ som passar dig oavsett var i livet du befinner dig och var i kommunen du vill bo. Hela kommunen är uppkopplad så att du har möjlighet att enkelt ta del av både dagens och morgondagens tjänster. Att resa är enkelt med olika färdmedel till när och fjärran. Samhällets service är modern, anpassad efter varje individs behov och finns alltid nära - vem du än är och var du än bor. I Hallstahammars kommun kan du må bra och känna dig trygg.

Nytänkande och kreativt

Vår kommun är en vital del av en stor arbetsmarknad där jobb och företag är många och varierade. Vår barnomsorg och våra utbildningar ger varje barn och varje elev de bästa förutsättningarna för att lyckas. I Hallstahammars kommun har du frihet att vara dig själv och möjlighet att förverkliga dina drömmar och idéer. Att tänka nytt är självklart. Här finns ett öppet klimat av entreprenörskap och kreativitet som uppmuntrar nytänkande och innovation. Hos oss är det naturligt att starta, driva och utveckla företag.

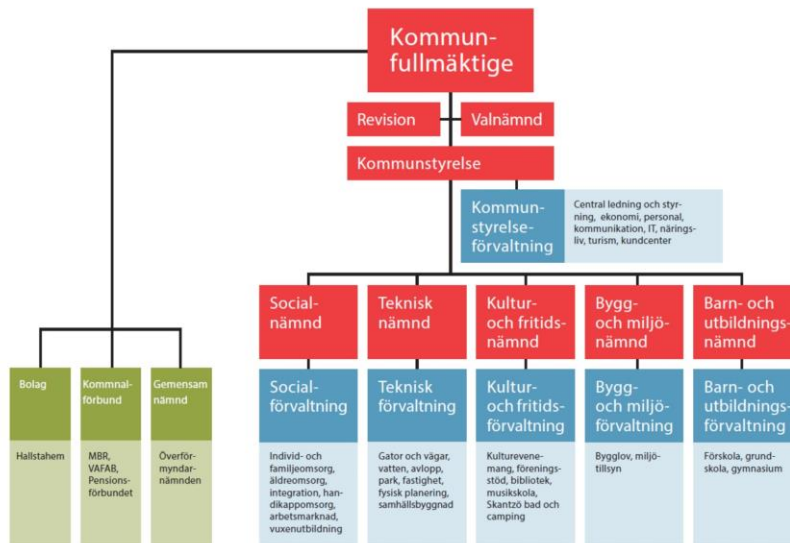
Våra unika natur- och kulturmiljöer runt Strömsholms kanal är välkända och välbesökta tack vare gemensamma satsningar mellan olika aktörer. Vår kommun är rik på upplevelser både för dig som bor här och dig som är besökare. Det gäller inte minst Strömsholm som är ett av landets främsta hästcentrum.

Ansvar och engagemang

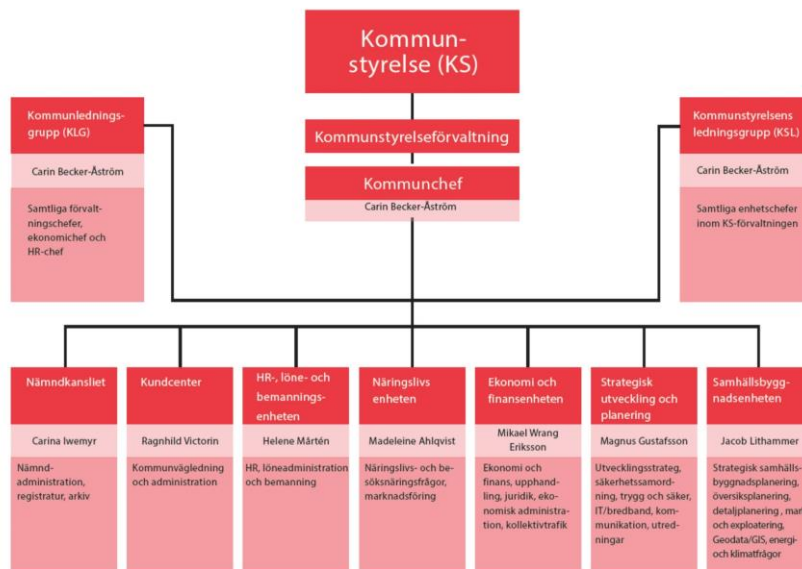
Om du är ny i världen, ny i Sverige eller nyligen blivit äldre spelar ingen roll – i Hallstahammars kommun har alla en plats. Att vi är olika berikar samhället. Vi har ett aktivt civilsamhälle och föreningsliv där vi värnar om den samhörighet som uppstår när vi möts över gränser och gör saker tillsammans. Kommunen möjliggör och skapar arenor där du som invånare har inflytande över kommunens utveckling.

Hela Hallstahammars kommun tar ett stort ansvar för att driva utvecklingen mot ett mer jämställt och ett grönare samhälle. Social och ekologisk hållbarhet genomsyrar alla verksamheter så att vi kan lämna över ett bättre samhälle och en bättre miljö till kommande generationer.

Organisation

I organisationsschemat beskrivs de politiska nämnderna, förvaltningarna, bolaget och kommunalförbundet med olika färger.

Under året har beslut tagit att överförmyndarnämndens verksamhet överflyttas till Köping kommun. Inom kommunen flyttar samhällsbyggnadsenheten från tekniska förvaltningen till kommunstyrelseförvaltningen. Dessutom sker en omorganisation internt inom av tekniska förvaltningen.

Måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har antagit mål för perioden 2016-2019. Uppföljningen av dessa (måluppfyllelsen) ska bedömas enligt färgskalan röd-gul-grön. Alla nämnder har antagit nämndspecifika mål, indikatorer, nyckeltal samt bedömningsgrunder för måluppfyllelsen. Saknas dock mätvärden på vissa mål, vilket framgår av bilaga med mål- och nyckeltalstabell i sin helhet. I vissa fall har därför annan bedömning gjorts. Texten är rödmarkerad i dessa fall.

Målområde	Mål	Utfall	Trend	Kommentar
Enkelt och nära	Mål 1: Kommunen är en attraktiv plats att bo, leva och verka i. Antalet bostäder ökar.		↑	Befolkningsutvecklingen överstiger mål. Andelen unga vuxna i eget hushåll fortsätter öka. Resande Brukslinje minskar. Tillgång till fiber fortsätter öka.
Nytänkande och kreativt	Mål 2: Hallstahammars kommun ska ha hög tillgänglighet och service där den moderna teknikens möjligheter används.		↓	Fortsatt framåt och höga värden när det gäller service och bemötande. Tillgänglighet telefoni minskar något, men e-post och bemötande ökar.
Nytänkande och kreativt	Mål 3: Ett varierat näringsliv och ett bra företagsklimat i kommunen skapar fler och nya arbetstillfällen.		↓	Fortsatt grönt på helheten, men ranking Svenskt näringsliv. Kommunen tappar dock i enkätdelen 44 placeringar.
Ansvar och engagemang	Mål 4: Hallstahammars kommun är ett samhälle där människors olikheter bidrar till en mångfald och ses som en styrka. Vi arbetar aktivt för ökad folkhälsa.		↑	Positiv utveckling på arbetslöshet, självskattad hälsa och ohälsotoalet.
Ansvar och engagemang	Mål 5: Hallstahammars kommun ska stimulera utvecklingen för att uppnå den nationella målsättningen om fossilfritt Sverige till 2030. Hallstahammars kommuns verksamheter ska vara fossilfria 2019. Ekologisk hållbarhet genomsyrar alla verksamheter. Grönområden, biologisk mångfald och naturreservat ska öka.		↑	Klättrar några placeringar i hållbarhetsranking, men fortfarande gult på totalen. Negativ utveckling på andel förnybart i fjärrvärme och elförsörjning. Andel fossila drivmedel minskar,

Ansvar och engagemang	Mål 6: I Hallstahammars kommun har kvinnor och män lika möjligheter att forma samhället och sina egna liv.		↔	Stor utmaning, arbetet igång till viss del utifrån länets strategi för jämställdhetsintegrering. Tappar i ranking avseende andel uttagna föräldradagar för män.
Ansvar och engagemang	Mål 7: Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade.			Fortsatt förbättring gällande frisknärvaron. HME index i nivå med riket. Bemanningseenhet har utvecklats Pilot 35 h vecka genomfört. Dock ökar skillnaderna i andelen män/kvinnor i organisationen

---

Ekonomisk sammanfattning

Årets resultat

Hallstahammars kommun redovisar ett resultat för helåret på +13 528 tkr vilket är 8 511 tkr högre än budget för perioden. Det är verksamhetens nettokostnader som avviker med – 17 586 tkr. Verksamhetens resultat visar också en avvikelse i förhållande till budget med -14 681 tkr. Finansnettot balanserar underskotten i verksamhetens nettokostnader och verksamhetens resultat till ett överskott med 8 511 tkr i jämförelse med budget. Den årsprognos som fanns vid delåret 2018 med ett resultat på 17 615 tkr blev något lägre bland annat på grund av högre avskrivningskostnader än vi tidigare räknat med.

Tusentals kronor	Not	Kommunen			
		Budget 2018	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	1,9	200 407	272 416	72 009	283 992
Verksamhetens kostnader	2,9	-1 122 157	-1 206 257	-84 100	-1 181 190
Avskrivningar	3	-36 000	-41 495	-5 495	-32 056
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>		<i>-957 750</i>	<i>-975 336</i>	<i>-17 586</i>	<i>-929 254</i>
Skatteintäkter	4	695 483	692 175	-3 309	677 809
Generella statsbidrag och utjämning	5	258 284	264 497	6 213	254 663
<i>Verksamhetens resultat</i>		<i>-3 983</i>	<i>-18 664</i>	<i>-14 681</i>	<i>3 218</i>
Finansiella intäkter	6	14 000	34 377	20 377	44 832
Finansiella kostnader	7	-5 000	-2 185	2 815	-2 286
<i>Resultat efter finansiella poster</i>		<i>5 017</i>	<i>13 528</i>	<i>8 511</i>	<i>45 764</i>
Extraordinära poster	8	0	0	0	0
Årets resultat		5 017	13 528	8 511	45 764
Verksamhetens netto/skatter & Statsbidrag		100,42%	101,95%		
Resultatöverskott		0,53%	1,41%		
<u>2018 års utfall i jämförelse med 2017</u>			%	tkr	
Verksamhetens nettokostnader			4,96%	46 082	
Skatter och statsbidrag			2,60%	24 199	
Verksamhetens resultat				-21 882	
Resultat efter finansiella poster			-70,4%	-32 236	

Vi tillämpar den nya uppställningen av resultaträkningen som gäller från 1 jan 2019 redan i bokslut 2018. Det framgår av den nya uppställningen med verksamhetens resultat på ett tydligare sätt hur mycket driften respektive finansnettot påverkat årets resultat. I en jämförelse med utfallet 2017 har våra kostnader ökat betydligt mer än vad som kan balanseras mot skatteintäkter och statsbidrag. Resultatet från finansnettot har slutligen bidragit till att vi klarat resultatmålet.

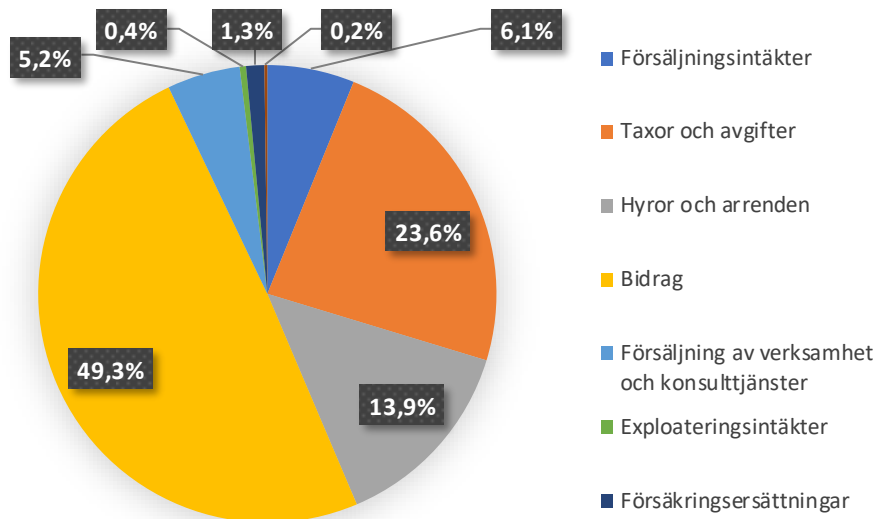
Den ökade kostnadsutvecklingen är ett bekymmer då vi har svårt att möta den med jämförbara intäkter. Det blir en stor utmaning framåt att klara av den ökade efterfrågan med en bibehållen ekonomi i balans.

Balanskravsutredning

Avstämning mot balanskravsutredning enligt LKBR 11:10 § och exkludering av resultatstörande poster.

Balanskravsutredning (tkr)	
Årets resultat enligt resultaträkningen	13 528
Realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	-1 220
Realisationsförluster till följd av försäljning som står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	0
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	12 308
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
Balanskravsresultat	12 308

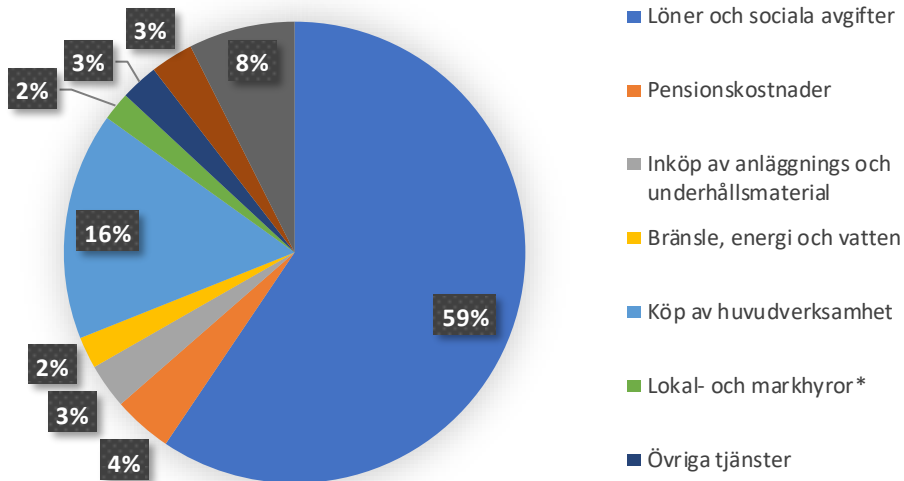
Verksamhetens intäkter

I jämförelse med bokslut 2017 har verksamhetens externa intäkter minskat med – 11 576 tkr vilket motsvarar en minskning med -4,08%. De största externa intäkterna inom den kommunala verksamheten är bidrag från statliga myndigheter landsting och kommuner med 49,3%. Taxor och avgifter utgör 23,6% och det är sådant som invånare betalar för olika tjänster som den kommunala servicen erbjuder. Hyror och arrenden står för 13,9% av intäkterna och sammantaget utgör dessa tre 236 365 tkr eller 86,8% av verksamhetens intäkter.

Verksamhetens Intäkter	Procent	tkr
Försäljningsintäkter	6,1%	16 749
Taxor och avgifter	23,6%	64 165
Hyror och arrenden	13,9%	37 895
Bidrag	49,3%	134 305
Försäljning av verksamhet och konsulttjänste	5,2%	14 038
Exploateringsintäkter	0,4%	1 220
Försäkringsersättningar	1,3%	3 486
Övriga intäkter	0,2%	560
	100%	272 416

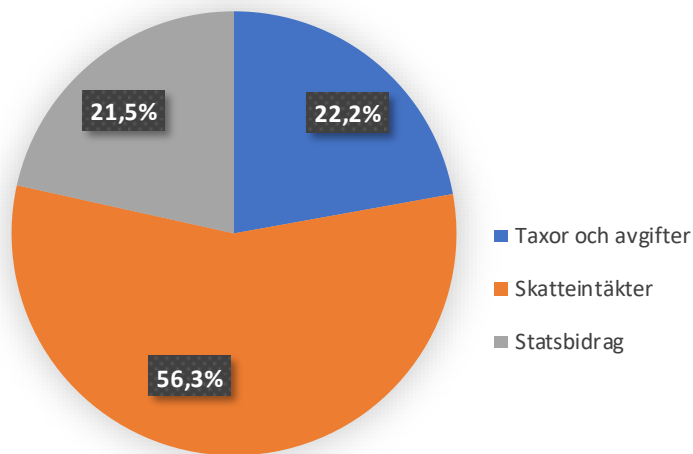
Verksamhetens kostnader

Verksamhetens externa kostnader har i jämförelse med föregående bokslut ökat med 25 067 tkr vilket är en ökning med 2,12 %. Personalkostnader utgör 59% och ligger 3,6 % högre än föregående år. Köp av huvudverksamhet utgör 16% och är i stort sett samma kostnad som föregående period. Sammantaget utgör personalkostnader och köp av huvudverksamhet 75,4 % av verksamhetens kostnader i utfallet för bokslutet.

Verksamhetens kostnader		
Löner och sociala avgifter	59,4%	716 901
Pensionskostnader	4,1%	50 003
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	3,1%	37 994
Bränsle, energi och vatten	2,2%	26 802
Köp av huvudverksamhet	16,0%	192 437
Lokal- och markhyror*	2,0%	24 258
Övriga tjänster	2,6%	31 791
Lämnade bidrag	3,0%	36 258
Övriga kostnader	7,4%	89 814
	100%	1 206 257

Kommunal finansiering

Hallstahammars kommunala verksamhet finansieras av taxor och avgifter samt skatter och statsbidrag. För bokslutet uppgår intäkterna till 1 229 088 tkr. Skatteintäkterna uppgår till 692 175 tkr vilket motsvarar 56,3% av de totala intäkterna. Statsbidragen uppgår till 264 497 tkr vilket motsvarar 21,5% och resterande del är verksamhetsegna taxor och avgifter som uppgår till 272 416 tkr och utgör 22,2% av den kommunala finansieringen. I jämförelse med föregående år så är det en ökning med 12 624 tkr vilket ger 1,04 %. Den lägre ökningen består huvudsak av att de egna verksamhetsintäkterna har minskat genom lägre bidrag från staten för ensamkommande och lägre exploateringsintäkter i jämförelse med 2017.

Kommunal finansiering		
Taxor och avgifter	22,2%	272 416
Skatteintäkter	56,3%	692 175
Statsbidrag	21,5%	264 497
	100%	1 229 088

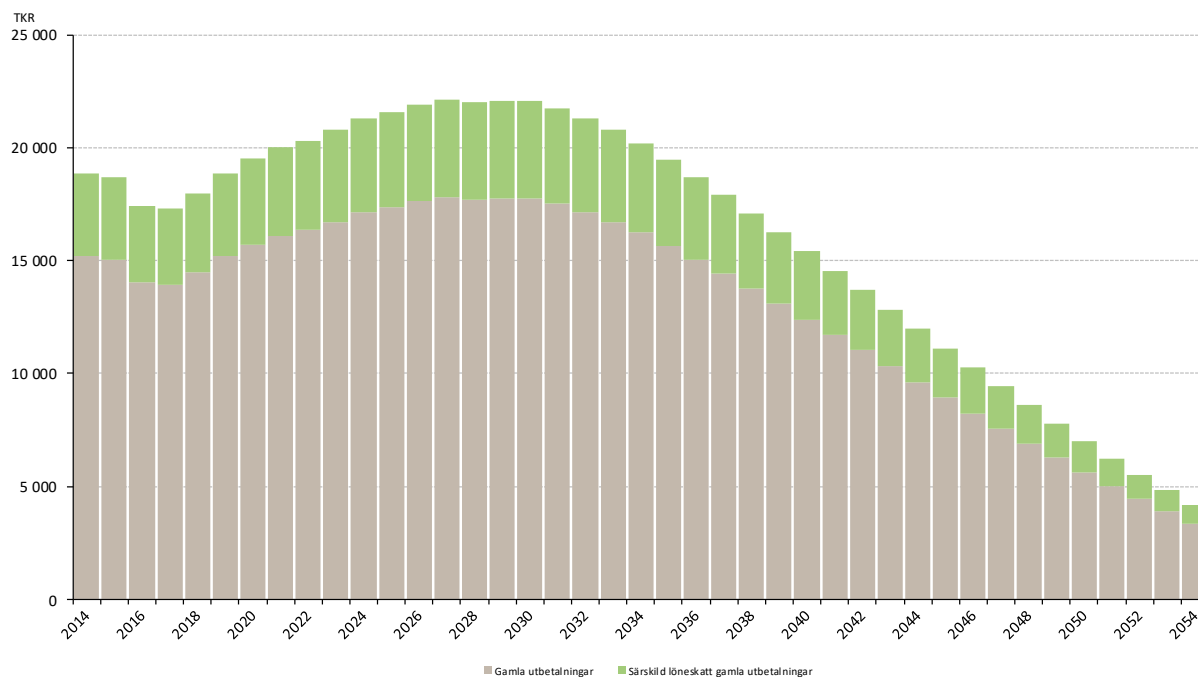
Värdepapper och pensionskostnader

Hallstahammars kommun tillgångsportfölj för att klara pensionsåtagandet för pensioner intjänade före 1998 har nu varit i bruk sedan 2002, då de första avsättningarna gjordes efter ett beslut i kommunfullmäktige. Syftet med tillgången är och har hela tiden varit att pensionsrätten före 1998 inte skulle ianspråkta mer skatteutrymme än vad som beräknas åtgå just då och inga utökade anslag skulle behöva tillföras. Nedan visar den ”långa prognos för den ”gamla pensionsskulden”. Den sk puckeln skulle utjämnas och kring 15 Mkr vara taket som finansieras via skatteintäkterna.

Efter 16 års arbete kan nu konstateras att hela åtagandet intjänat före 1998 nu är fullt ut finansierat och värdepappersportföljen överstiger åtagandet med 11 procentenheter, med andra ord om fullfond nu skulle gälla skulle vi fullt ut kunna använda portföljen för att täcka det årliga åtagandet under hela åtagandetiden. Tyvärr gäller dock den sk blandmodellen för pensioner även för år 2019, vi får hoppas på att fullfond anses som god redovisningssed från och med år 2020.

UTBETALNING FRÅN ANSVARSFÖRBINDELSEN I LÖPANDE PRISER

Hallstahammars kommun

Utöver den gamla pensionen tillkommer sedan nyintjänad pensionsrätt som täcks via popålägget och betalas ut till respektive medarbetares valda konto varje år i mars månad. Ingen ny skuld byggs därför för den nyintjänade tjänstepensionen. Den tredje delen i pensionssystemet är den sk förmånsbestämda pensionen (FÅP) som kommunen valt att försäkra, men varje år tillkommer en kompletteringspremie som tenderar att växa. Ytterligare en faktor som påverkar FÅP:en är att den enligt KAP-KL är en förmån och inte som i AKAP-KL en avsättning vilket innebär att det är ytterst svårt att pricka FÅP-beloppet. Nedan beskrivs utvecklingen för såväl den vanliga tjänstepensionen som för FÅP:en.

Mkr/år	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Avgföres ÅP 29,5		30,8	31,7	33,1	34,6	36,1
FÅP	4,9	6,9	8,1	8,8	10,7	10,9

Som framgår ovan är nu den gamla skuldens utbetalningar nu på sin högsta punkt och kommer nu succesivt att sjunka, medan tjänstepensionen och FÅP:en stiger.

UPPLYSNING OM PENSIONSFRÖPLIKELSER OCH PENSIONSMEDEL									
Miljoner kronor		2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Skulder/Åtaganden i balansräkning samt inom linjen									
Avsättningar för ålder- garanti/visstids pensioner		13,90	13,81	13,92	14,35	12,92	12,25	8,30	8,15
Löneskatt dito		3,37	3,35	3,38	3,48	3,05	2,97	2,01	1,92
Åtagande före 1998, kommunen		279,44	284,53	290,40	304,25	316,22	329,61	316,10	316,40
Löneskatt dito		67,79	69,03	70,80	73,80	76,71	79,96	76,69	76,76
Åtagande före år 1998, pensionsförbund (vår andel)		20,02	20,76	22,53	23,34	25,09	26,99	26,36	26,43
Löneskatt dito		4,86	5,04	5,46	5,48	5,89	6,55	6,39	6,41
Summa		389,38	396,52	406,49	424,70	439,88	458,33	435,85	436,07
Öronmärkta tillgångar värdepapper		433,10	428,50	379,25	366,50	306,90	264,20	252,00	240,79
Andel av åtagandet som säkrats mot tillgångar		111,2%	108,1%	93,3%	86,3%	69,8%	57,6%	57,8%	55,2%

Som framgår i tabellen var vid utgången av år 2017 hela den gamla pensionsskulden täcks av värdepapper och den sk konsolideringsgraden uppgick till 108%, dvs värdepappersinnehavet värderades till 8 procentenheter högre än värderingen av pensionsskulden. För åren framöver beräknas pensionsskulden minsta med cirka 7 Mkr per år. Den ökar pga, ränte- och basbeloppsuppräknings och minskar med utbetalningar. Översiktlig ökning 8 Mkr och minskning 15 Mkr.

För helår 2018 indikerar en konsolideringsgrad om drygt 111%, dvs tillgångssidan överstiger skuldsidan med 11 procentenheter. Försiktig värdering av tillgångssidan till och med 2017 har varit vägledande. Från och med 2018 gäller LVP, (lägsta värdesprincipen), dvs lägsta värdet av anskaffning respektive markandsvärdet per sista december, dock har kapitalgaranterade produkterna värderats till anskaffningsvärde även om marknadsvärdet är lägre per 31 dec. Syftet med de kapitalgaranterade produkterna är ju att vi skall behålla dessa till förfallodagen och då är värdet minst anskaffningsvärdet. För värdepapper som innehåller någon form av lägre kapitalgaranti (mindre än 100% av anskaffningsbeloppet) har LVP använts. För fonderna har LVP per sista december använts.

Sammanfattning värdepapper

I bilagor redovisas våra olika depåer, samt hur våra värdepapper har utvecklats under 2018 samt en historik. Nedan visar en sammanfattning och lite kommentarer kring respektive depå.

År 2018 gick väldigt bra fram till början/mitten september, då strulet satte igång på riktig, ”tufffäktning mellan USA och Kinas handel”. Flertalet räntehöjningar i USA och till slut även här i Sverige. Detta parat med ”att allt fler pratar om en förestående lågkonjunktur” och olyckskorparna kraxade allt högre. I grunden inget nytt men efter i princip 10 år med goda ekonomiska resultat, goda vinster och reallöneökningar, så kom en korrigerande under Q4 2018.

Våra värdepapper nådde sin högsta nivå under september 2018, då vi såg ut att kunna resultatförbättring mer än 20 Mkr i resultat och dessutom behålla, en buffertfond.

Totalt kan vi summera realiserade vinster och utdelningar på cirka 11,3 Mkr för helår 2018, dvs under Q4 tappar vi mer än 8 Mkr i realiserad vinster, men dessutom kan vi nu konstatera att förutom detta har vi tappat rejält i vissa papper under Q4, framförallt för våra fonder (de kapitalgaranterade värdepapperna tappat inte i anskaffningsvärde men självklart i realiserad vinster. Mätt på helår finns nu inga ”dolda övervärden” utan när man jämför anskaffningsvärde och marknadsvärde, det sk LVP värdet (lägsta värdes principen) så finns nu endast omkring 2 Mkr kvar i realiserat resultat. Tack vare realiserade vinster och utdelningar kan vi ändå resultatföra kring 13,5 Mkr.

Vår portfölj består till 60 % av fonder och 40 % kapitalgaranterade produkter. Kan finnas skäl att kanske återställa 50/50 balans över tiden. Orsaken till förändringen är ju väldigt god värdetillväxt i våra fonder. Under de senaste tre åren har pensionsportföljen ökat med 60 Mkr (snitt 20 Mkr per år) utan att nya pengar satsats. (vinster och utdelningar). Nu blir ju 2018 års resultat lägre än snittet.

De papper som tidigare gick bäst är nu de som under Q4 tappat mest, särskilt gäller det Nordeas klimatfond och Swedbanks etik o hållbarhetsfond. som tappat nästan 10 procent under Q4 (marknadsvärdet), båda fonderna står nu sammantaget på noll i värdetillväxt.

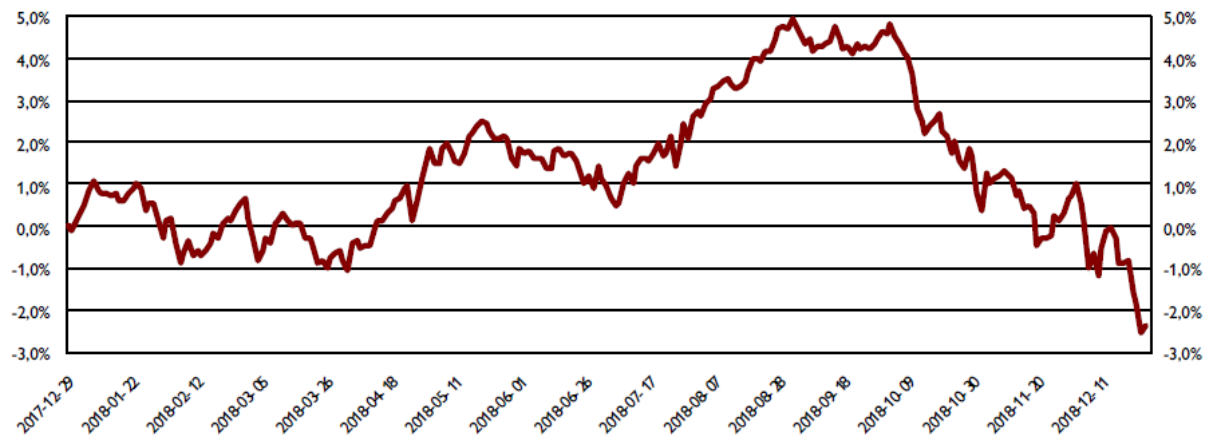
Förslag att vi värderar enligt LVP (gulmarkerad kolumn längst till höger i tabellen nedan)

När vi sedan skall ta in värdena i 2019 års redovisning, så behöver det funderas lite till då vi skall använda marknadsvärdet och inte LVP, sedan strid om påvens skägg för realiserade vinster och förluster skall räknas av när balansresultatet fastställs. Därför kan finnas anledning att flytta siktet för resultatjämförelse från årets resultat till balanskravsresultatet..

Avslutningsvis när vi befinner oss i en marknad med stora kast krävs en ganska stor arbetsinsats för att kunna följa med och ev göra förändringar, dock viktigt att ha en långsiktig plan och strategi över hur portföljen skall hanteras.

Nedan visas en graf över 2018 års innehav för vår största delportfölj, Carnegiedepån . Som framgår av grafen har marknadsvärdet fallit med drygt 2 % under 2018, Som högst +5% och lägst -2,5%. MEN vi använder ju inte marknadsvärdet utan tom 2017 ett justerat anskaffningsvärde och från och med bokslut 2018 LVP värdet.

UTVECKLING

Spec över våra värdepapper, sammandrag och per värdepapertyper

	ansk värde 2017 värde 171231	anskn värde 2018 Värde 31-12-2018	Över /undervärde	LVP		
Carnegie	291 396 759	298 654 155	298 363 455	294 770 164	-3 593 291	290 626 152
Strukturinvest	84 747 000	83 383 300	94 280 000	89 594 576	-4 685 424	89 594 576
Nordea	26 353 849	30 735 664	40 366 043	40 156 857	-209 186	39 591 226
Swedbank	20 000 000	17 700 000	20 000 000	22 300 000	2 300 000	20 000 000
KI	3 288 000	3 288 000	3 288 000	3 288 000	0	3 288 000
Totalsumma	425 785 608	433 761 119	456 297 498	450 109 597	-6 187 901	443 099 954
Summa anskaffning vs marknadsvärde 2018						
Ingående balans 2018-01-01, enligt bokföringen			429 539 186	"nedgång" cirka 2%		
			värdeökning	13 560 768		
			LVP	443 099 954		
I anskaffningsvärdet ingår återinvesterade utdelningar och vinstmedel						

Nedan visas uppdelning per värdepapertyper

Pensionsmedelsförvaltning								
KOMMUN BALANSKONTO TOT								
Fördelning samt värderingsutredning	2016		2017		2018		LVP	
	Anskaffningsvärde	Värde 31-12-2016	Anskaffningsvärde	Värde 31-12-2017	Anskaffningsvärde	Värde 31-12-2018	Över /undervärde	
Strukturerade produkter med kapitalgaranti								
Carnegie	114 712 086	116 118 101	58 699 049,00	59 250 060,00	58 699 049,00	60 763 049,00	2 064 000,00	58 699 049,00
Strukturinvest	79 320 000	75 956 600	84 747 000,00	83 383 300,00	88 280 001,00	83 933 801,00	-4 346 200,00	83 933 801,00
Swedbank								
Kommuninvest	3 288 000	3 288 000	3 288 000,00	3 288 000,00	3 288 000,00	3 288 000,00	0,00	3 288 000,00
Summa	197 320 086	195 362 701	146 734 049,00	145 921 360,00	150 267 050,00	147 984 850,00	-2 282 200,00	145 920 850,00
Strukturerade produkter med begränsad kapitalgaranti								
Carnegie FN ingen under knocknivån			13 000 000,00	13 000 000,00	13 000 000,00	10 936 000,00	-2 064 000,00	10 936 000,00
Swedbank FN ingen under knockn	20 000 000	13 985 000	20 000 000,00	17 700 000,00	20 000 000,00	22 300 000,00	2 300 000,00	20 000 000,00
Summa	20 000 000	13 985 000	33 000 000,00	30 700 000,00	33 000 000,00	33 236 000,00	236 000,00	30 936 000,00
Totalt strukt	217 320 086,00	209 347 701,00	179 734 049,00	176 621 360,00	183 267 050,00	181 220 850,00	-2 046 200,00	176 856 850,00
Fonder								
Carnegie Strategifond	71 739 263	76 288 968	73 406 263,00	80 430 812,00	73 406 263,00	74 487 047,00	1 080 784,00	73 406 263,00
Carnegie Corporate Bonds	78 620 542	77 803 354	80 209 542,00	79 434 582,00	80 209 542,00	76 404 666,00	-3 804 876,00	76 404 666,00
Lannebo MIX			36 000 000,00	36 529 506,00	42 852 000,00	40 983 573,00	-1 868 427,00	40 983 573,00
Swedo Etica global mega			30 081 905,00	30 009 195,00	30 196 601,00	31 195 829,00	999 228,00	30 196 601,00
Nordea aktiefond stabil	6 353 849	6 777 281	6 353 849,00	7 413 332,00	6 353 849,00	6 919 480,00	565 631,00	6 353 849,00
Nordea klimafond	10 000 000	9 649 510	20 000 000,00	23 322 332,00	34 012 194,00	33 237 377,00	-774 817,00	33 237 377,00
SI Hedgefond					5 999 999,00	5 660 775,00	-339 224,00	5 660 775,00
Summa	166 713 654,00	170 519 113,00	246 051 559,00	257 139 759,00	273 030 448,00	268 888 747,00	-4 141 701,00	266 243 104,00
Totalsumma	384 033 740,00	379 866 814,00	425 785 608,00	433 761 119,00	456 297 498,00	450 109 597,00	-6 187 901,00	443 099 954,00

Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Målområde	Mål	Utfall	Utveckling	Kommentarer
God ekonomisk hushållning	Soliditeten ska överstiga 60 %. Soliditeten inkl totala pensionsåtagandet ska överstiga 18 %		↓	Soliditeten uppgår till 51,3% och inkluderas hela ansvarsförbindelsen är den 28,7%.
God ekonomisk hushållning	Kommunen ska genom sina placeringar gynna ekologisk och social hållbarhet och ska inte placera i bolag verksamma inom vapen, tobak, alkohol, pornografi och fossilenergi		↔	I pensionsportföljen finns värdepapper som indirekt innehåller bolag som verkar inom fossilenergi.
God ekonomisk hushållning	Årets resultat skall överstiga 0,5 % av skatteintäkter och statsbidrag (enligt balanskravet) samt mätt över mandatperioden 1,0 %. Ett positivt finansnetto eftersträvas		↓	Utfall blev 1,41%
God ekonomisk hushållning	Verksamheternas nettokostnader får förbruka högst 99,5 % av skatteintäkter och statsbidrag		↓	Målet är inte uppnått då utfall blev 101,95%

God ekonomisk hushållning	Högst 40 % av skattekollektivets investeringar ska vara lånefinansierade. Avgiftskollektivets investeringar (vatten, avlopp samt stadsnät) får fullt ut lånefinansierats		↓	Gränsen för upplåning var 31 957 tkr enligt utfall och upplåningen slutade på 112 000 tkr för året och då är tilläggsbudget inkluderat.
---------------------------	--	--	---	---

Personalredovisning

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	1274	1355	1406
varav kvinnor	1060	1136	1170
varav män	214	219	236
varav tillsvidareanställda %	90,65%	89,66%	88,69%
Antal tillsvidareanställda	1155	1215	1247
Åldersfördelning i % hela kommunen tillsvidareanställda			
0-29 år	7%	9%	10,00%
30-39 år	19%	20%	21,00%
40-49 år	27%	24%	24,00%
50-59 år	30%	30%	29,00%
60 - år	17%	17%	16,00%
Medelålder hela kommunen tillsvidareanställda			
Totalt		47,19	46,67
Kvinnor	46,97	47,42	46,74
Män	46,49	45,95	46,26
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	81,4%	84,3%	83,2%

Deltidsanställda kvinnor i % av	18,6%	15,7%	16,8%
Heltidsanställda män i %	89,6%	91,6%	92,0%
Deltidsanställda män i %	10,4%	8,4%	8,0%
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid	7,64%	7,50%	6,36%
varav kvinnor			6,87%
varav män			3,66%
varav anställda 29 år och yngre	4,68%	5,35%	5,22%
varav anställda mellan 30 och 49 år	7,02%	6,89%	5,39%
varav anställda 50 år och äldre	8,68%	8,39%	7,47%
Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro			49,00%

Hallstahammars kommun hade 2018-12-31 1407 medarbetare med månadsanställning. Av dessa var 1247 (88,69 %) tillsvidareanställda. Kommunens personal bestod av 83,2 % kvinnor och 16,8 % män. Medelåldern för de tillsvidareanställda medarbetarna var 46,67 år, vilket är en sänkning gentemot tidigare år (2017: 47,19 år).

Inom Hallstahammars kommun arbetar 83,2 % av kvinnorna heltid, vilket är en sänkning gentemot tidigare år (2017: 84,3 %). Av männen arbetar 92 % heltid, vilket är en ökning gentemot tidigare år (2017: 91,6 %).

Heltidsresan

Heltidsfrågan, dvs möjlighet för alla medarbetare att arbeta heltid, är en viktig fråga för kommunen. För att öka jämställdheten på arbetsmarknaden och säkra kompetensförsörjningen i framtiden behöver heltidsarbete bli norm. På central nivå arbetar SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) och Kommunal gemensamt i ett femårigt projekt för att heltidsarbete ska bli norm. Projektet, med genomförandeplan 2017 – 2021, kallas för Heltidsresan.

SKL och Kommunal är överens om tre mål:

- Alla medarbetare som nyanställs ska anställas på heltid.
- Alla deltidsanställda ska erbjudas heltidsarbete.
- Fler av dem som redan har en heltidsanställning, men av olika anledningar jobbar deltid idag, ska eftersträva heltidsarbete.

Lokalt har under året ett partsgemensamt arbete pågått tillsammans med Kommunal, om förutsättningar för genomförande av heltid som norm. Deltidsanställningar återfinns i huvudsak inom sektorn vård- och omsorg. Inom det området har alla medarbetare, med undantag för medarbetare med tjänstgöring på natten och personliga assistenter, möjlighet att årligen välja sysselsättningsgrad. Trots att möjlighet finns att arbeta heltid, väljer en del medarbetare att ändå arbeta deltid. En del i arbetet med Heltidsresan är att kartlägga orsaken till det.

Fortsatt arbete med att sänka sjukfrånvaron

Under 2018 har fokus varit arbetet med att sänka sjukfrånvaron, bl a genom projektet Personalförsörjningskedjan som pågår under tiden 1 april 2017 – 31 mars 2019. Den totala sjukfrånvaron uppgick vid årets slut till 6,36 %, vilket är en minskning jämfört med 2017, då sjukfrånvaron uppgick till 7,5 %. Sjukfrånvaron vid samtliga förvaltningar, utom kommunstyrelseförvaltningen, har minskat i jämförelse med 2017. Kommunstyrelseförvaltningens sjukfrånvaro ökade från 2,8 % 2017, till 3,36 % 2018, men ligger fortfarande inom spannet för normal biologisk sjukfrånvaro (som är mellan 2-4 %). Jämfört med tidigare år, är det under 2018 en förskjutning från långtidsfrånvaro, till kortare sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron är liksom tidigare år högre bland äldre medarbetare, än bland de yngre. Kvinnor har procentuellt sett en högre sjukfrånvaro än män.

Projekt Personalförsörjningskedjan

Projektets huvudsakliga uppdrag har varit att aktivt arbeta för att sänka sjukfrånvaron och främja hälsosamma arbetsplatser och har innehållit olika aktiviteter inom områdena arbetsmiljö – hälsa – och friskvård. Riktade individuella insatser har gjorts, men också insatser på gruppnivå. Kommunens hälsoinspiratörer har genom projektet också fått påfyllning genom olika utbildningsinsatser och har i sin tur kunnat fortsätta med arbetet att inspirera kollegor till hälsoaktiviteter.

Insatser inom området arbetsmiljö

Att arbetsmiljön är god, är en viktig faktor för att lyckas i arbetet med att sänka sjuktalet. Arbetsmiljöarbete förutsätter delaktighet. Enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivare och arbetstagar samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö. Arbetsgivaren är den som har det yttersta ansvaret, men alla har ett gemensamt ansvar att arbeta för att tillsammans finna bra lösningar. Under året har därför extra satsningar gjorts för kommunens skyddsombud/arbetsplatsombud, som har fått genomgå en utbildningsinsats som genomförts i två steg.

En gemensam arbetsmiljöutbildning för kommunens chefer och skyddsombud har också genomförts under året. Utbildningen har följt ett koncept som centrala parter (arbetsgivarorganisationer och fackliga organisationer) har tagit fram genom Sunt Arbetsliv och utbildningen har bestått av sex moduler som genomförts dels under våren och dels under hösten. Totalt under året har 51 chefer och skyddsombud deltagit vid utbildningstillfällena.

Övriga chefsutvecklingsinsatser

Under året som gått har ett antal chefsutvecklingsinsatser genomförts inom områdena arbetsrätt, arbetsmiljö och lönepolitik. Inom ramen för projektet Personalförsörjningskedjan har alla chefer fått utbildning i ”Hållbart och hälsofrämjande ledarskap i vardag och förändring”.

Ny rehabprocess

För att säkerställa att arbetsgivaren tar sitt rehabiliteringsansvar har en rehabprocess tagits fram, som tydliggör för både chef och medarbetare rättigheter och skyldigheter inom området. Som ett led i att stärka medarbetarnas medvetenhet kring deras eget och arbetsgivarens rehabiliteringsansvar har samtliga verksamheter erbjudits genomgång och utbildning i rehabprocessen.

Den 1 juli infördes en ny regel i socialförsäkringsbalken som innebär att arbetsgivaren på begäran av försäkringskassan, är skyldig att ta fram en plan för återgång i arbete när en arbetstagare förväntas vara sjuk en längre tid (30 dagar) och därför inte kan arbeta. Som en del i rehabprocessen, ingår att planera för återgång i arbetet vid långvarig sjukfrånvaro.

En kommungemensam bemanningsenhet införs

En del i projektet Personalförsörjningskedjan har också varit att se över kommunens sätt att organisera rekrytering och bemanning, i syfte att säkra kommuns framtida personalförsörjning. En samlad kommungemensam vikarieförsörjning ger många vinster för såväl verksamheterna som för enskilda medarbetare. Ett arbete har gjorts under året för att genomföra detta och fr o m 2019 startar en kommungemensam bemanningsenhet upp, organiserad under kommunstyrelseförvaltningens HR-enhet. Rekrytering är kostsamt och med en väg in, kan vi på ett bättre sätt ta till vara den resurs som vikarierna är. Med en gemensamt sammanhållen organisation för vikarierna, finns det också bättre förutsättningar att hantera frågor som rör vikarierna på ett likartat sätt.

Personalkategori	K	M	Totalt
11 Ledningsarbete	53	14	67
12 Handläggarsarbete	27	9	36
13 Administratörsarbete	41	3	44
21 Sjuksköterska	20	1	21
22 Undersköterska/stödass/Boendestödjare	302	20	322
23 Vårdbiträde/stödbiträde	83	15	98
24 Personlig assistent	11	0	11
26 Stödpedagog	19	7	26
31 Rehab/förebygg	13	2	15
41 Socialsekreterare	20	4	24
42 Övrig social/kurativ	20	5	25
51 Grundskolelärare	88	15	103
53 Förskollärare	114	2	116
54 Fritidspedagog	17	3	20
55 Övrigt lärararbete	22	8	30

56 Barnskötare	60	6	66
----------------	----	---	----

Uppnår 65 års ålder hela kommunen

58 Elevassistent	15	1	16
59 Övrig skol/förskola	6	6	12
61 Fritidsledare	5	3	8
62 Bibliotekarie/ass	6	1	7
63 Övrig fritid/kultur	10	6	16
71 Teknisk handläggare	7	6	13
72 Ingenjörer	4	3	7
73 Tekniker	3	16	19
74 Hantverkararbete	2	38	40
76 Köks/måltidsarbete	49	5	54
77 Städ/tvätt/renhållning	32	1	33
Totalt	1049	200	1249

Personalkategori Pensionsavgångar	Antal 2019	Pension 2019	Pension 2020	Pension 2021	Pension 2022	Pension 2023	Tot antal 65 år
Ledningsarbete	67	2	1	4	2	3	12
Handläggararbete	36	1	0	0	0	1	2
Administratörsarbete	44	2	1	2	0	1	6
Sjuksköterska	21	1	0	1	0	1	3
Undersköterska/stödass/Boendestödjare	322	7	5	4	9	11	36
Vårdbitråde/stödbitråde	98	2	1	3	3	3	12
Personlig assistent	11	0	0	0	0	1	1
Stödpedagog	26	1	0	0	0	1	2
Rehab/förebygg	15	1	0	0	1	0	2
Socialsekreterare	24	0	0	0	2	0	2
Övrig social/kurativ	25	1	0	0	1	0	2
Grundskollärare	103	1	0	1	1	2	5
Förskollärare	116	1	3	2	3	2	11
Fritidspedagog	20	0	0	1	1	1	3
Övrigt lärararbete	30	2	0	2	1	0	5
Barnskötare	66	3	2	2	1	1	9
Elevassistent	16	1	2	0	0	0	3
Övrig skol/förskola	12	0	1	0	1	0	2
Fritidsledare	8	0	0	1	0	0	1
Bibliotekarie/assistent	7	0	0	0	0	0	0
Övrig fritid/kultur	16	0	0	1	1	0	2
Teknisk handläggare	13	0	0	0	0	2	2
Ingenjörer	7	0	0	0	0	0	0
Tekniker	19	0	1	2	1	1	5
Hantverkararbete	40	2	2	1	4	1	10
Köks/måltidsarbete	54	4	1	1	6	2	14
Städ/tvätt/renhållning	33	2	2	1	0	2	7
Totalt	1249	34	22	29	38	36	159

Kompetensförsörjning

Stora pensionsavgångar och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att kommuner och regioner behöver rekrytera många nya medarbetare de kommande åren. Demografin ger oss också en stor utmaning de närmaste åren. Enligt en rapport från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, kommer andelen personer som fyller 80 år att öka fram till 2023 med 40 %, samtidigt som personer i arbetsför ålder ökar med 6 %. Parat med det, uppnår

många medarbetare pensionsålder. Det här gör att det är oerhört viktigt att jobba med kompetensförsörjningsfrågan på olika sätt. En god arbetsmiljö, goda arbetsförhållanden och ett aktivt arbete med att sänka sjukfrånvaron är en del av lösningen, dvs frågor som kommunen arbetat intensivt med under året.

Pensionsavgångar

Även Hallstahammars kommun står inför faktum att många medarbetare inom en tioårsperiod uppnår 65 års ålder. Medelåldern i kommunen är drygt 46 år, både då det gäller kvinnors och mäns medelålder. Inom en femårsperiod ser vi att drygt 12 % av alla medarbetare uppnår 65 års ålder. Inom en tioårsperiod är motsvarande siffra drygt 27 %. Inom vissa yrkesgrupper är det proportionellt fler medarbetare som uppnår 65 års ålder än inom andra. Förvaltningarnas fortsatta arbete med en plan för den egna kompetensförsörjningen, dvs analys av tillgång på personal och framtida behov, samt undersöka om t ex teknik eller förändrade arbetssätt kan minska behoven när arbetskraftsbristen är stor.

Lägsta och högsta pensionsålder kommer dock sannolikt att förändras framöver, vilket kan påverka hur det faktiskt kommer att se ut med pensionsavgångarna. Idag är det möjligt att gå i pension tidigast vid 61 års ålder och det är möjligt att arbeta till 67 års ålder. Enligt ett lagförslag som ska behandlas under våren 2019 föreslås en succesiv förändring under åren 2020 – 2026 av lägsta ålder att avgå med pension från 61 år till 64 år och rätten att ha kvar sin anställning föreslås att år 2020 höjas till 68 år. Under 2023 höjs 65-årsgränser i trygghetssystemen (t ex sjukförsäkring och A-kassa) från 65 till 66 år.

Pensionsavgångar i kommunen under 2018

Under året 2018 har totalt 43 medarbetare avgått med ålderspension. Av dessa 43 personer, hade drygt en tredjedel, 17 personer inte uppnått 65 års ålder. Knappt en tredjedel, 13 personer var äldre än 65 år och knappt en tredjedel, 13 personer avgick med pension vid 65 års ålder.

Pensionsavgångarna för de olika förvaltningarna har sett ut enligt följande: barn- och utbildningsförvaltningen: 18 st, socialförvaltningen: 17 st, kommunstyrelseförvaltningen: 5 st, tekniska förvaltningen: 3 st.

Fördel Hallstahammar

Kompetensförsörjning handlar också om att på olika sätt vara en attraktiv arbetsgivare och att också lyfta fram de fördelar som finns med att arbeta inom offentlig sektor och särskilt i Hallstahammars kommun. Under året fick alla medarbetare i Hallstahammars kommun, tillgång till förmånsportalen "Fördel Hallstahammar". Förmånsportalen ger en samlad bild av de förmåner man som medarbetare har i och med sin anställning i kommunen och där ges relevant och skraddarsydd information genom hela anställningscykeln. I portalen framgår vad arbetsgivaren satsar på medarbetarna; från

försäkringar och semesterdagar, till pensions- och hälsoförmåner. Syftet med portalen är att inspirera medarbetarna att använda sina personalförmåner, försäkringar och rabatter med hjälp av engagerande innehåll och enkel användning. Förmånsportalen är en del i det aktiva arbetet med att vara en modern och attraktiv arbetsgivare och ger möjligheter till att utveckla en mer effektiv och skräddarsydd kommunikation med de enskilda medarbetarna.

Inspirationsföreläsning

Under 2017 redovisade kommunen ett bra resultat, något som alla medarbetare varit med och bidragit till. För att tillsammans fira framgången, bjöds alla medarbetare under våren 2018 in till föreläsning i Saga-biografen, där skridskoåkaren och flerfaldige OS-medaljören Tomas Gustafson föreläste om mål, engagemang och hängivenhet.

Personalkostnader

	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
Personalkostnader (tkr)	2017	2018	Jan- Dec	2018
Summa Personalkostnader	722 241	753 328	754 061	-732
<i>Därav PO-pålägg</i>	203 059	211 691	212 283	-592
Månadsanställda				

Grundlön & övr ersättningar	405 033	470 788	425 981	44 807
OB-ersättningar	14 407	19 753	15 516	4 237
Jour- & Beredskapsersättningar	2 197	1 055	2 157	-1 102
Övertid & Komp.ledigt	2 171	0	2 590	-2 590
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	6 008	1 451	5 985	-4 534
Sjuklönekostnad från dag 15	993	0	1 048	-1 048
PO-pålägg	171 806	196 627	180 767	15 860
Summa Månadsanställda	602 615	689 673	634 044	55 629
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	57 875	31 262	61 589	-30 327
Uppdragstagare	16 328	12 422	12 823	-401
OB-ersättningar	6 365	515	6 141	-5 626
Jour- & Beredskapsersättningar	162	20	160	-140
Övertid & Komp.ledigt	596	0	469	-469
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	152	0	64	-64
Sjuklönekostnad från dag 15	859	0	1 125	-1 125
PO-pålägg	29 878	13 328	30 140	-16 812
Summa Övriga anställda	112 214	57 547	112 511	-54 964
Politiska arvoden				
Arvoden	3 447	4 355	3 452	903
PO-pålägg	1 375	1 737	1 377	360
Summa Politiska arvoden	4 822	6 091	4 829	1 263

Ett överskott på personalkostnaderna redovisas totalt för kommunens månadsanställda. Det kan förklaras med att vakanta tjänster eller vikariat inte kunnat tillsättas, eller har tillsatts med ej behörig personal. Kostnaden finns i stället som en personalkostnad i budgeten för övriga anställda, där timavlönade vikarier återfinns.

Kostnaden för övertid kan förklaras med att såväl ordinarie personal, som vikarier har fått rycka in och arbeta då vikarier inte har funnits att tillgå.

Verksamhetsredovisning

Kommunstyrelsen

Sammanfattning av verksamheten

Styrning och ledning

Ett av kommunstyrelsens främsta uppdrag är styrning och ledning av kommunen och koncernen. Området utvecklas ständigt.

Under 2018 har arbetet pågått att utveckla kommunens verksamhetsstyrning. Systemet är kopplat till kommunens nuvarande styrsystem med kommunens vision, mål och indikatorer samtidigt pågår ett utvecklingsarbete kring effektiv styrning där ett underlag tagits fram för implementering av ett IT-stöd för arbetet med verksamhetsstyrning. I arbetet har samtliga verksamheter varit involverade. Syftet är att dra nytta av modern teknik för att effektivisera och förenkla administrationen kring sammanställning av resultat och i stället kunna frigöra mer tid till analys och förslag till åtgärder. Under hösten har en upphandlingsprocess påbörjats med bland annat fördjupade inventeringar av olika leverantörers lösningar.

När det gäller ekonomiprocesser har nya mallar för delår- och årsredovisning arbetats fram och utvecklas kontinuerligt. Syftet är att dels förenkla nuvarande processer dels öka tillgängligheten. Vidare finns numera ett förslag till nytt system för hur kommunen kan använda investerings- och exploateringsbudgeten på ett mer effektivt sätt. Det nya systemet kommer att sjösättas under 2019.

Omorganisation

Planavdelningen har sedan flera år tillbaka arbetat på uppdrag av kommunstyrelsen men organisatoriskt tillhört tekniska förvaltningen. Från och med 1 januari 2019 gäller en ny organisation för kommunstyrelseförvaltningen då planavdelningen organisatoriskt övergår till kommunstyrelseförvaltningen och bildar samhällsbyggnadsenheten. Syftet med organisationsförändringen är att med bibehållen rättssäkerhet öka effektiviteten. Det innebär bland annat att tiden från att arbetet med en detaljplan startar tills att området är exploaterat och färdigt att börja byggas ska kortas ner.

Sammanfattning

Under 2018 kan sammanfattningsvis följande områden lyftas fram i syfte att ge perspektiv på mål och resultat för kommunstyrelsens ansvarsområden. Vissa kommunövergripande områden såsom arbetet med Trygg och säker samt AGENDA 2030 kommenteras i förvaltningsdelen av årsredovisningen.

Målområden:

Mål 1: Kommunen har god planberedskap för varierande, attraktiva och blandade boendemiljöer som stimulerar olika boendeformer i alla kommundelar.

Om kommunen ska få en fortsatt positiv inflyttning är arbetet med att få fram nya bostadsområden högt prioriterade. En årlig handlingsplan finns utarbetad utifrån bostadsförsörjningsprogrammet. Under hösten 2018 har även Hallstahem utifrån ägardirektiv arbetat fram en nyproduktionsplan som presenteras för ägaren i början av 2019.

Under 2018 har 6 detaljplaner antagits under året där majoriteten möjliggör bostadsbebyggelse.

-
- Dp 220, Kv Hackspetten: 13 småhustomter
  - Dp 221, Östra Nibble 6: 48 bostäder (flerbostadshus)
  - Dp 222, Södra Nibble 8: Mälarenergi bygger ut transformatorstation
  - Dp 219 Ica: Möjliggör utbyggnad av ICA i centrum
  - Dp 157, Södra Näs (Planändring) enstaka tomt
  - Dp 199, Sofielund 4 (Planändring) Möjliggör för fastighetsägaren att bygga fler elevbostäder

Under den kommande perioden kommer fler detaljplaner att arbetas fram. Huvudändamålen är främst för bostäder.

- Dp 223 Sörstafors 3, Sörstafors IP, 15 småhustomter
- Dp 225 Knektbacken3, bussgata till tågstationen
- Dp 226 Hhr Centrum 3, flerbostadshus vid Fonus
- Dp 227 Näslundsskolan
- Dp 228 Sörkvarns- och Västeråsvägen 2, Flerbostadshus
- Dp 229 Växthuset Norr om Valstalunds IP, 12 småhustomter

Andra större projekt:

Arbetet med centrumutveckling i Hallstahammar fortsätter. Gestaltungsprogrammet som tagits fram under 2018 presenteras i början av 2019. Två detaljplaner för centrum kommer att färdigställas under 2019 vilket gör att vi för första gången på mycket länge kan möjliggöra att flerbostadshus byggs i Hallstahammars centrum.

Resecentrum är färdigt och förankrat. En ansökan om bidrag har skickats in till Trafikverket genom Region Västmanland. Kulturmiljöprogrammet förväntas bli klart vid årsskiftet och behandlas av kommunfullmäktige i början av 2019. Ett bra underlag som hjälper våra medarbetare vid samhällsplanering och bygglov samt ett underlag för våra invånare att berätta historien kring den byggda miljön. Samtliga byggnader i kommunen är inventerade.

Dessutom har arbetet med en ny översiktsplan påbörjats under hösten 2018. Det är angeläget att de områden som har klara detaljplaner kan exploateras snabbt. Där efter finns en plan för att marknadsföra färdiga områden. Under september 2018 medverkade Hallstahammars kommun på Bygga Bomässan där kommunens olika områden marknadsfördes.

Det är vidare glädjande att det finns flera externa intressenter som visar intresse för att bygga i Hallstahammars kommun.

Mål 2: De allmänna kommunikationerna ska ständigt utvecklas och förbättras för att möta medborgarnas behov och stimulera till ett ökat kollektivt resande.

Det kollektiva resandet fortsätter att öka till och från kommunen. Däremot har resandet inom kommunen minskat något. Under våren 2018 har Hallstahammar tillsammans med Surahammars kommun ansökt hos Kollektivtrafikmyndigheten att få tillstånd att köra den interna kollektivtrafiken i egen regi i ytterligare två år vilket är en option i nuvarande avtal. Kollektivtrafikmyndigheten meddelade i september sitt tillstånd till kommunen.

Ambitionen är, efter de två optionsåren, att även Hallstahammar ska kunna köpa sin interna trafik från KTM. Under hösten har ett underlag tagits fram för att ge KTM möjlighet att beräkna och planera ett övertagande. Budgeten för kollektivtrafiken har varit hårt ansträngd och kommenteras särskilt under ekonomidelen.

Det kan noteras att det är mycket olyckligt att Bergslagspendel inte går enligt tidtabell. Det är alltför många tåg som ställs in med kort varsel eller är försenade vilket starkt påverkar resenärernas förtroende för kollektivtrafik negativt.

Mål 3: Kommunens förmåga att förebygga och hantera kriser och stora samhällsstörningar ska stärkas.

Arbetet med kontinuitetsplanering i våra samhällsviktiga verksamheter har fortsatt varit ett stort fokus under året. 15 samhällsviktiga verksamheter har genomgått processen och arbetet fortsätter under 2019. Vi har även startat upp vårt arbete kring säkerhetsskydd och det pågår framtagande av en säkerhetsskyddsanalys för kommunen. Därtill har ett antal funktioner inom tekniska förvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen genomgått utbildning i säkerhetsskydd genom Försvarshögskolan.

Samverkan med polisen har fortsatt i form av medborgarlöfte och aktiviteter kopplat till det, har bland annat varit ett flertal trygghetsvandringar i samverkan med Hallstahem, samt samverkan med handlare och riktade insatser mot narkotika.

Under sommaren 2018 har ordningsvakter anlåtats som patrullerat centrum i Hallstahammar. Ordningstvakterna är ett försök som genomfördes i samarbete med Vi I Hallsta. Projektet var mycket lyckat och uppskattat av såväl handlare som medborgare.

Under hösten 2018 samt början av 2019 har ett flertal möten i mindre grupper genomförts i omgångar med medborgare för att diskutera tryggheten i kommunen. Valet av mindre men flera möten möjliggjorde att det blev en bra dialog som uppfattades positivt av deltagarna.

Mål 4: Kommunen ska tillhandahålla och utveckla fler digitala tjänster och modern teknik som förenklar och förbättrar servicen till medborgarna.

Digitaliseringsstrategin är nu antagen politiskt och arbetet fortsätter med implementering i förvaltningarna, först ut är förskolan. Arbetet med tillhörande handlingsplan pågår och förväntas vara klar under första delen av 2019.

Fiberutbyggnaden fortsätter aktivt enligt bredbandsstrategin. Under 2018 har tätortssatsningen avslutats och övergår nu i efteranslutningskampanjer. Totalt är nu 5155 hushåll och 97 företag anslutna till kommunens fibernät. Se vidare nyckeltal nedan.

Beslut har tagits om nästa steg som är en satsning på bredbandsutbyggnad på landsbygden. Intresseförfrågan och avtal har skickats ut under sommaren och förläggingsarbetet planeras starta under våren 2019. WIFI utbyggnad på äldreboendena Strandgården och Lövåsen är genomförda. Arbeta pågår med publik surfzon på Trollebo idrottsplats och förväntas vara driftsatt under våren. På alla förskolor och LSS-boenden har en nätplanering gjorts, vilket ligger till grund för kommande WIFI förstärkning.

Ett stort arbete kring den nya dataskyddsförordningen (GDPR) har gjorts, bland annat har vi inventerat våra rutiner/processer, upprättat rutiner och riktlinjer och identifierat system som är bärare av personuppgifter.

Inom samhällsbyggnadsenheten har man ett pågående projekt att digitalisera detaljplaner och har kommit en god bit på väg. Det ska på sikt underlätta arbetet och ge invånarna enkla möjligheter att se vad de kan bygga på sin fastighet. Ska även underlätta bygglovshandläggningen i framtiden.

Man har vidare utvecklat kommunkartorna och nu tillgängliggjort öppna data vilket gör det gratis för invånarna att ta del av kommunens geodata via hemsidan.

Kommunen är numera delägare i Inera. Företaget, som ägs bland annat av Sveriges Kommuner och Landsting, erbjuder en rad tjänster som medför att vi på ett mer effektivt sätt kan lyckas att digitalisera fler tjänster. För kommunstyrelsens del kommer Inera att erbjuda en upphandling för e-arkiv som kommer att samordnas av kommunstyrelseförvaltningen. Det är en viktig komponent för att få fram bra ärendehanteringssystem som kommer att underlätta administrationen för samtliga nämnder och förvaltningar.

Arbetet med e-tjänster utvecklas ständigt genom ett gemensamt system som kundcenter hanterar.

IT budgeten är nu mycket hårt ansträngd. Den kommenteras särskilt under ekonomiavsnittet. En stor utmaning kring IT-utvecklingen framåt är att skapa en hållbar finansiering. Frågan behöver hanteras i kommande mål och budget. En ny fördelningsmodell för IT-kostnader har presenterats för kommunledningsgruppen och ska presenteras för respektive förvaltnings ledningsgrupp innan införandebeslut fattas.

Trots den hårt ansträngda ekonomin har vi under 2018 tagit viktiga steg och framtidssäkrat vår interna miljö. Vi har gått ifrån Windows 7 till Windows 10 samt flyttat hela vår mailmiljö till molnet. IT säkerheten har förstärkts med nya brandväggar. Utmaning framåt är dock att säkerheten ytterligare behöver stärkas i takt med utvecklingen inom området och kommande skärpningar i lagstiftning. Införande av utländsk e-legitimation utifrån lagkrav är påbörjad. Grundinförandet av automatisk kontohantering är klar.

Vi ser vidare en konstant ökning av mobila enheter (surfplattor och smartphones). Utöver hantering av skolans enheter saknar vi idag helt ett administrativt verktyg (MDM-system) för att hantera detta vilket är ineffektivt och utgör säkerhetsbrister.

Mål 5: Medborgare, kunder och företagare ska uppleva kommunen som tillgänglig, effektiv, kompetent och serviceinriktad. Den personliga servicen ska finnas kvar.

Kundcenter har under hösten 2018 utrett hur man kan biträda både bygg- och miljö samt tekniska förvaltningen i större utsträckning för att öka såväl servicen som tillgängligheten. Verkställigheten är planerad till första delen av 2019. Respektive förvaltning betalar för tjänsterna i kundcenter.

I NKI mätningen fick kommunen goda resultat och är rankad på 9e plats i landet i SKLs ”Insiktsmätning”. NKI mätningen startade inom ramen för SBA. I deras ranking som görs bland ett begränsat antal kommuner rankas Hallstahammar på plats nr1!!

I Kvalitet i korthets servicemätning finns indikatorer på att vi ständigt behöver arbeta med tillgängligheten via telefon. Det som är mycket glädjande är dock att i samtliga mätningar får vi mer än godkänt och toppar all ranking när det gäller bemötandet. Det kan vara ett bevis på att det långsiktiga arbetet med kommunens värdegrund ger oss det här fina resultatet.

Mål 6: Ett varierat näringsliv och ett bra företagsklimat i kommunen skapar fler och nya arbetstillfällen.

2018 innebar god tillväxt bland företagen i Hallstahammars kommun. Sysselsättningen ökade och flera företag anställde ny personal under året. Även antalet företag ökade med ca 90 st.

När det gäller Företagsklimatet håller Hallstahammar fortfarande fanan högt. När det gäller Svensk näringslivsranking har vi fortfarande länets bästa företagsklimat. I år hamnade kommunen på plats nr 92 bland 290 kommuner. 2017 låg vi plats 96 sammantaget. Vi ser dock med viss oro på att vi i enkätdelen åkt ner från plats 60 till plats 104. Näringslivsenheten arbetar med en analys och en åtgärdsplan för att vända trenden uppåt igen.

Under 2018 har kommunen deltagit i ett pilotprojekt med Handelskammaren och Mälardalens Högskola vid namn Röda tråden. Projektet har fokuserat på att öka högstadieelevernas kunskap runt entreprenörskap och företagande.

Under 2018 har en ny Näringslivsstrategi arbetats fram. Den förväntas bli antagen våren 2019.

Vi i Hallsta som även 2018 fick ett ekonomiskt stöd har fortsatt sitt arbete med att behålla och öka handeln i kommunen. Kommunen i samarbete med Vi i Hallsta genomförde på försök under sommaren att införa patrullering av ordningsvakter i Hallstahammars centrum, Hallstahammar.

Hallstahammar Promotion och näringslivsenheten har fortsatt sitt täta samarbete under året och föreningen har även detta år haft en möjlighet till ett ekonomiskt stöd. Aktiviteter som har skett under året är frukostmöten vid 9 tillfällen. Guldyran med 120 festdeltagare genomfördes för andra året i rad på Strömsholms slott och med efterföljande fest på Westerqvarn. Under våren avslutades utbildningen ”Nyanlänt företagande” ett samverkansprojekt mellan kommunen, arbetsförmedlingen och Företagarna. I Hallstahammar startade ett företag med hjälp av projektet.

Mål 7: Kommunstyrelsen ska verka för att i samverkan med berörda näringar öka antalet besökare till Hallstahammars kommun

Inom besöksnäringen pågår ett arbete att aktivt stötta de företag som riktar sig mest mot besöksnäringen. På agendan står bland annat nätverksträffar med företag. Under 2018 har det varit fortsatt focus på Destination Strömsholm. Ett nätverk som riktar sig mot besöksnäringen. I arbetet ingår också ett stort nätverkande tillsammans med kommunerna

längs kanalen. Utbildningar för hemsida, sommarpersonal, företagare samt gemensamt besöksmagasin är några av aktiviteterna som samverkan sker kring. Region Västmanland, är också en viktig aktör för att få besöksnäringens företagarna att bli mer affärsmässiga i sin verksamhet.

**Mål 8: Hästnäringen fortsätter att utvecklas och har fortsatt hög kvalitet.
Strömsholm ska vara en av landets främsta mötesplatser och kompetenscenter för hästnäringen.**

Arbetet med att utveckla Strömsholmsområdet har fortsatt under perioden bl a genom kommunens medverkan i Strömsholms Utvecklings AB (STUTAB). Arbetet genomförs under temat:

Hur skapa bästa möjliga förutsättningar för framtida utveckling av hästnäringen på Strömsholm.

STUTABs arbete har under en lång period varit inriktat på fastighetsförvaltning. Under 2017 och 2018 har arbetet inriktats alltmer på utvecklingsfrågor i området efter att det Röda Ridhuset har försålts till Ridskolan Strömsholm. Verksamheterna inom Strömsholmsområdet har haft en bra utveckling och positiv trend under många år och dessa verksamheter blir allt viktigare för den regionala samhällsutvecklingen. STUTAB höjer nu ambitionsnivån ytterligare och med vill med förenade krafter stärka Strömsholms attraktionskraft genom utveckling av befintliga och nya verksamheter. Samverkan inför framtiden bedöms i detta sammanhang viktigare än någonsin. För STUTAB är det en självklarhet att arbeta tillsammans för att nå bästa möjliga effekt. STUTAB:s roll är att vara en plattform och katalysator för olika utvecklingsprojekt där flera aktörer samverkar.

Styrelsen har arbetat fram en strategiplan för verksamheten 2017-2020. Planen beskriver verksamhetens långsiktiga inriktning. Syftet med strategiplanen är att skapa en tydlig bild av verksamheten och de uppdrag STUTAB arbetar med. STUTAB:s vision är att Strömsholm ska vara Nordens ledande mötesplats och kompetenscenter inom hästnäringen och för hästintresserade människor. Som strategiska utvecklingsområden fokuserar planen på delar som infrastruktur, forskning, utveckling, innovation samt företagsetableringar främst inom hästrelaterade verksamheter.

Kommunen har tillsammans med Ridskolan Strömsholm och Strömsholms Ryttnäring arbetat gemensamt avseende utveckling av nuvarande Nationaldagstävlingar till ”Strömsholmsdagarna”. Det är ett treårigt projekt i första hand som sträcker sig över perioden 2017-2019. Det innebär bland annat att kommunen medverkar med personalresurser för att utveckla flera kringaktiviteter runt Strömsholmsdagarna. Syftet är att locka en bredare och större betalande publik. Kommunen medfinansierar dessutom Strömsholmsdagarna med 300 000 kronor.

Även Slottsförvaltningen medverkar aktivt som aktör i Strömsholmsdagarna.

Projekt Hästmuseum Strömsholm som kommunen har medverkat till som en av aktörerna invigdes av Kronprinsessan Viktoria på Strömsholms slott den 6 juni i samband med Strömsholms dagarna som under 2018 firade 100 år. Hästmuseum har mottagits mycket

bra och det är många som laddat ner appen och gått slingorna. Utvecklingen fortsätter under kommande period främst genom översättning till flera *språk vilket* har efterfrågats.

Ett nytt projekt som tillkommit under 2018 och som kommunen har engagerat sig i är ”Affärsutveckling, innovation och internationalisering i tillväxtorienterade hästrelaterade företag” (ett EURF projekt) kommunen deltar främst som medfinansierare med 50 tkr i tre år. Man vill i en pilotstudie skapa en infrastruktur för att stötta hästrelaterade företag att växa, skapa innovationer och nå den internationella marknaden. Målgrupp är företag som erbjuder hästrelaterade produkter och/eller tjänster, och som bedöms ha utvecklingspotential, tillväxtambitioner och drivkraft. Projektet är förlagt till Strömsholm vilket var en förutsättning för kommunens engagemang, och ligger helt i linje med målet *Strömsholm ska vara en av landets främsta mötesplatser och kompetenscenter för hästnäringen.*

Mål 13: Hallstahammars kommun ska stimulera utvecklingen för att uppnå den nationella målsättningen om fossilfritt Sverige till 2030.

Kommunen har arbetat systematiskt under den här mandatperioden för att för sin del bidra till att uppnå målet om ett fossilfritt Sverige 2030. Kommunen köper Bra miljöval el. Översiktligt kan sägas att utsläppen kan sättas till 0 eftersom utsläppen är från förnybara källor. När det gäller transporter invigde Hallstahammars kommun under våren 2018 en HVO-tank på tekniska förvaltningen. Det innebär att alla dieselfordon i kommunen ska tanka med miljövänlig HVO-diesel. När det är fullt genomfört kommer vi minska fossila utsläpp med upp till 90 %. Gasen från avloppsreningsverket är inte fossilgas så den kan sättas till 0 men gasen släpper fortfarande ut koldioxid då den facklar gasen. Oljan på avloppsreningsverket är numera HVO och ger en reduktion på 90 % fossila utsläpp, vilket kommer vara liknande för transporter. Däremot finns inga fastställda siffror från Mälarenergi angående deras fjärrvärme.

Mål 16: Kommunens upphandlingar och inköp är effektiva, ändamålsenliga samt stimulera det lokala näringslivet.

Inom upphandlingsområdet finns en rad utmaningar. Vi behöver bland annat förbättra avtalstroheten väsentligt. Ett arbete med leverantörs- samt avtalsuppföljning har påbörjats. Arbetet med leverantörsuppföljning består bl.a. i att

1. Granska fakturor
2. Begära specifikationer av fakturerat belopp
3. Träffa leverantörer för att reda ut otydligheter samt klargöra kommunens ståndpunkt ”våra leverantörer är våra samarbetspartners och därför måste vi känna oss trygga i att de enbart fakturerar beställt arbete”.

Detta arbete har redan lett till stora framgångar vad gäller kreditering av felaktiga fakturor samt ökad förståelse mellan parterna om leverantörens skyldigheter och ansvar.

Arbetet med avtalsuppföljning består bl.a. i att

1. Genomföra startmöten med nya leverantörer för att fastställa syfte, rutiner och kommunens ståndpunkt
2. Genomföra uppföljningsmöten under avtalsperioden för att säkerställa avtalstrohet från bägge parter
3. Utbilda förvaltningarna om våra avtal, ramavtal samt direktupphandlingar

Detta arbete uppskattas av leverantörerna som känner sig mer delaktiga och får bättre förståelse för kommunens behov och rutiner. Det banar även väg för ett gott samarbete. För att kunna genomföra goda upphandlingar som gynnar konkurrens samt möta våra verksamheters behov behöver vi förstärka upphandlingsfunktionen genom i första hand omfördelning av arbetsuppgifter inom ekonomi och finans.

Mål 17: En klimatplan och ett miljöprogram ska antas som led i arbetet för att miljöcertifiera kommunen enligt ISO 14001 eller motsvarande standard till år 2018.

En klimatanpassningsplan är antagen för perioden 2018–2025. Den ska bidra till att nå en del av målen inom Agenda 2030 och innehåller både förstudie och handlingsplan. Planen behandlar både den geografiska avgränsningen och kommunala verksamheter. I förstudien har en matris tagits fram och ger en prioritering över vilka åtgärder som är viktigast att börja med. Åtgärder riktas främst till kommunala verksamheter. Planen kommer att fokusera på värme- och vattenfrågan.

Inom det miljöstrategiska området har följande arbete pågått:

Arbetet med pågående LONA-projekt har fortlöpt. Planerade fysiska åtgärder i projektplanen för Valstasjöns naturreservat är nu i princip genomförda. Förslag till föreskrifter med tillhörande skötselplan för naturreservatet är framtagna och ska remitteras till berörda myndigheter och fastighetsägare innan de slutligen kan fastställas av kommunfullmäktige.

Projekt Förstudie – Utveckling av Kolbäcksåns natur- och rekreationsvärden, som drivs i samverkan med Mälarenergi Vattenkraft AB, har påbörjats och inledande möten har hållits med berörda företag och allmänheten. Under hösten stannade projektet av något vilket medför att mer tid måste avsättas under första delen av 2019 för att hinna slutföra projektet.

Under våren upprättades en ansökan om statliga medel för LONA-projektet Förstudie – våtmark på rätt plats. Länsstyrelsen i Västmanlands län beviljade medel enligt ansökan och projektet har startats upp genom politisk förankring och tillsättande av projektorganisation. Arbetet följer i stort upprättad plan, med viss tidsförskjutning då upphandling av ramavtal för tilltänkt utredningskonsult slutförts först under december 2018.

Enheten har också haft en viktig roll i arbetet med att ta fram förslag till reviderat vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter.

Inplanerat miljöstrategiskt arbete har under 2018 periodvis påverkats av flera större remissärenden, där särskilt E18-projektet kan nämnas.

Mål 18: Samhällsplaneringen ska leda till att grönområden, biologisk mångfald och naturreservat värnas och utökas.

En grönstrukturplan har efterfrågats under hela mandatperioden. Under hösten 2018 har ett förarbete genomförts som gjort det möjligt att hela projektet gått igång direkt 2019. En tjänsteperson har anställts för att genomföra projektet. Projektplanen har godkänts av kommunstyrelsen. Däremot har länsstyrelsen meddelat att kommunen inte kan få LONA bidrag för arbetet utan det blir helt finansierat av kommunen.

Mål 19: Kommunen ska utveckla metoder och tjänster som främjar ökad delaktighet och jämlikt inflytande.

I juni fick vi beviljade medel om cirka 220 000 kr från Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor (MUCF) för att under ett års tid arbeta med "Digitala och fysiska mötesplatser för inkludering och demokrati". Bland annat har en föreläsning för allmänheten med Kodjo Akolor, samt utbildning i medborgardialog i komplexa frågor genomförts som en del av projektet. Arbetet fortsätter under våren 2019.

Övrigt

Finskt förvaltningsområde och nationella minoriteter

Inom området finskt förvaltningsområde har fokus varit på att synliggöra de nationella minoriteterna. En stor länsomfattande kampanj tillsammans med övriga förvaltningskommuner i länet har genomförts och vi har arbetat med att synliggöra de nationella minoriteterna på ett av kommunens största evenemang, Strömsholmsdagarna. Vidare har bland annat en tvåspråkig konsert för samtliga 4–5 åringar i kommunen genomförts och samtliga åttondeklassare bjöds in till en musikalisk föreläsning om identitet av sverigefinska musikern Love Antell.

För att främja och bevara finska språket i Hallstahammar har kommunen bland annat valt att satsa på språkpaketet som delas ut till blivande och nyblivna föräldrar, arrangerat inspirationsdag för förskolpedagoger från hela länet, arrangerat finska temadagar, samt aktiviteter som revitaliserar finska språket och kulturevenemang. Vi har idag en förskoleavdelning på Nyckelpigan där vi kan erbjuda förskoleverksamhet till väsentlig del på finska. Modersmålsundervisning i finska erbjuds på flera skolor i kommunen och beslut har tagits om att det även kommer erbjudas barn i förskoleklass.

Inom äldreomsorgen har ett projekt påbörjats i samverkan med äldreomsorgen kring nyttjandet av VR-teknik i verksamheten. Kommunen kommer även som första kommun i Sverige börja använda VR spel speciellt framtagna och anpassade för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Vi har även haft ett rikt utbud av både temadagar, sommarkonserter, föreläsningar och kulturevenemang under hela året för alla åldrar och arbetar hela tiden med att försöka koppla det finska till det svenska. Arbetet löper enligt upprättad plan.

Kommunikation

Under 2018 har kommunikationsfunktionens arbete till stora delar varit koncentrerat kring utvecklingen av den nya externa webbplatsen hallstahammar.se som bytt teknisk plattform, fått nytt utseende och framför allt ett bättre strukturerat innehåll. Bytet av webbplattform är även en viktig del i arbetet med digitaliseringen av kommunens tjänster. Den nya webbplatsen lanserades den 15 november. Under året har även en ny organisation för webbredaktörer startats upp i enlighet med beslutade riktlinjer för webborganisationen. Under hösten 2018 har även ett arbete påbörjats med utveckling av intranätet under rubriken "Framtidens digitala arbetsplats". Ett stort arbete som fortsätter intensivt under 2019.

En kommunikationspolicy har tagits fram som beslutades av kommunfullmäktige under våren. Policyn innebär att vi nu har goda förutsättningar för att väsentligt höja kvaliteten på kommunens kommunikationsarbete. Som ett led i detta har även ett arbete kring kommunens varumärke och marknadsföring av detta påbörjats i samarbete med näringslivsenheten. En inventering av annonseringsbehov och en behovsanalys inför ett större arbete med en varumärkesplattform har påbörjats. Arbetet med detta kommer att fortsätta under 2019 tillsammans med näringslivsenheten.

Framtiden

År 2019 är första året på en ny mandatperiod. Det innebär att nya mål ska formuleras för kommunfullmäktige, samtliga nämnder och styrelsen som ska sträva mot visionen 2025. Arbetet kommer att inledas med en gemensam konferens i mars 2019. De nya målen ska sättas i relation till trender i omvärlden: Hur förändras omvärlden och hur kan vi som kommun förhålla sig till det? Vidare ska AGENDA 2030 vävas in i de nya målen. Dessutom behöver kommunen dra nytta av den analys som PWC genomförde tidigare "Långsiktiga finansiella analysen" som säger att kommunen behöver effektiviseras för att möta nya utmaningar framöver.

Under året har också en ansökan om deltagande i Glokala Sverige upprättats. Glokala Sverige är ett nätverk som svenska FN-förbundet startat i samverkan med SKL för att utbilda och engagera kring Agenda 2030 i kommuner, landsting och regioner. Deltagande i projektet kan bidra till att lättare skapa ett nödvändigt och brett engagemang i det fortsatta arbetet med de globala målen på lokal nivå.

Arbetet med att utveckla verksamhetsstyrning kommer att fortsätta under kommande perioden. Syftet är att med hjälp av modern teknisk effektivisera och förenkla processerna. Dessutom finns en ambition att genomföra "Kommunkompassen" ett sätt att genomlys kommunens styrning och ledning.

Det pågår också en förnyelse av hela Mål och Budgetprocessen. Det är ett långsiktigt arbete men viktiga steg kommer att tas under den kommande perioden. Vidare finns numera ett förslag till nytt system för hur kommunen kan använda investerings-, och exploateringsbudgeten på ett mer effektivt sätt. Det nya systemet kommer att sjösättas under 2019.

Ett viktigt område för att kommunen ska få ökad befolkningstillväxt är självklart att det finns byggklara tomter. Under 2018 fastställdes 6 nya planer. Den kommande perioden kommer ett flertal planer att kunna fastställas, de flesta för bostadsändamål. Även Hallstahem har utifrån bostadsförsörjningsprogrammet tagit fram nybyggnadsplan.

Arbetet med centrumutveckling fortsätter. Gestaltungsprogrammet som tagits fram under 2018 presenteras i början av 2019. Under perioden kommer arbete med Översiktsplanen att påbörjas liksom Grönstrukturplanen.

Digitalisering är ett sätt att möta nya utmaningar och krav på effektivisering samtidigt som behovet av hög servicenivå ska kunna bibehållas. Arbetet fortsätter under perioden genom att en handlingsplan fastställs för arbetet. Vidare ska intranätet utvecklas under rubriken "Framtidens digitala arbetsplats". Ett stort arbete som fortsätter intensivt under 2019.

Fiberutbyggnaden fortsätter aktivt enligt bredbandsstrategin. Under 2019 fortsätter bredbandsutbyggnad på landsbygden.

Vi har under 2018 tagit viktiga steg och framtidssäkrat vår interna IT miljö. Utmaning framåt är dock att säkerheten ytterligare behöver stärkas i takt med utvecklingen inom området och kommande skärpningar i lagstiftning. För detta saknas till stor del finansiering i nuläget. Införande av utländsk e-legitimation utifrån lagkrav är påbörjade.

Den inomkommunala kollektivtrafiken kommer att köras i egen regi fram till 2021. Under perioden utreds hur även Hallstahammars kollektivtrafik kan övertas av Kollektivtrafikmyndigheten.

I juni 2018 beslutade riksdagen att justera delar av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt skollagen. Förändringar som berör främst verksamheter under kommunstyrelsen varvid kommunen får en ovillkorlig skyldighet att informera om de nationella minoriteternas rättigheter och allmännas ansvar. Vidare ska alla nationella minoriteter ska ges inflytande i frågor som berör dem. Kommunen ska vidare anta mål och riktlinjer för minoritetsarbetet.

Under 2017 - 2018 har en ny Näringslivsstrategi arbetats fram. Den förväntas bli antagen våren 2019. Därefter ska en handlingsplan fastställas. Syftet med strategin är att vi ska bibehålla ett gott näringslivsklimat i kommunen.

Ekonomi: IT budgeten och kollektivtrafikbudgeten är hårt båda ansträngda. Det kommenteras under ekonomiavsnittet.

Internkontroll

Granskningsområde/rutin	Kontrollmoment	Ansvarig	Metod	Hur ofta	Risk- och väsentlighetsbedömning
Uppföljning av avtalstroheten	Granskning av om KF:s riktlinjer för inköp och upphandling efterlevs. Tre granskningsdelar: 1. Avtalstroheten 2. Efterlevs riktlinjerna för direktupphandling -40 000 kronor per år. 3. Att leverantörer betalat skatter och avgifter.	Kommunjurist Ek chef	Komplett kontroll	En gång per år.	Se kommentar nedan.
Uppföljning av förekomst av betalningspåminnelser	Granskning av leverantörsfakturor med avseende på betaldag i förhållande till förfallodag	Ekonomichef	Komplett kontroll ankomstregistret mot betalregistret	Två ggr per år	Av KS fakturor är 3,85% (4,06% 2017) betalade försent. Snittförseningen är 7,93 dagar.
Avslutad i IT-system efter avslutad anställning	Granskning av att alla som avslutat sin anställning i förvaltningen också är avslutade i olika IT-system.	Lönechef IT-samordnare	Totalundersökning av alla som avslutat sin anställning.	En gång per år.	Se kommentar
Rutiner för brandskydd	Granskning av om det finns rutiner för systematiskt brandskyddsarbete (SBA): - Finns dokumenterade rutiner för SBA? - Är ansvar och roller dokumenterade? - Utbildas chefer och personal regelbundet? - Utförs kontroller regelbundet?	Förvaltningschef Fastighetsförvaltare/ Säkerhets-samordnare	Genomgång av verksamhetens dokumenterade rutiner för SBA.	En gång per år	Det finns rutiner för SBA. Övningar sker med jämna mellanrum. Under 2019 kommer en översyn av brandlarmen att anordnas för hela kommunen via tekniska förvaltningen.
Tillgänglighet telefoni	Granskning av om kommunens tjänstemän är nåbara via telefon.	Kundcenterchef Tillsammans med Förvaltnings-chefer	Extern mätning. Mätparametrer T1 i Servicemätning KKiK	En gång per år.	Enligt den externa mätningen har nåbarheten sjunkit något. Det finns en plan för hur den kan öka igen.
Tillgänglighet e-post	Granskning av om kommunens tjänstemän är nåbara via e-post.	Kundcenterchef tillsammans med Förvaltnings-chefer	Extern mätning. Mätparametrer E1 i Servicemätning KKiK	En gång per år.	Enligt en extern mätning har värdet ökat från 74–91.

Upphandling

Inom upphandlingsområdet finns en rad utmaningar. Ett arbete med leverantörs- samt avtalsuppföljning har påbörjats. Arbetet har hittills lett till att ett stort antal krediteringar av felaktiga fakturor samt ökad förståelse mellan parterna om leverantörens skyldigheter och ansvar.

Vi behöver också förbättra avtalstroheten väsentligt. Ett arbete är påbörjats med att genomföra startmöten med nya leverantörer. Dessutom genomförs uppföljningsmöten under avtalsperioden för att säkerställa avtalstrohet från bägge parter. En tredje del är att utbilda förvaltningarna om våra avtal, ramavtal samt direktupphandlingar. Slutligen arbetar upphandling funktionen med att se över lämpliga verksamhetssystem.

Avslutad i IT-system efter avslutad anställning – Kommentar:

Sedan början av 2018 har vi infört automatisk kontohantering när det gäller nätverksinloggningen i vår kommun, vilket innebär att vid anställning och registrering i personalsystemet skapas ett nätverks-id samt en mailadress. Till denna id läggs sedan behörigheter till gemensamma resurser. Beroende på var man jobbar och vilken tjänst man har läggs även inloggningar upp manuellt av systemförvaltare i olika verksamhetssystem. När sedan en person avslutar sin tjänst och avslutas i personalsystemet så byts lösen på användarens nätverkskonto och efter en viss tid avaktiveras kontot och raderas.

I samband med att lösen byts på kontot går ett mail ut till närmaste chef. I avvaktan på att vi når en automatiserad hantering även av konton till övriga verksamhetssystem kompletteras det med information om att det även finns andra system som personen i fråga kan ha in loggning till och att man ska meddela systemförvaltarna i respektive system om att personen har avslutat sin tjänst.

Redovisning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över verksamheterna

Kommunstyrelsens fastställda ”anvisningar och regler för uppsikt plikten i Hallstahammars kommun under våren 2017. Av anvisningarna framgår att uppsiktsplikten ska redovisas i årsredovisningen. Kommunstyrelsen har fullgjort sin uppsiktsplikt i följande ärenden under året:

- Delårsrapporter per den 30 april, 31 augusti samt årsbokslut
- Genomgång av samtliga nämnders förutsättningar för en ekonomi i balans samt redovisning av åtgärdsplaner.
- Samtliga nämnders förutsättningar för MoB den kommande perioden.
- Jämförelser med andra kommuner bland annat deltagande i Kommunernas Kvalitet i Korthet (KKiK)
  - Internkontrollrapport
  - Bolagens uppfyllelse av det kommunala uppdraget – ägardirektiv
  - Uppföljning av Hallstahems ekonomiska förutsättningar, informella möten
  - Bolagen och förbunden ingår i delårsrapporterna per den 30 april, den 31 augusti samt i årsbokslutet.
  - Skolans resultat avseende betygsutfallen

- Uppföljning av ekonomin för Hallstaridklubb.
- Tillsättande av en oberoende granskare för Hallstaridklubb
- Resultatet av granskningen presenterade i maj 2018.
- Ej verkställda beslut inom
  - socialtjänstlagen (SoL) äldre-, handikapp-, individ-, och familjeomsorg
  - Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Måluppfyllelse

Kommunstyrelsen har antagit mål för perioden 2016–2019. Uppföljningen av dessa (måluppfyllelsen) ska bedömas enligt färgskalan röd-gul-grön. Det saknas dock mätvärden på vissa mål, vilket framgår av bilagor med mål- och nyckeltalstabellerna i sin helhet. Eftersom värdena har varit svåra att mäta utifrån uppsatta indikatorer har en annan värdering gjorts. När annan värdering är gjord är texten markerad med rött. Sammantaget syns en förbättring på nio av 14 mätbara mål och en negativ utveckling på tre mål. Fyra av 14 mål uppnår måluppfyllelse.

Målområde	Mål	Utfall	Utveckling	Kommentar
Enkelt och nära	Mål 1: Kommunen har god planberedskap för varierande, attraktiva och blandade boendemiljöer som stimulerar olika boendeformer i alla kommundelar.		↑	Planberedskap fortsatt prioriterat, 6 antagna detaljplaner under året. Andelen hushåll och företag med tillgång till fiber fortsätter att öka.
Enkelt och nära	Mål 2: De allmänna kommunikationerna ska ständigt utvecklas och förbättras för att möta medborgarnas behov och stimulera till ett ökat kollektivt resande, med fokus på hela resan från "dörr till dörr". Antal resor per invånare som sker med kollektivtrafik, cykel eller till fots ska öka.		↓	Ökning av resandet med buss på 511 och flextrafiken, dock minskning på Brukslinjen. Cykelväg i kommunen fortsatt nedre del i kommunranking.
Enkelt och nära	Mål 3: Kommunens förmåga att förebygga och hantera kriser och stora samhällsstörningar ska stärkas.		↑	Plan klimatanpassning klar. Arbetet med kontinuitetsplaner ökar under 2018. Informationsinsatser till allmänheten ökar.
Nytänkande och kreativt	Mål 4: Kommunen ska tillhandahålla och utveckla fler digitala tjänster och modern teknik som förenklar och förbättrar servicen till medborgarna.		↑-	I En digitaliseringsstrategi är antagen. Antalet e-tjänster ökar hela tiden. Ett verksamhetssystem är på gång att upphandlas. Tillgänglighet i öppna data har ökat

Nytänkande och kreativt	Mål 5: Medborgare, kunder och företagare ska uppleva kommunen som tillgänglig, effektiv, kompetent och serviceinriktad. Den personliga servicen ska finnas kvar.		↓	Fortsatt framåt gällande service för företag. Högt värde Tillgänglighet telefoni minskar något, men e-post och bemötande ökar.
Nytänkande och kreativt	Mål 6: Ett varierat näringsliv och ett bra företagsklimat i kommunen skapar fler och nya arbetstillfällen.		↔	Fortsatt grönt på helheten, men ranking Svenskt näringsliv tappar 44 placeringar.
Nytänkande och kreativt	Mål 7: Kommunstyrelsen ska verka för att i samverkan med berörda näringar öka antalet besökare till Hallstahammars kommun		↑-	Svårbedömt mål men stora satsningar görs bl a i Strömsholms- området. Under året har också Hästmuseum invigts.
Nytänkande och kreativt	Mål 8: Hästnäringen fortsätter att utvecklas och har fortsatt hög kvalitet. Strömsholm ska vara ett av landets främsta mötesplatser och kompetenscenter för hästnäringen.			I Året Strömsholmsdagar som kommunen tar aktiv del i slog nya rekord i publik. Flera satsningar har gjort bl a medverkar kommunen i ett EURF projekt som ska bidra till att målet uppfylls.
Ansvar och engagemang	Mål 9: Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade.			Fortsatt förbättring gällande frisknärvaron. Bemanningenhet har utvecklats Projekt kring 50-50 fördelning kvinnor och män gick inte att genomföra. Pilot 35 h vecka genomfört.
Ansvar och engagemang	Mål 10: I Hallstahammars kommun tillämpas önskad sysselsättningsgrad. Delade turer ska arbetas bort.		↑-	I stort sett alla inom vård och omsorg har önskad ssg. Projektet att ta bort delade turer ej startat.
Ansvar och engagemang	Mål 11: Samtliga verksamheter ska senast 2019 ha implementerat strategin för jämställdhetsintegrering och arbeta för jämlikhet och jämställdhet på alla plan.		↑	Arbetet kring en lokal strategi påbörjat utifrån länsstrategi. Den regionala strategin är antagen. Kommunen deltar i en läsutbildning med flera medarbetare. Ej möjligt att mäta jämställd budget
Ansvar och engagemang	Mål 12: Hallstahammars kommun ska samordna resurser för tidiga förebyggande insatser för utjämning av skillnader i hälsa och stärkt trygghet och		↔	Positiv utveckling på självskattad hälsa och barn och unga i ekonomiskt utsatta hushåll. Ungdomsarbetslösheten ökar för män, minskar för

	säkerhet.			kvinnor
Ansvar och engagemang	Mål 13: Hallstahammars kommun ska stimulera utvecklingen för att uppnå den nationella målsättningen om fossilfritt Sverige till 2030.		↑	Andel fossila drivmedel minskar, dock avser värdena 2016. Minskning av förnybart i elproduktion och fjärrvärme.
Ansvar och engagemang	Mål 14: Hallstahammars kommuns verksamheter ska bli fossilfria senast 2019.		↑-	Flera satsningar har gjort bl a finns nu en HVO tank. Inomkommunala kollektivtrafiken körs med HVO och el.
Ansvar och engagemang	Mål 15: Vid inköp ska Hallstahammars kommun ta ökad ekologisk och social hänsyn. Minst 50 procent av alla upphandlade produkter ska vara socialt och miljömässigt hållbara år 2019.		↑	Mätbarhet endast på andel ekologiska livsmedel, vilket ökar något under 2018 och uppgår till 35 %.
Ansvar och engagemang	Mål 16: Kommunens upphandlingar och inköp är effektiva, ändamålsenliga samt stimerar det lokala näringslivet.		↓	Mätvärden saknas på andel anbud från lokala företag. Avtalstroheten minskar 2018.
Ansvar och engagemang	Mål 17: En klimatplan och ett miljöprogram ska antas som led i arbetet för att miljöcertifiera kommunen enligt ISO 14001 eller motsvarande standard till år 2018.		↑	Klimatanpassningsplan är klar. Arbetet kring miljöprogram kopplas in i arbetet med Agenda 2030.
Ansvar och engagemang	Mål 18: Samhällsplaneringen ska leda till att grönområden, biologisk mångfald och naturreservat värnas och utökas.		↑	Arbetet med grönstrukturplan påbörjat. Konsekvensbeskrivningar för biologisk mångfald och grönområden sker ännu ej systematiskt, dock är mall framtagen. Pågår bildande av naturreservat Valstasjön
Ansvar och engagemang	Mål 19: Kommunen ska utveckla metoder och tjänster som främjar ökad delaktighet och jämlikt inflytande.		↑	Skillnader i valdeltagande ökade mellan valkretsar 2018. E-förslag är infört. Till en början inkom över 70 förslag. Under 2018 betydligt mindre.

Personalredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan- Dec	Avvikelse 2018
Personalkostnader (tkr)				
Summa Personalkostnader	34 011	36 418	35 758	660
<i>Därav PO-pålägg</i>	9 610	10 508	10 288	221
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	22 472	24 606	23 666	939
OB-ersättningar	14	0	16	-16
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	10	0	-160	160
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	146	0	180	-180
Sjuklönekostnad från dag 15	31	0	30	-30
PO-pålägg	9 042	9 813	9 465	348
Summa Månadsanställda	31 713	34 418	33 197	1 221
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	355	66	354	-288
Uppdragstagare	0	0	9	-9
OB-ersättningar	3	0	5	-5
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	0	0	0	0
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	0	0	-4	4
Sjuklönekostnad från dag 15	0	0	20	-20
PO-pålägg	21	201	283	-82
Summa Övriga anställda	379	267	667	-400
Politiska arvoden				
Arvoden	1 372	1 239	1 354	-115
PO-pålägg	547	494	540	-46
Summa Politiska arvoden	1 919	1 733	1 893	-161

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	51	54	56
varav kvinnor	38	40	43
varav män	13	14	13
varav tillsvidareanställda %	92%	96%	95%
Antal tillsvidareanställda	47	52	53
Åldersfördelning i % bland KS tillsvidareanställda			
0-29 år	2%	6%	6%
30-39 år	26%	19%	17%
40-49 år	28%	21%	30%
50-59 år	23%	31%	30%
60 - år	21%	23%	17%
Medelålder bland kommunstyrelsens tillsvidareanställda			
Totalt		49,29	47,91
Kvinnor	47,67	48,38	46,88

Män	50	52	51,42
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	100%	100%	100%
Deltidsanställda kvinnor i % av	0%	0%	0%
Heltidsanställda män i %	92%	92%	92%
Deltidsanställda män i %	8%	8%	8%
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid	2,88%	2,80%	3,36%
varav kvinnor			3,99%
varav män			1,38%
varav anställda 29 år och yngre	1,81%	7,55%	1,07%
varav anställda mellan 30 och 49 år	3,40%	2,60%	4,38%
varav anställda 50 år och äldre	2,33%	2,61%	2,54%
Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro			37,90%

Personalkategori	K	M	Totalt
11 Ledningsarbete	6	3	9
12 Handläggararbete	18	7	25
13 Administratörsarbete	16	2	18
63 Övrig fritid/kultur	1	0	1
Totalt	41	12	53

Personalkategori Pensionsavgångar	Antal 2019	65 år 2019	65 år 2020	65 år 2021	65 år 2022	65 år 2023	Tot antal 65 år
Ledningsarbete	9	1		2	1		4
Handläggararbete	25	1				1	2
Administratörsarbete	18	1		1			2
Totalt		3	0	3	1	1	8

Sammanfattande personalredovisning

Kommunstyrelseförvaltningen hade 2018-12-31 56 medarbetare med månadsanställning, varav 53 var tillsvidareanställda. Förvaltningens medarbetare bestod av 77% kvinnor och 23% män.

Medelåldern för de tillsvidareanställda medarbetarna var 47,91 år, vilket innebar en sänkning gentemot föregående år (2017: 49,29 år). Kvinnorna hade en medelålder på 46,88 år medan medelåldern för männen var 51,42,4 år. Förvaltningens åldersstruktur har liksom tidigare år tyngdpunkten, 77%, i spannet 30–59 år.

Sjukfrånvaron har stigit något. Vi har några medarbetare som är partiellt sjukskrivna och har varit det under perioden.

Även kommunstyrelsen kommer under dom kommande åren att stå inför att flera uppnår 65 år. En plan för kompetensförsörjning kommer att arbetas fram.

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan - Dec	Avvikelse 2018
Intäkter	14 490	16 762	17 941	1 179
Kostnader	-89 152	-92 150	-95 999	-3 849
Nettokostnader	-74 662	-75 388	-78 058	-2 670

Driftsredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan - Dec	Avvikelse 2018
Politisk verksamhet	-10 418	-9 795	-9 908	-113
Kollektivtrafik	-17 889	-16 984	-20 026	-3 042
IT-verksamhet	-8 695	-7 806	-10 997	-3 191
Övrigt	-37 660	-40 803	-37 127	3 676
Nettokostnader	-74 662	-75 388	-78 058	-2 670

Totalt har Kommunstyrelsen en avvikelse om - 2 670 tkr. Det är framförallt kollektivtrafik och IT-verksamhet som avviker mot budget.

Under politisk verksamhet finns ett mindre underskott på 113 tkr och består framförallt av att bidrag och avgifter till föreningar överskrider budget med 683 tkr men även att arvodena för våra förtroendevalda i KS har blivit 133 tkr dyrare än budget. Posterna kompenseras till viss del av att arvodena för KF har blivit 22 tkr billigare än budget. Vi har nya förtroendevalda vilket gjort att det finns behov av nya paddor till en kostnad av 66tkr. Underskotten balanseras mot kommunstyrelsens projektmedel som inte fullt ut har använts. Totalt ger det ett underskott på politiska verksamheten om -113tkr.

Kollektivtrafiken gör ett underskott på 3 042 tkr. Detta underskott består av 122 tkr högre indexering än budget för 2018, 120 tkr för elbuss, 550 tkr för extra beställningar bestående av framförallt taxiresor av särskolebarn till skolan, bussen mellan Näslundskolan och Fredhemskolan kostar 1 000 tkr och finns inte med i budget, 700 tkr avser högre kostnader till Kollektivtrafikmyndigheten än beräknat och slutligen 508 tkr i indexuppräknning från tidigare år utöver budgettillskott.

IT-verksamheten gör ett underskott på 3 191 tkr för helåret 2018. Den dagliga driften går 1 054 tkr över budget varav Office licenserna står för 230 tkr. Till detta tillkommer 284 i kostnader för till exempel wifi på Strandgården (80tkr), Lövåsen (93tkr), Förskolorna (13tkr), Driftsäkerhetsdirektivet (22tkr) och liknande projekt. IT-kommunikation det vill säga vår anslutning till stadsnätet har kostat 1 816 tkr mer än beräknat. Även kommunövergripande IT-system (ekonomi-, personalsystem och avtalsdatabas) går med ett minus på 518 tkr.

Det stora underskottet balanseras av kommunstyrelsens interna budget. KS-förvaltningen har haft obudgeterade engångsvisa intäkter på 1 349 tkr. Arbetet med att införa E-arkiv är inte påbörjat ännu (1 000 tkr), Lägre kostnader för kopiering och porto (475 tkr), vakanta tjänster (876 tkr) och övriga poster(575tkr).

Investeringsbudget

Investeringsbudget (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Kommentarer
Stadsnät (tätort)	17 300	13 749				
Stadsnät (Tätort)						
Stadsnät (Landsbygdsatsning)			23 000	23 000		
Stadsnät (grund)			6 000	6 000		
Digitalisering	5 000	0	3 200	2 500	2 500	
Summa Investeringar	22 300	13 749	32 200	31 500	2 500	

De investeringar som nämnden redovisar som egna och inte utförs av t ex tekniska nämnden ska ske enligt sammanställningen ovan med kompletterande korta kommentarer. Om inte egna investeringar finns kan tabellen tas bort och istället räcker det om ni skriver att egna investeringar saknas eller om det finns beställda investeringar som utförs av tekniska ange i löpande text vad som är beställt.

Redovisning av grunduppdraget – nyckeltal mm

Svenskt näringslivs ranking

ÅR	2015	2016	2017	2018
Enkätdelen	22	39	60	104
Totalt	64	59	96	92

NKI mätning 2018 (baseras på 2017 års värden)

Om råde	Miljö/hälsa	Service	Sammanlagt	info	Tillgänglighet	Bemötande	komp	Rätts säkerh	Effektivitet
2016	67	79	71	70	74	75	69	70	68
2017	74	80	78	74	81	84	73	77	81

SBA	Plats 1
Insiktmätning (SKL)	Plats 9 i landet

Antal anslutna till stadsnätet

	2015	2016	2017	2018	2019
Villor	245	571	828	1747	1999
Privata fastighetsägare BRF	147			850	729
Hallstahem	1259			1355	1516

2500					
H-hem aktiveringsgrad	47%			54%	60%

Hallstahem har också anslutit ett antal så kallade. telemetritjänster som exempelvis övervakning och styrning av undercentraler. Antalet företag ökar i långsam takt bland övriga anslutna (villor, bostadsrätter m.m.) är aktiveringsgraden näst intill 100 % och totalt sett nyttjar 74% (52 %, år 2015, 63 % 2018) av alla anslutna någon tjänst i stadsnätet (3966 portar och av dessa är 2528 aktiverade).

Anslutningsgrad av möjliga:

Antal hushåll 7470, anslutna 5155 = 69%

Kollektivtrafik

	2016	2017	2018
Brukslinjen	179 698	212 674	205 424
<i>varav Brukslinjen Kbä-Bgå</i>		14 029	29 729
<i>varav Brukslinjen Kbä-Hh</i>		198 645	175 695
Servicetrafiken	13 449	10 296	10 475
Flextrafiken	9 981	10 477	12 626
Delsumma	203 128	233 447	228 525
Färdtjänstillstånd		419	418
Färdtjänstresor	8 732	8 001	6 126
Skolskjutselever		158	206
Skolskjutsresor	55 440	56 880	74 160
Regionbuss 511	330 629	342 086	356 158
Regionbuss 515	155 740	166 584	
Regionbussresor	486 369	508 670	

Kommentar:

- Notera ökat resande Brukslinjen Kolbäck/Strömsholm,
- Kraftigt ökat flexresande i Kolbäck/Strömsholm
- Minskat resande Brukslinjen Kolbäck-Hallstahammar
- Minskat färdtjänstresande beror på planerad överföring till vår egen trafik
- Mer landsbygdsskolskjutsbarn
- Resandet buss 511 fortsätter öka (mer bussresande troligtvis p g a dålig tågföring)

Handlingsplaner

Delar av underskottet på kollektivtrafiken kan hänföras till den extra buss som går mellan Näslundsskolan och Fredhems skolan i avvaktan på att den nya skolan kommer på plats 2021. En del av underskottet som belastat kommunstyrelsens budget ska intern debiteras till andra förvaltningar som beställer extra bussar. Vi har fått in räkningarna sent från leverantören varför kostnaderna inte har kunnat fördelats ut.

Åtgärder är vidtagna för att säkerställa att kostnaderna belastar rätt nämnd och förvaltning framöver. Dessutom finns en högre indexuppräknings i MoB för 2019–2021.

Osäkerhetsfaktorer är fortfarande behovet av färdtjänst som ökade under senare delen av 2018 liksom behovet av taxi för barn med särskilda behov.

En stor utmaning kring IT-utvecklingen framåt är att skapa en hållbar finansiering. Ny fördelningsmodell för IT-kostnader har presenterats för kommunledningsgruppen och ska presenteras för respektive förvaltnings ledningsgrupp innan införande beslut fattas.

Vi har under 2018 tagit viktiga steg och framtids säkrat vår interna miljö. Vi har gått ifrån Windows 7 till Windows 10 samt flyttat hela vår mailmiljö till molnet. IT säkerheten har förstärkts med nya brandväggar. Utmaning framåt är dock att säkerheten ytterligare behöver stärkas i takt med utvecklingen inom området och kommande skärpningar i lagstiftning. För detta saknas till stor del finansiering i nuläget. IT budgeten behöver tillskott i någon form framöver.

Socialnämnden

Inledning

Socialnämnden visar på ett överskott på + 11 652 tkr. Resultatet visar dock inte fullt ut verksamheternas verkliga kostnader primärt på grund av att utfallet (intäkten) från 2016 års flyktingmottagande som för 2018 är ovanligt gynnsam samt statsbidrag inom äldreomsorgen. Detta i kombination med nämndens pågående kostnadsanpassningar och gynnsamma statsbidrag inom vissa verksamheter gör att socialnämnden balanserar väl totalt sett för 2018. Verksamhetsområdena –Individ- och familjeomsorgen, LSS och Arbete och utbildning klarar inte balans utan statsbidragen, äldreomsorgen balanserar nära noll. Socialnämndens pågående kostnadsminskningsprogram (nr 2) som antogs under 2017 är en förutsättning för en fortsatt gynnsam ekonomisk utveckling.

Sammanfattning av viktiga händelser IFO 2018

35-timmarsveckans projekt tid avslutades under 2018 och beslut om permanentande har fattats. Resultatet är större kontinuitet, rekrytering av behörig kompetens och kraftigt minskade sjuktal. En första brukarundersökning har genomförts på IFO med en hög nöjdhet hos våra klienter. Kostnaderna för försörjningsstöd har fortsatt att minska under året. Digitaliseringsutvecklingen är påbörjad med Max Manus och inköpt videokonferens samt införandet av Life Care. Större utbildningssatsningar har gjorts, bl a systemteori, hot och våld samt brand. Påbörjat arbete med kvalitetsindikatorer för att kunna utvärdera vårt arbete.

Utmaningar framåt

Fortsatta utmaningar vad gäller vårdkostnader samt behovet av bostäder med andrahandskontrakt. Lokalfrågan, utveckling av öppenvården, ffa på Barn och Familjesidan för att kunna jobba mer på hemmaplan och undvika dyra externplaceringar i större utsträckning. Fortsatt utmaning att rekrytera personal med rätt kompetens.

Sammanfattning av viktiga händelser Arbete & utbildning 2018

Arbete och Utbildning har haft ett utmanande år med volymförändringar inom SFI-utbildningen som lett till omorganisation inom Vuxenutbildningen. Gott resultat har trots detta påvisats i antalet godkända elever i alla kurser inom SFI. Trenden är ökade volymer av elevantal inom övrig vuxenutbildning vilket delvis beror på nya regelverk inom utbildningsväsendet. Jobbcentrum har fortsatt goda resultat med individer som går vidare till egen försörjning i form av studier och arbete på öppna arbetsmarknaden. Utmaning med nya statliga bidrag för individer i långtidsarbetslöshet i form av extratjänster har fallit ut väl och Jobbcentrum har nått de statliga målen för dessa vilket resulterat i fullt statsbidrag för Hallstahammars Kommun.

Utmaningar framåt

Området är mycket beroende av statsbidrag och utvecklingen och utformningen av dessa påverkar verksamheterna starkt. Särskild utmaning ligger i att löpande förändra och anpassa utbudet och utformningen av insatserna till den ständigt förändrade målgruppen. Trenden är att deltagarna kräver allt mer insatser under längre tid för att bli självförsörjande eller studerande.

Sammanfattning av viktiga händelser LSS (Socialpsykiatrin) 2018

Samtliga inom LSS har infört, med utgångspunkt från IBIC, digital dokumentation. Ett kvalitetssäkringsarbete, speciellt med tanke på hälso- och sjukvårdsfrågor.

Implementering av FUNCA kartläggningsverktyget på enheterna i syfte att minska utmanande beteende i våra verksamheter. Svårt med rekrytering av baspersonal och sjuksköterskor. Tjänstgörande personal lojala, jobbade på trots tuffa scheman. Trots det minskade sjukfrånvaron avsevärt i verksamheten, till följd av ett proaktivt arbetssätt. Ett omfattande utvecklingsarbete har startat där vi fokuserade på det självständiga livet för våra brukare, ”att leva som andra”. En åtgärd är att var och en lagar mat i sin egen lägenhet.

Utmaningar framåt

Välfärdstekniken, både för personal och brukare, behöver utvecklas och införas. En utmaning, förutom personalförsörjningen, är kompetens- och kunskapsbehovet. Vi behöver införa nya arbetssätt och arbetsformer när vi möter nya målgrupper. Gäller både LSS och Socialpsykiatrin. Fortsatt arbete med att minska sjukfrånvaron och öka upplevelsen av hälsa. Drivknutens dagliga sysselsättning, stor ökning av deltagarantalet under året. Behov av utökade lokaler och resurser för denna målgrupp, personer med psykiska funktionsvariationer.

Sammanfattning av viktiga händelser Äldreomsorgen (SÄBO & Stöd i eget boende) 2018

Den demografiska utvecklingen ökar trycket löpande på kommunens hemtjänst. Behovet av insatser från den kommunala äldreomsorgen (stöd i eget boende och säbo) ökar i intensitet efter 2020 och kommer vara kommunens kanske enskilt största utmaning. Planeringen för den fortsatta utbyggnaden av SÄBO är i full gång. Stöd i eget boende rustar för ökade behov, ökad komplexitet i ärendena och ökade kompetensbehov. I detta arbete ligger också ett utvecklingsarbete inom den förebyggande sidan av nämndens ansvarsområde. Hallstahammars kommun blev den 12 april 2018 upptagna i WHO:s internationella nätverk för äldrevänliga städer. Arbetet med att genomföra en baslinjebedömning av kommunens äldrevänlighet har påbörjats i dialog med kommunens pensionärsråd. Samtliga enheter har jobbat med intensivt med att minska sjukfrånvaron. Inom särskilt boende har fokus bland annat legat på aktivering för de boende och den sociala dokumentation. Stöd i eget boende har bytt lokaler 2 gånger under året vilket varit en särskild utmaning.

Utmaningar framåt

Den demografiska utvecklingen och de volymökningar som kommer med en åldrande befolkning utgör den största utmaningen framåt för den kommunala äldreomsorgen. Denna utmaning innebär behov av nya platser i särskilt boende, fler och mer komplexa brukare inom stöd i eget boende, behov av personal/kompetens, en utbyggd förebyggande verksamhet och stora inslag av välfärdsteknik för att bemästras.

Internkontroll

Inledning

Socialnämnden antar årligen en plan för internkontrollarbetet för året. Alla granskningsområden har en risk- och väsentlighetspoäng som visar på sannolikheten och risken kring ett specifikt tillsynsområde.

Kontrollobjekt för Socialnämnden för 2018:

- Avtalstrohet
- Avslut i IT system
- Betalningspåminnelser
- Tillgänglig telefoni/epost
- Genomförandeplaner
- Brandsäkerhet
- Hot och våld
- Hygien i köket
- Rättssäkerhetskontroll av dokumentation
- Eftersökningar av medel från Migrationsverket
- Inkomna handlingar
- Representation

Internkontrollen redovisas separat i särskilt ärende till socialnämnden. Denna redovisning innehåller både en uppföljning av föregående års interkontroll samt en plan för kommande år. Uppföljningen av internkontrollen återfinns i bilaga. Syfte med internkontrollen är att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande internkontroll d v s de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig, finansiell rapportering och information om verksamheterna
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm.

Bedömningen är att socialnämnden upprätthåller en tillfredsställande internkontroll genom det systematiska arbete som genomförs årligen.

Måluppfyllelse

NN nämndens mål	Utfall	Utveckling	Kommentarer
Antalet platser inom särskilt boende ska motsvara behovet-		↔	Andelen invånare 80+ år i SÄBO på en god nivå. Verkställigheten på hög nivå och godkända väntetider under 2018.
Vid planering av nya bostäder ska särskild hänsyn tas till behovet av bostäder för äldre som vill bo i lägenheter men som inte har behov av vård- och omsorgsinsatser. Trygghetsboenden ska finnas i alla tätorter i vår kommun.		↔	Trygghetsboenden finns i Hallstahammars tätort inte i Kolbäck och Strömsholm. Planering för den fortsatta utvidgningen av trygghets-boendeplatser kommer att fortsätta under 2019.
			Under 2018 har planeringsarbetet

Ädelstenen ska utvecklas till kommunens kompetenscentrum för demensvård		↔	intensifierats för en ombyggnation av Ädelstenens alt nybyggnation. KF kommer under kvartal 1 2019 ta nytt inriktningsbeslut.
Socialnämnden ska arbeta för en god försörjning av boenden för nämndens behovsgrupper genom årliga inventeringar och åtgärdsplaner.		↔	Det finns inom alla nämndens områden aktualiserade inventeringar och åtgärdsplaner. Nämnden har aktivt deltagit i framtagandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram, och verksamheterna har uppdaterat sina tidigare prognoser.
Personal inom äldreomsorgen ska erbjudas elcyklar och cykelhjälm när de cyklar i tjänsten.		↑	Hemtjänstens verksamhet har under 2018 verkställt ambitionen om elcyklar.
Socialnämnden ska arbeta för att minska gruppen med behov av försörjningsstöd och genom breda arbetsmarknads-insatser möjliggöra egenförsörjning.		↑	Antalet bidragshushåll och volymen på utbetalt försörjningsstöd har minskat under 2018. I jämförelse med 2015 har nästan 6,0 miljoner mindre betalats ut. Genomströmningen på JC har också varit högre.
Alla verksamheter inom socialnämndens område ska utveckla tekniska lösningar som blir ett stöd för den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.		↑	Digitaliseringens utveckling är av stor vikt för socialnämnden. Äppelparken är ett av landets mest moderna boenden, de nya verksamhetssystemen bäddar för införandet av brukartjänster och mobilitet. Försök med taligenkänning inom IFO och infrastruktur satsningar genomförda.
Andel förebyggande arbete ska öka inom samtliga delar av socialnämndens ansvarsområde.		↔	Andelen förebyggande verksamhet av den totala budgeten har ökat under året. Bland flera goda exempel på detta kan nämnas seniorglädje och härbärgets öppnande.
Missbruk i alla former ska minskas		↔	Färre återkommer till socialtjänsten efter insats.
Särskild information om folkhälsofrågor och samhällsservice ska riktas till nyanlända invånare.		↔	Under 2018 har kommunens egna samhällskommunikatörer fortsatt sitt breda arbete och därigenom förbättras möjligheterna till snabbare integration.
Äldre och funktionshindrade ska ha goda möjligheter att delta i kulturella aktiviteter och utomhusaktiviteter som främjar deras hälsa.		↔	Daglig utevistelse erbjuds och organiserade aktiviteter sker vardag som helg. Gäller både ÄO och LSS. I nationell jämförelse i KKIK (Kommunens kvalitet i korthet – SKL nätverk) goda värden för kommunen.

All personal inom vård och omsorg har heltidsanställning som grund. Delade turer ska bort. Principen "heltid en rättighet, deltid en möjlighet" gäller.		↑	Alla som önskat heltid har fått det. Delade turer finns dock kvar men verkställighet påbörjad.
Miljökrav är viktiga vid alla upphandlingar som berör socialnämndens verksamheter. Andelen ekologiska, närproducerade och klimatsmarta varor ska öka.		↔	Miljökrav ställs vid all upphandling. Andelen klimatsmarta varor som begagnade datorer, möbler har ökat i jämförelse med tidigare år.
All verksamhet inom socialnämnden ska på sikt miljöcertifieras.		↔	Arbetet inte påbörjat, medel inte avsatta och ingen kommungemensam standard utvald.
Inom socialnämndens verksamheter ska användande av fossila bränslen minska till förmån för miljövänligare transportmedel.		↑	Bilar med lägre förbrukning ger trots ett utökat antal fordon ett förbättrat resultat per anställd. Elcyklar som transportmedel införts.
Inom äldreomsorgen ska fler vegetariska rätter erbjudas.		↑	Fler vegetariska rätter erbjuds alla veckans dagar. Detta är en avsevärd förbättring i jämförelse med tidigare år.
Alla anställda inom socialnämnden har rätt till kontinuerlig kompetensutveckling där särskilda kompetensförsörjningsplaner ska utarbetas för att säkerställa en god personalförsörjning.		↔	Alla anställda har under 2017 erhållit en individuell kompetensförsörjningsplan. Under 2018 har arbetet kring en offensivare personalförsörjning genom KIVO samverkan startats upp.

Bedömning av måluppfyllelsen för Socialnämnden

Socialnämnden har antagit 17 mål för perioden 2016-2019 och dessa ska från och med innevarande mandatperiod följas upp och utfallet (måluppfyllelsen) bedöms enligt färgskalan röd-gul-grön. Arbetet med att förverkliga socialnämndens mål och därmed också kommunfullmäktiges prioriterade mål har fortsatt under 2018. Detta visas också i nedanstående tabell där all måluppfyllelse redovisas. Flera förbättringar kan ses i måluppfyllelsen bland socialnämndens mål.

Den förebyggande andelen av verksamheterna fortsätter att öka, servicegraden till särskilt boende har avsevärt förbättrats, alla anställda inom vården och omsorgen har rätt till heltid och försörjningsstödsberoendet har minskat mycket under 2018. Av SN 17 mål är tio gröna, sex gula och ett är röda av nämndens mål. Måluppfyllelsen har förbättrats under 2018.

	Måluppfyllelse	Delvis måluppfyllelse	Ej uppfyllt
--	----------------	-----------------------	-------------

2016	29,4 %	53 %	17,6 %
2018	58,8 %	35,3 %	5,9 %

Personalredovisning

	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
Personalkostnader (tkr)	2017	2018	Jan- Dec	2018
Summa Personalkostnader	355 716	368 661	369 496	-835
<i>Därav PO-pålägg</i>	99 770	102 479	103 514	-1 035
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	170 036	206 771	179 605	27 166
OB-ersättningar	13 968	19 430	14 994	4 436
Jour- & Beredskapsersättningar	898	905	778	127
Övertid & Komp.ledigt	1 645	0	2 119	-2 119
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	3 054	1 451	2 934	-1 483
Sjuklönekostnad från dag 15	267	0	490	-490
PO-pålägg	75 719	91 149	80 127	11 022
Summa Månadsanställda	265 587	319 706	281 047	38 659
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	44 258	25 282	46 262	-20 980
Uppdragstagare	13 616	11 335	10 804	531
OB-ersättningar	6 134	300	5 908	-5 608
Jour- & Beredskapsersättningar	144	0	145	-145
Övertid & Komp.ledigt	580	0	461	-461
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	116	0	80	-80
Sjuklönekostnad från dag 15	636	0	866	-866
PO-pålägg	23 813	11 051	23 173	-12 122
Summa Övriga anställda	89 295	47 968	87 697	-39 729
Politiska arvoden				
Arvoden	596	702	538	164

PO-pålägg	238	280	215	65
Summa Politiska arvoden	834	982	753	229

Tabellen ovan visar på flera viktiga förhållanden och resultat för 2018 inom socialnämndens verksamheter. Glädjande nog minskar socialnämndens kostnader något för sjuklöner dag 1–14 i jämförelse med föregående år. Ökningen av sjuklönekostnader har därmed avtagit, visserligen endast under 2018 men det är ett stort steg i rätt riktning. Övertiden har dock ökat vilket torde vara ett resultat av vikariebristen där ordinarie personal fyller upp behovet av vikariatimmar. Det blir årligen allt mer utmanande att få tag på kompetens i form av vikarier.

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	631	647	664
varav kvinnor	559	568	587
varav män	72	79	77
varav tillsvidareanställda %	96%	91%	89%
Åldersfördelning i % bland kommunens tillsvidareanställda			
0-29 år	7,25%	9,22%	12,16%
30-39 år	23,23%	21,33%	21,62%
40-49 år	23,23%	22,53%	21,79%
50-59 år	27,18%	28,67%	29,56%
60 - år	19,11%	18,26%	14,86%
Medelålder bland kommunens tillsvidareanställda			
Totalt	47,46	47,18	45,92
Kvinnor	48,02	47,81	46,28
Män	42,72	42,15	42,75
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	74,95%	78,31%	76,88%
Deltidsanställda kvinnor i %	25,05%	21,69%	23,12%
Heltidsanställda män i %	81,25%	83,08%	83,33%
Deltidsanställda män i %	18,75%	16,92%	16,67%
Personalomsättning i %			
Frisktal i %			
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid			
varav kvinnor	8,73%	8,08%	7,29%
varav män	9,23%	8,48%	7,60%
varav anställda 29 år och yngre	4,52%	4,86%	4,57%
	4,58%	6,23%	5,44%

varav anställda mellan 30 och 49 år	7,78%	7,22%	6,38%
varav anställda 50 år och äldre	10,07%	9,21%	8,59%
Långtidssjukfrånvaros andel av total sjukfrånvaro	54%	53%	49%

Personaluppgifterna i denna årsrapport berör perioden 2018-01-01 till 2018-12-31. Den 31 december 2018 hade Socialnämnden 592 personer tillsvidareanställda, varav 532 kvinnor och 60 män. Anställd personal inom socialnämnden ökar från föregående år då socialnämnden hade 586 tillsvidareanställda. Medelåldern i förvaltningen år 2018 är 45,92 år, föregående år var medelåldern 47,18 år. Vi ser att tillsvidareanställningar ökar i åldersgrupperna 0-29år, 30-39 år och 50-59år, vilket är en positiv utveckling då socialnämnden står inför utmaningar kring höga pensionsavgångar åren framåt. I Socialförvaltningen arbetar 77,53 % heltid och 22,47 % arbetar deltid år 2018. Kvinnor arbetar i högre utsträckning deltid än männen.

Socialförvaltningen har under året, liksom hela Hallstahammars kommun, arbetat med sjukfrånvaron hos medarbetarna. Dels genom det alltid pågående systematiska arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsarbetet och dels via kommunens satsning i projektet Personalförsörjningskedjan. I och med denna satsning ser vi att trenden med ökad sjukfrånvaro har vänt de senaste åren och att sedan år 2016 har sjukfrånvaron minskat med 1,44%. Andelen långtidssjukskrivningar längre än 60 dagar har minskat och utgör idag 49% av antalet sjukdagar. Motsvarande siffra år 2017 var 53%.

Personalkategori 2018	Kvinnor	Män	Totalt
Ledningsarbete	25	3	28
Handläggarsarbete	3	0	3
Administratörsarbete	14	0	14
Sjuksköterska	16	1	17
Undersköterska/stödass/boendestödjare	302	20	322
Vårdbitråde/stödbitråde	83	15	98
Personlig assistent	11	0	11
Stödpedagog/behandlare	17	7	24
Rehab/förebygg	10	0	10
Socialekreterare	20	4	24
Övrig social/kurativ	12	5	17
Övrigt lärararbete	1	1	2
Övrig skol/förskola	2	0	2
Fritidsledare	1	0	1
Tekniker	2	2	4
Hantverkararbete	0	1	1
Köks/måltidsarbete	13	1	14
Totalt	532	60	592

Tabellen ovan visar att det inom socialnämndens verksamheter finns väldigt många yrkeskategorier. Detta visar bland annat på den verksamhetsbredd som nämnden ansvarar för i Hallstahammars kommun.

Personalkategori Pensionsavgångar	Antal 2019	65 år 2019	65 år 2020	65 år 2021	65 år 2022	65 år 2023	Tot antal 65 år
Ledningsarbete	28		1	1			2
Administratörsarbete	14		1			1	2
Sjuksköterska	17	1				1	2
Undersköterska/stödass/boendestödjare	322	7	5	4	9	11	36
Vårdbitråde/stödbitråde	98	2	1	3	3	3	12
Personlig assistent	11					1	1
Stödpedagog/behandlare	24	1				1	2
Rehab/förebygg	10	1					1
Socialekreterare	24				2		2
Övrig social/kurativ	17	1					1
Övrig skol/förskola	2				1		1
Fritidsledare	1			1			1
Tekniker	4			1			1
Köks/måltidsarbete	14	1	1		3	1	6
Totalt		14	9	10	18	19	70

Totalt antal medarbetare inom socialnämnden är 592 stycken. I vissa kategorier finns ingen medarbetare som uppnår 65 år under en femårsperiod. Dessa yrkeskategorier är inte med i tabellen. Tabellen ovan visar också på ett tydligt sätt det rekryteringsbehov som föreligger för kommande år.

Inom de närmaste fem åren kommer nästan 12% av förvaltningens medarbetare uppnå en ålder av 65 år. Utifrån beskrivningen ovan kan vi se att förvaltningen står främst inför rekryteringsutmaningar inom kategorin undersköterska/stödassistent/boendestödjare. Till beskrivningen ovan måste vi också tillägga behovet av personal till följd av den demografiska förändringen-volymökningen och ett kraftigt växande antal människor som behöver vård och omsorg, främst äldreomsorg i form av hemtjänst och särskilt boende samt ersättningsrekryteringar för medarbetare som slutar av andra orsaker. Det planeras även ett nytt äldreboende i kommunen vilket kommer att kräva ett stort antal personal som idag saknas. Personalförsörjningen inom främst vården- och omsorgen utgör kanske socialnämndens största utmaning under kommande 10-årsperiod.

Socialnämnden arbetar intensivt med att hitta nya vägar för att klara av personalförsörjningen åren framåt. Socialnämnden kommer använda sig av KIVO-modellen för att i större utsträckning själva arbeta med personalförsörjningen. Denna KIVO-modell innebär dessutom stora integrationsvinster och flera arbetade timmar i kommunen som helhet.

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Intäkter	153 626	119 084	147 755	28 671
Kostnader	-539 882	-540 292	-557 311	-17 019
Nettokostnader	-386 255	-421 208	-409 556	11 652

Socialnämnden visar på ett överskott på hela + 11 652 tkr. Resultatet visar dock inte fullt ut verksamheternas verkliga kostnader primärt på grund av att utfallet (intäkten) från 2016 års flyktingmottagande som för 2018 är ovanligt gynnsam samt statsbidrag inom äldreomsorgen. Detta i kombination med nämndens pågående kostnadsanpassningar och gynnsamma statsbidrag inom vissa verksamheter gör att socialnämnden balanserar väl totalt sett för 2018. Verksamhetsområdena –Individ- och familjeomsorgen, LSS och Arbete och utbildning klarar inte balans utan statsbidragen, äldreomsorgen balanserar nära plus minus noll.

Driftsredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Förv övergr	-12 122	-22 026	-16 124	5 902
ÄO särsk boenden	-138 250	-159 934	-153 980	5 954
Hemtjänsten	-50 939	-53 824	-55 390	-1 566
Arbete o Utbildning	-13 817	-14 560	-15 174	-614
LSS	-110 614	-112 986	-114 552	-1 566
IFO	-60 513	-57 878	-54 336	3 542
Nettokostnader	-386 255	-421 208	-409 556	11 652

Område Övergripande redovisar ett överskott på 5 902 tkr. Medel som riktades mot att ta bort delade turer har inte använts fullt ut (ca 800 tkr). Den engångsvisa statsbidraget till projektet Trygg hemgång har strategiskt reserverats under förvaltningsövergripande för att dels täcka upp för underskott inom andra områden dels förbereda verksamheten inom egen regi. Även riktade digitaliseringsbidraget reserverades här. Totalt motsvarar statsbidragen 5,5 mkr och övervägande del av den förbättrar resultatet.

Områden ÄO särskilda boenden redovisar ett överskott om 5 954 tkr. Hyresintäkter samt intäkter för kostersättning blev högre än budgeterad. Betalningsförmågan hos de boende är bättre än förväntad vilket påverkade subventionskostnader positivt. Ett nytt avtal för inkontinensmedel resulterade i lägre kostnader.

Områden ÄO Hemtjänsten redovisar ett underskott på – 1 566 tkr. Underskottet beror i huvudsak på högre personalkostnader följd av ökad vårdtyngd.

Område Arbete och utbildning redovisar ett underskott på -614 tkr. Området klarar inte fullt ut att balansera det intäktsbortfall som uppstått till följd av förändrade statsbidragsregler inom arbetsmarknadsområdet. Kostnaderna för köp av vuxenutbildning samt SFI-utbildning överskrider budget till följd av volymökning men balanserades under 2018 av erhållna engångsvisa statsbidrag. Jobbcentrum lyckas även fortsättningsvis väl med sitt uppdrag att få ut fler personer i aktiv sysselsättning. Arbetsmetodiken har även under 2018 rönt intresse från omvärlden vilket är ett gott betyg för socialnämndens verksamheter. Arbetet med att förbereda införandet av KIVO metoden för en förbättrad personalförsörjning inom vården och omsorgen är startad tillsammans med den nationella samordnaren och Arbetsförmedlingen. Summariskt så är deltagarnas resa mot egenförsörjning i dagsläget längre än tidigare och kantad av mer utmaningar. Trots detta är utfallet gott.

Område LSS redovisar ett underskott på -1 566 tkr. En ny placering inom Socialpsykiatri står för en stor del av underskottet. Men även på andra kostnader och som vi inte kan påverka. Köp och prishöjningar av externa platser, skolgång på annan ort (boendet), volymökning inom bemanningstjänst samt övertidskostnader på grund av att det har varit svårt att hitta vikarier eller att vikarierna har hoppat av eller själva blivit sjuka. Detta gäller hela området. Korttidsboendet har fått fler barn men framförallt barn med dubbeldiagnoser och komplex problematik. För att möta upp detta behov har vi behövt stärka upp med fler medarbetare än vad vi budgeterat med. Den problematiken finns av naturliga skäl även på den sk Fritidsklubben (korttidsvistelse över 12 år). Underskotten balanseras till viss del genom att vi säljer korttidsplats samt att många enheter haft vakanser/frånvaro som inte ersatts då vi saknat vikarier.

Trots det redovisade underskottet är det viktigt att ta hänsyn till att Hallstahammars kommuns LSS-verksamhet är bland de mest kostnadseffektiva i landet uttryckt i kronor per invånare. Hallstahammars kommuns LSS-verksamhet har en nettokostnad som är betydligt lägre än referenskostnaden. Samtidigt har LSS-verksamheten en hög grad av kundnöjdhet. Därmed är möjligheterna att ytterligare anpassa kostnadsvolymerna starkt begränsade.

Vi har påbörjat ett utvecklingsarbete inom LSS bostäderna för att bättre leva upp till intentionerna i LSS, lokal och nationella politiska beslut och socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Ett sätt för att låta varje boende (brukare) uppnå jämställdhet är att gå från ett kollektivt hushåll till att individuellt planera, handla o laga sin egen mat.

Område IFO redovisar ett resultat om + 3 542 tkr för 2018. Det finns fortfarande stora underskott inom IFO så som otillräcklig budget för befintliga tjänster på myndighet Barn och Familj, kostnader för familjehemsvård Barn och Familj, institutionsvård vuxen samt kvinnojour. Anledningen är ökade volymer de senaste åren. Kostnaderna för institutionsvård vuxna ökar alltså vilket är fallet i princip hela Västmanland. Yngre människor med ett tungt opiatmissbruk som öppenvården inte känt till tidigare har i flera fall krävt tvångsvård. Familjehemsvården fortsätter att överskrida budget men institutionsvården minskar vilket ligger helt i linje med det arbete vi bedriver. Barn och ungdomar ska, om det kan undvikas, inte vistas på institution. Antalet konsulentstöttade familjehem har fortsatt att minska under 2018. Det mycket goda arbetet inom

försörjningsstöd ger fortsatt minskade kostnader och nivåerna är lägre än på många år. Underskotten balanseras 2018 upp av främst engångsvisa statsbidrag för 2016 års flyktingmottagande men även av överskott inom försörjningsstöd samt personal öppenvård Barn- och Familj (vakanser, föräldraledigheter). Verksamheten för ensamkommande barn och ungdomar redovisar ett resultat i balans, tack vare balanserade medel från 2016 samt kostnadsanpassningar. Utbildningsåtgärder har gjorts under året i Hot och Våld, Brandskydd och Nätverksorienterat arbete för hela IFO. Utöver det säkerställs att kompetens finns inom de behandlingsmetoder som används. IFO har under 2018 genomfört en brukarundersökning för att få underlag till fortsatt utvecklingsarbete.

Flyktingmottagande

Under 2018 var antalet mottagna flyktingar i Hallstahammar 88 personer. 68 st är EBO:ar, varav 37 st har kommit genom anknytning. Dessa personer ansvarar själva för att skaffa boende. 20 personer har kommit genom anvisning från Migrationsverket. Majoriteten av de mottagna är från Syrien. Samtliga av dessa har erbjudits boende. Under 2015 tog kommunen emot ett stort antal ensamkommande flyktingbarn. Under 2018 har antalet varit mycket lägre, en ungdom har kommit till oss under året och då på anknytning. Det gör att vi vid utgången av 2018 har ansvar för 31 st ensamkommande barn. Från 1 december 2010 har schablonen från staten förändrats likväl som uppdraget till kommunerna. Arbetsförmedlingen bär huvudansvaret att utföra etableringsplaner för flyktingen och arbeta med denne mot självförsörjning, kommunen ansvarar bl a för studier och samhällsorientering. Reformen innebar vidare att introduktionsersättning upphörde och i stället ersattes med etableringsersättning som utbetalas av försäkringskassan. Kommunernas schablonbidrag för mottagandet av flyktingar sänktes genom detta. Kommunens uppdrag är numera att ordna skola, barnomsorg, SFI och samhällsorientering. Den sk flyktingfonden har minskat med 7 489 tkr jämfört med början av året 2018 och uppgår nu till 9 410 tkr. Flyktingfonden per 31/12 2018 består av 2 554 tkr tillhörande flyktingar med ankomstår 2017 samt -2 082 tkr tillhörande flyktingar med ankomstår 2018. Med hänsyn tagen till det ökade framtida behov av etableringsinsatser samt förväntade utökade kostnader för vuxenutbildningen bedöms det att resterande ca 8 938 tkr krävs utöver schablonersättningen för att hålla flyktingverksamhetens ekonomi i balans. Hallstahammar gjorde under 2016 ett överskott för mottagandet av ensamkommande barn med + 9 600 tkr vilka fonderades för framtida kostnader. Dessa har under 2017-2018 använts utifrån att staten sänkte ersättningarna till kommunerna för mottagande rejält vilket gör att vi har fått svårt att ha täckning för de kostnader mottagandet medför.

MOTTAGNA FLYKTINGAR	
<u>ÅR</u>	<u>ANTAL</u>

FÖRDELNING AV KOSTNADER 2018 (TKR)
<u>INTÄKTER</u>

2009	86	Statsbidrag (Migrationsverket)	10 980,9
2010	73	Övr intäkter	84,8
2011	52	Överfört från flyktingfond:	7 488,8
2012	101	Summa intäkter:	18 554,5
2013	108		
2014	107		
2015	94		
2016	106		
2017	84		
2018	88		

KOSTNADER	
Försörjningsstöd	849,0
SFI-utbildning (inkl SO)	3 553,2
Administration	1 269,8
Tolkkostnader	185,1
Övriga kostnader	2 782,7
Årets resultat	9 914,7
Summa kostnader:	18 554,5

Nyckeltal

Nyckeltal redovisas i särskild bilaga.

Handlingsplaner

Socialnämnden antog under hösten 2017 en särskild åtgärdsplan för att minska kostnaderna inför 2019. Denna effektueras löpande och har så här långt fått önskad effekt. Men ytterligare behov av kostnadsbesparingar och effektiviseringar föreligger inom hela socialnämndens verksamhetsområde.

Barn och utbildningsnämnden

Sammanfattning av verksamheten

Åtgärder under mottot ”#alla ska lyckas” börjar ge resultat. Under året har kunskapsresultaten ökat. Slutbetygen ökade något förra våren och höstterminsbetygen har tydligt brutit trenden. Tidiga insatser i förskolan, förskoleklass och grundskolan väntas ge resultat på elevernas slutbetyg. Kommunens aktivitetsansvar, KAA stärker och motiverar eleverna till att klara gymnasiet eller på annat sätt för egen försörjning.

Förskolan utökades för något år sedan med 40 platser. Ökningen har räckt till för att klara inflyttning. Under ett par år har stora årskullar femåringar lämnat förskolan och lämnat många platser för nya barn. Det har funnits tillgängliga platser i förskolan på hösten innan barnen fyllt budgeterade platser under våren. Hösten 2019 är sista året då en stor årskull lämnar förskolan.

Elevantalet ökar och därmed behövs mer personal och lokaler. Personalförsörjning börjar bli riktigt besvärlig för en del yrken som lärare, förskollärare och specialstyrken. Konkurrensen om utbildade ökar. Tilldelad lönekomensation räcker inte att hålla takt med lönerna i omvärlden. Högre ingångslöner ger obalans mot redan anställda. Personalomsättningen ökar.

Ledningsorganisationen i grundskolan ändrades under våren och biträdande rektorer har tillkommit på ett par skolor. Sjuktalen har minskat under året. Det är bra för barn och elever och behovet och tillgången på vikarier. Ny bemanningsenhet från 2019 har planerats och finansierats.

Årkurs 6 har successivt återförts till mellanstadiet. De som återstår är Tunboskolan och Strömsholms skola som får sammanhållna årskurs 4 - 6 till ht-19. Under flera år har lokalanpassning pågått för att kunna ta emot fler elever i grundskolan. Under hösten fick Parkskolan en ny bättre utemiljö. En utbyggnad på Tunboskolan för årskurs 4 - 6 ska stå klar hösten 2019. Hyrorna påverkas av lokalanpassning (kapital och drift). Tidigare lokalanpassning har inte fullt ut kompenenserats i budgetram. Det har inte lyckats att omfördela för att klara grundskolan ekonomi 2018. Från 2019 kompenseras hyran i budgetramen.

2019 och framåt ska arbetet med att stärka och stabilisera kunskapsresultaten fortsätta med tidiga insatser och åtgärder under mottot #alla ska lyckas. Digitalisering fortsätter också att ta mark i grundskolan och förskolan. Inom grundskolan finns åtta IT pedagoger som driver den digitala utvecklingen.

Lokalanpassning ska fortsätta i takt med att barn och elevantal förväntas öka. Många nya bostäder planeras i Hallstahammar och i Kolbäck. Från hösten 2020 och framåt är det små årskullar femåringar som lämnar förskolan. Samtidigt finns ett flertal nya bostäder planerade 2020 - 2021. Framtiden för förskolans tre paviljonger på Duvan och Jan Pers Backe måste beslutas och fler platser i förskolan tillskapas om/när alla byggplaner blir verklighet. För grundskolan fortsätter lokalanpassningen med nybyggnation på Näslund. Ny matsal på Strömsholms skola finns på väntelistan likaså väntas beslut om Fredhemsskolan ska reserveras för grundskola/grundsärskola.

Rekrytering av behörig personal är ett ökande problem som oroar. När inte förutsättningarna finns att bemanna med behörig personal måste teknik och tjänster av annan kompetens prövas för att klara vardagen och uppfylla krav och mål. Det blir en

---

stor utmaning att ställa om invanda yrkesroller. Lönekompensation i budgetramen motsvarar inte lönekraven. Personaltätheten äventyras för finansiering av löneökning. Lärarförbundens nya avtal ställer stora förväntningar på löneutveckling och arbetsmiljö.

Finansiering behövs när verksamheten växer. Statsbidrag bidrar till villkorade insatser men inte till finansiering av fler barn och ungdomar.

Internkontroll

De kontrollmoment som angetts i förvaltningens årsplanering har genomförts. Det finns en väl fungerande process kring hur elevernas kunskapsresultat sammanställs och granskas. Detta inkluderar kontroll av att alla elever finns med vid rapportering av betyg, nationella ämnesprov och kartläggning. Redovisningarna har blivit mer komplexa och omfattande då bl.a. Skolverkets definitioner kontinuerligt förändras samtidigt som den lokala efterfrågan på uppgifter utökas. Många moment innebär manuella beräkningar, vilket gör att det i regel dröjer några veckor innan betygs- och provresultaten är säkerställda.

Efter vårterminens respektive höstterminens betygssättning har upprättade beslut om anpassad studiegång stämts av mot angiven kod för anpassad studiegång i betygskatalogen.

Under mars - april och oktober - november månad har uppföljning av samtliga skolpliktiga elever (folkbokförda i Hallstahammar) som går i grundskola/grundsärskola i annan kommun eller friskola genomförts. Uppföljningen samordnas av en rektorsassistent som också sammanställer och rapporterar utfallet. Den förfrågan som gått ut till mottagande kommuns skola/friskola har innehållit begäran om upplysningar rörande elevers närvaro samt eventuell övrig information som kan vara av betydelse för insatser från hemkommunen. Rektorer för de upptagningsområden där eleverna är folkbokförda har fått tagit del av svaren från de tillfrågade skolorna.

Kontroll av skriftlig delegering av arbetsmiljöuppgifter har skett i augusti och december. Vid båda genomgångarna framkom att alla dokument med signatur av överordnad chef delats ut och att de sedan returnerats påskrivna till kommunens kommunledningssekreterare. Förberedelser av dokumentation gjordes även för ny förskolechef som tillträdde sin tjänst under våren.

Stickprov avseende registerkontroll av personal har genomförts 2018-11-07. Personal som anställd under perioden 2017-10-01--2018- 09-30 med tillsvidare- eller visstidsanställning inom barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningens bemanningsenhet har selekterats, därtill också VFU-studenter inom förskolan. Av totalt 259 personer har 37 personer slumpmässigt valts ut för kontroll, 20 personer från barn- och utbildningsförvaltningen och 12 personer från bemanningsenheten. Av VFU-studenterna valdes 5 personer ut för kontroll.

Stickprovskontroll år 2016 visade en avvikelse, endast en person saknade aktuellt registerutdrag vid anställningstillfället. Stickprovskontrollen år 2017 visade avvikelser i tre fall. Till skillnad från föregående år visade stickprovet 2018 avvikelser i sju fall. Fyra

---

av avvikelserna påträffades inom barn- och utbildningsförvaltningen, en bland bemanningsenheten och två bland VFU-studenterna.

Fallen inom barn- och utbildningsförvaltningen handlar om att vid två av tillfällena har de anställda inte lämnat in registerutdrag, vid ett av fallen hade den anställda lämnat in registerutdrag som var daterad en dag senare anställningsdatumet och det fjärde fallet var en person som anställdes men som uppvisat ett registerutdrag först 14 dagar efter att anställningsavtalet signerats. På bemanningsenheten visade en avvikelse då personen saknade registerkontroll i akten. Gällande avvikelserna bland VFU-studenter var det signifikans då samtliga saknade registerutdrag i sina akter.

Den obligatoriska registerkontrollen säger att den som inte visat ett registerutdrag inte får anställas i verksamheten. Utfallet är därför oacceptabelt och får inte förekomma. Förvaltningen ska säkerställa att lagen om registerkontroll fungerar effektivt inom förskola och skola. Information om utfallet av 2018 års stickprovskontroll har presenterats på förvaltningens verksamhetsträff den 2018-11-29. Rektorer, assistenter och övrig berörd personal blev där påmind om vad som gäller avseende registerkontroll och en checklista skickades också ut efter verksamhetsträffen.

Dokumentation och sammanställning av antal fall av kränkande behandling inom grundskolan/grundsärskolan sker en gång per termin med redogörelse för barn- och utbildningsnämnden. Rapporteringarna avseende vårterminen 2018 ägde rum vid september-sammanträdet (2018-09-25) och för höstterminen 2018 vid januari-sammanträdet (2018-01-22). Blanketten för anmälan om kränkande behandling utgår ifrån de sju diskrimineringsgrunderna angivna i diskrimineringslagen. Under januari-sammanträdet särredovisades ärendena i två delar i rapporten, de som utgår från diskrimineringsgrunderna och övriga kränkingsärenden, detta för att kunna se skillnader i ärendena.

Stickprov gällande attestering och kontering har utförts under januari 2018. Kontrollen omfattade femton verifikationer med spridning över förvaltningens olika ansvar. Resultatet utan anmärkning. Rutiner och struktur för uppföljning av såväl ekonomi som projekt finns.

Ett kontrollmoment i internkontrollplanen berör uppföljningen av huruvida lärare och förskollärare har ansökt och erhållit legitimation. I höstas (oktober) gjorde förvaltningen en jämförande granskning av tillsvidareanställd personal gentemot Skolverkets importerade lärarlegitimationer i Winlas. Av de tillsvidareanställda förskollärarna/lärarna är det 96,44% som ansökt och erhållit legitimation. Sammanställningen över behöriga har spridits till förskolechefer och rektorer. Det åligger varje förskollärare/lärare att begära ut sin legitimation, förvaltningens chefer kommer dock att påminna om detta vid medarbetarsamtal och lönesamtal. Målet är att samtliga tillsvidareanställda förskollärare/lärare ska ha ansökt och erhållit legitimation.

I internkontrollplanen för 2018 inryms kammungemensamma granskningsområden; ”Avslutad i IT-system efter avslutad anställning”, ”Tillgänglighet telefoni och e-post”, ”Uppföljning av avtalstrohet”, ”Granskning av intern och extern representation” och ”Uppföljning av förekomst av betalningspåminnelser”.

En uppföljning avseende förekomst av avslutad i IT-system efter avslutad anställning har utförts av Barn- och utbildningsförvaltningens IT-samordnare. Granskningen visade att när en person avslutar sin anställning avslutas den i systemet PersonecP, detta medför att användarens konto flyttas automatiskt in till "absolute users" och kontot blir avaktiverat, men ligger i karantän i 30 dagar. Kontot blir inaktiverat och användaren kan inte komma åt olika system (mail, lärarplattform). Efter 30 dagar, raderas kontot helt.

Via en extern servicemätning mäts servicenivån avseende telefoni- och epostkontakter. Syftet är att ta reda på i vilken omfattning och med vilken kvalitet förvaltningen svarar på de frågor som ställs. När det gäller telefoni och andelen lyckade kontaktförsök där svar på fråga/frågor erhöles så besvarades 50% av samtalen avseende förskola inom 60 sekunder (50% inom 120 sekunder). För grundskolans del fick frågeställaren i 50% av fallen kontakt inom 60 sekunder och i 33% av fallen svar inom 120 sekunder (17% ingen kontakt). Det är en försämring för både förskola och grundskola i jämförelse med förra året. Servicemätningen visar också på en försämring avseende huruvida frågeställaren fick svar på de frågor som ställdes i samtalen, för förskolan var 83% av svaren goda och 17% medelgod och för grundskolans del var 83% av svaren goda och 17% dåliga. När det gäller kvaliteten på informationen i svaren är 80% god och 20% medelgod för förskola och grundskola. Intresset och engagemanget i svaren som förmedlades var fullgott för både förskola och grundskola. Intervjuarnas gradering av hur de har blivit bemötta av personalen visar också att totalresultatet har ökat i förhållande till 2017.

När det gäller svarstiden för skickandet av ett mailsvar på en ställd fråga så visar resultatet för förskola och grundskola att frågeställaren i samtliga fall fått ett svar inom ett dygn. Medelsvarstiden för förskola var tre timmar och för grundskola sex timmar. Mätningen visar också att förskola svarar med 100 procent och grundskola 83% till ett komplett svar på frågan inom två arbetsdagar. Avseende avsändaruppgifterna i e-postbrev från förskolan 50% och grundskolan 35% är fullständiga, det är en försämring i förhållande till 2017.

Uppföljning av avtalstrohet redovisas samlad i Kommunstyrelsens årsredovisning.

Internkontrollpunkten för granskning av intern och extern representation redovisas samlad i Kommunstyrelsens årsredovisning.

En uppföljning avseende förekomst av betalningspåminnelser har utförts av kommunstyrelsens redovisningscontroller för helåret 2018. För barn- och utbildningsförvaltningens del visade granskningen att 6,16 procent av förvaltningens egna fakturor varit försenade till betalning (469 av totalt 7618 fakturor), en höjning jämfört med redovisat 2017 (6,03%). Barn- och utbildningsförvaltningens andel av kommunens totalt försenade fakturor landade på 24,59% för helåret 2018, en viss höjning i förhållande till resultatet för 2017 (19,63%). Snittförseningen i dagar har dock minskat till 10,90 dagar vid 2018 jämfört med 12,70 dagar vid helår 2017.

Måluppfyllelse

Barn- och utbildningsnämndens mål följs upp genom sammanställandet av de nyckeltal som avgör utfallet av nämndens mål. Det handlar bland annat om nyckeltal som härrör från den officiella statistiken men också om en rad olika enkätfrågor till både föräldrar

och elever samt utfallet av egna interna mätningar (såsom läskunnighet, matsvinn etc.). Utfallet av BUN:s mål 2018 visade att tre av målen var gröna och att två var gult. Mål 1 som handlar om att förskolan är trygg och stimulerar barnens utveckling. Att öka elevernas måluppfyllelse mål 2 är även fortsättningsvis i huvudfokus för förvaltningen. Hallstahammar ligger lågt i andel elever som når målen i samtliga ämnen, meritvärde och gymnasiefrekvens i förhållande till riket men resultaten gick upp i förhållande till föregående år. Mål 3 som handlar om att barnens/elevernas arbetsklimat är tryggt och inspirerande höll sig i oförändrad jämfört med föregående år. Mål 4 som handlar om att all personal har ett attraktivt och utvecklande arbetsklimat gick upp i förhållande till resultatet för helår 2017. I år gjordes medarbetarundersökningen, medarbetar engagemang, resultat kan inte färgsättas då det ej går att jämföra med föregående år. Mål 5 handlar om social och ekologisk hållbarhet som gick lite neråt än vid senaste helårsavstämningen.

Nedan redovisas 2018 års utfall av Barn- och utbildningsnämndens mål 2016–2019.

Barn- och utbildningsnämndens mål	Utfall	Utveckling	Kommentarer
Mål 1: Förskolan är trygg och stimulerar barnens utveckling		↑	<p>Andelen föräldrar i förskolan som upplever:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att förskolan utvecklar barnets språk: 93,55% • att förskolan utvecklar barnets matematiska förmåga: 82,92% • att förskolan utvecklar barnets förståelse för naturvetenskap och teknik: 83,67% • att förskolan utvecklar barnets skapande förmågor som bild, musik och drama genom lek: 95,79% • att de får bra information om hur deras barn utvecklas: 84,37% • att deras barn får det stöd och hjälp han/hon behöver i förskolan: 93,78%
Mål 2: Alla elever ges möjlighet till lärande och når de nationella kunskapsmålen		↑	<p>Gymnasieelever med examen inom 4 år (inkl. IM): 61,9 %</p> <p><u>Slutbetyg åk 9 vt-18 (godkända i samtliga ämnen):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 63,2% inkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund • 67,4 % exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund <p>Skillnader mellan flickor och</p>

	<p>pojkar i andelen godkända i samtliga ämnen när nyinvandrade och elever med okänd bakgrund inkluderas; flickor 76,0%, pojkar 52,3%. Dessa skillnader utjämnas dock för pojkar men inte för flickor när nyinvandrade och elever med okänd bakgrund exkluderas; flickor 76,1%, %, pojkar 59,5%</p> <p>Meritvärde åk 9 vt-18 (hela kommunen): 208,5 inkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund, 219,4 exkl. nyinvandrade och okänd bakgrund. Slutbetyg elever i åk 9 vt-18-avvikelser från modellberäknat värde avseende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • godkända i samtliga ämnen: +1,3 • genomsnittligt meritvärde: -6,9 <p>Behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram: 81% Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser): 70% Ämnesprov åk 3 – Andel elever som uppnått kravnivån i samtliga ämnesprov: 63% Läskunnigheten åk 1 2018: 92%</p> <p><u>I åk 5 och 9 har eleverna svarat följande på Skolinspektionens enkät (positiva svar, andel):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker – åk 5: 95,5%, åk 9: 92,5% • Jag har studier på lektionerna – åk 5: 72,9%, åk 9: 57,9% • Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det – åk 5: 96,8%, åk 9: 84,2% • Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår – åk 5: 96%, åk 9: 79,7% <p><u>Andel föräldrar till barn i grundskolans åk 5 och 8 som upplever:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • att man får tydlig
--	---

			<p>information om sitt barns utveckling och lärande i grundskolan: 84% att barnet får det stöd det behöver i skolan: 67,6%</p>
Mål 3: Barnens/elevernars arbetsklimat är tryggt och inspirerande		↔	<p><u>Andel föräldrar i förskolan som upplever:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • att deras barn är trygga på förskolan: 97,4% • utemiljön på förskolan som trygg och säker för lek och lärande: 90,9% • ett gott bemötande i sina kontakter med förskolan: 98,9% • att förskolan har en inomhusmiljö som lockar till nyfikenhet, kreativitet, lust att lära genom lek: 93,6% • att förskolan har en utomhusmiljö som lockar till nyfikenhet, kreativitet, lust att lära genom lek: 87,9%. <p><u>Andel föräldrar till barn i grundskolans åk 5 och 8 som upplever:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • att deras barn är trygga i skolan: 91,9% • utemiljön på sin skola som trygg och säker för lek och lärande: 45,5% • ett gott bemötande i sina kontakter med grundskolan: 90,4% <p><u>I åk 5 och 9 har eleverna svarat följande på Skolinspektionens enkät (positiva svar, andel):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jag känner mig trygg i skolan - åk 5: 89%, åk 9: 80,5% • Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer – åk 5: 77,4%, åk 9: 60%. • I min skola respekterar vi varandra – åk 5: 79,4%, åk 9: 63,2%
Mål 4: All personal har ett attraktivt och utvecklande arbetsklimat		↑	<p>Frisknärvaron för 2018: 93,76% helårsresultat 2018: 94,50% delårsresultat (En liten ökning i förhållande till förra årets helårsresultat 92,37%)</p>

			<p>OBS! Detta avser inte <i>frisktal</i> vilket rör de personer som inte haft en enda sjukdag.</p> <p>Kommungemensam medarbetarundersökning HME är genomförd, den är uppdelad i tre fokusområden; motivation, ledarskap och styrning. Förskolans totalresultat är 83% och grundskolans totalresultat är 78%.</p>
<p>Mål 5: Verksamheterna genomsyras av social och ekologisk hållbarhet</p>		<p>↓</p>	<p>De enheter som i dagsläget har mottagningsorganisation för nyanlända elever är: Nibbleskolan, Parkskolan och Lindboskolan. Dock finns nyanlända elever på övriga skolor också.</p> <p>Andelen ekologiska livsmedel uppgick till 34,7% under 2018 för 15 kök inom barn-och utbildningsförvaltningen. Detta innebär att målvärdet för 2018 på 40% inte riktigt uppnåts. Matsvinnet har minskat rejält i förhållande till tidigare mätningar. Tallrikssvinn (den mängd mat som barn/elever och personal skrapade av från tallriken i kg under v.43):</p> <ul style="list-style-type: none"> • I skolkök: 202 kg – 21,7 gram/person • I förskolekök: 62 kg – 40 gram/person <p><i>Enligt Livsmedelsverket och Naturvårdsverket är ett "normalt tallrikssvinn" ca 10% av en normal portionsstorlek, alltså ca 25-30 gram per grundskoleelev. Siffran blir förstås lägre för förskolebarn då de äter mindre portioner.</i></p> <p>68 kg matrester uppmättes i serveringskarotter efter avslutad lunchmåltid. Totalt slängdes 40 gram matrester per person i förskolor (tallrikssvinn + karotter).</p> <p><u>I förskolans föräldraenkät vt-18 uttrycker:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 79,7% av föräldrarna att de upplever att personalen arbetar aktivt med konflikthantering i barngruppen på förskolan

	<ul style="list-style-type: none"> 78,2% att de upplever att deras barns tankar och idéer tas tillvara på förskolan
--	--

Personalredovisning

Personalkostnader (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan- Dec	Avvikelse 2018
Summa Personalkostnader	248 156	261 016	262 010	-994
<i>Därav PO-pålägg</i>	70 630	74 186	74 575	-389
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	166 001	182 675	173 035	9 640
OB-ersättningar	185	136	259	-123
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	73	0	-2	2
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	2 314	0	2 489	-2 489
Sjuklönekostnad från dag 15	576	0	386	-386
PO-pålägg	67 457	72 905	70 256	2 649
Summa Månadsanställda	236 605	255 716	246 423	9 293
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	7 639	3 310	10 385	-7 075
Uppdragstagare	165	150	294	-144
OB-ersättningar	13	0	14	-14
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	7	0	1	-1
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	43	0	-5	5
Sjuklönekostnad från dag 15	109	0	187	-187
PO-pålägg	3 017	1 062	4 166	-3 104
Summa Övriga anställda	10 993	4 522	15 042	-10 520
Politiska arvoden				
Arvoden	393	548	384	164
PO-pålägg	157	219	153	66
Summa Politiska arvoden	549	767	537	230

Tabellen ovan visar på flera viktiga förhållanden och resultat för 2018 inom barn- och utbildningsnämndens verksamheter. Sjuklönekostnaderna minskar från dag 15 i jämförelse med föregående år. Rehabiliteringsarbetet via kommunens satsning i projektet Personalförsörjningskedjan kommer att implementeras i det ordinarie arbetet och arbetet med att sänka sjukfrånvaron kommer att fortgå. Siffrorna visar att det är svårt att rekrytera månadsanställda med rätt kompetens vilket leder till att kortare vikariat sätts in. Det blir årligen allt mer utmanande att få tag på kompetens i form av alla yrken inom förskola, grundskolan och grundsärskola samt vikarier.

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	487	508	535
varav kvinnor	424	448	463
varav män	63	60	72
varav tillsvidareanställda %	82,75	86,22	85,42
Åldersfördelning i % bland kommunens tillsvidareanställda			
0-29 år	2,73	4,11	6,78
30-39 år	16,87	19,18	21,88
40-49 år	26,8	26,26	26,48
50-59 år	30,27	30,14	29,32
60 - år	23,33	20,32	15,54
Medelålder bland kommunens tillsvidareanställda			
Totalt	50,1	48,76	46,92
Kvinnor	49,84	48,74	46,96
Män	51,55	48,86	46,67
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	92,24	92,8	92,25
Deltidsanställda kvinnor i % av	7,76	7,2	7,75
Heltidsanställda män i %	95,24	100	100
Deltidsanställda män i %	4,76	0	0
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid	7,6	7,61	6,24
varav kvinnor	8,29	9,8	6,34
varav män	2	1,65	3,93
varav anställda 29 år och yngre	5,09	4,55	6,01
varav anställda mellan 30 och 49 år	6,78	6,85	4,38
varav anställda 50 år och äldre	8,37	8,43	7,68
Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro	57,3	58,43	49,31

Barn- och utbildningsförvaltningen hade 2018-12-31 535 medarbetare med månadsanställning, varav 85,42% var tillsvidareanställda. Förvaltningens medarbetare bestod av 86,5% kvinnor och 13,5 % män, vilket innebär en liten ökning av anställda män från tidigare år då förvaltningen haft ännu högre andel kvinnor än män.

Medelåldern för de tillsvidareanställda var 46,92 år; kvinnorna hade en medelålder på 46,96 år medan männen var 46,67 år. Förvaltningens åldersstruktur har förändrats.

Andelen unga medarbetare, upp till 29 år gamla, har ökat de senaste åren och andelen i åldersgrupp 60 år minskar, vilket visar en förändrad åldersstruktur.

Förvaltningen har fortsatt arbetat med att höja andelen heltider. Av förvaltningens tillsvidareanställda arbetar 93,22 heltid och 6,78 % deltid. Den andelsfördelningen var liknande 2017 och 2016. Det är bland förvaltningens kvinnliga medarbetare som deltid återfinns, alla män har arbetat heltid 2017 och 2018.

Barn- och utbildningsförvaltningen har under året, liksom hela Hallstahammars kommun, arbetat med sjukfrånvaron hos medarbetarna. Dels genom det alltid pågående systematiska arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsarbetet och dels via kommunens satsning i projektet Personalförsörjningskedjan. Den totala sjukfrånvaron var 6,24% vilket är en minskning gentemot tidigare år. Långtidssjukskrivningar längre än 60 dagar har minskat sin andel av sjukfrånvaron och utgör 49,31% av sjukfrånvaron (år 2017 58,43%). Bland de medarbetare som är eller har varit sjuka, har kvinnorna en högre andel än männen.

Personalkategori 2018	Kvinnor	Män	Totalt
Ledningsarbete	16	4	20
Handläggarsarbete	3	1	4
Administratörsarbete	7	0	7
Sjuksköterska	4	0	4
Stödpedagog	2	0	2
Rehab/förebygg	3	2	5
Övrig social/kurativ	8	0	8
Grundskollärare	88	15	103
Förskollärare	114	2	116
Fritidspedagog	17	3	20
Övrigt lärararbete	21	7	28
Barnskötare	60	6	66
Elevassistent	15	1	16
Övrig skol/förskola	4	6	10
Fritidsledare	1	2	3
Bibliotekarie/assistent	2	0	2
Tekniker	0	1	1
Hantverkararbete	0	3	3
Köks/måltidsarbete	35	4	39
Totalt	400	57	457

Totalt antal medarbetare inom barn- och utbildningsnämnden är 457 (tillsvidareanställda). Vilket är en ökning ifrån 2017 med 22 tillsvidareanställda. Ökningen visar att förvaltningen arbetar för att behålla personaltätheten i ökad takt av inflyttning av barn och elever. Rekrytering av kompetent personal upptar allt mer tid och sker på nya sätt. Så gott som alla yrken inom förskola, grundskolan och grundsärskola är allt svårare att rekrytera, förskollärare, fritidspedagoger, lärare, ledare, specialistyrken etc. Det riskerar sämre kvalitet, kontinuitet i verksamheten och är stressande för både ledare och medarbetare. Konkurrens om behöriga ökar omsättning på personal och är lönedrivande. Förskolan har under hösten slitit med att bemanna utlysta tjänster och vikariat. Förskollärare har inte gått att rekrytera fullt ut inte heller vissa lärare.

Personalkategori	2019	2020	2021	2022	2023
Pensionsavgångar					
Ledningsarbete			1	1	2
Administratörsarbete			1		
Sjuksköterska			1		
Rehab/förebygg				1	
Övrig social/kurativ				1	
Grundskollärare	1		1	1	2
Förskollärare	1	3	2	3	2
Fritidspedagog			1	1	1
Övrigt lärararbete	2		2	1	
Barnskötare	3	2	2	1	1
Eleassistent	1	2			
Övrig skol/förskola		1			
Hantverkararbete			1	1	
Köks/måltidsarbete	2		1	3	1
Totalt	10	8	13	14	9

Totalt antal medarbetare på BUN är 457. I vissa yrkeskategorier finns ingen medarbetare som uppnår 65 år under en femårsperiod. Dessa yrkeskategorier är inte med i tabellen.

Inom de närmaste fem åren kommer nästan 12% av förvaltningens medarbetare uppnå en ålder av 65 år. Inom ledningsarbete uppnår 20% en ålder av 65år.

Utifrån ovan beskrivna läge står förvaltningen inför rekryteringsutmaningar framför allt inom förskolan och grundskola. Till detta tillkommer, förutom ersättningsrekryteringar för dem som går i pension, ersättningsrekryteringar för medarbetare som slutar av andra orsaker.

Sammanfattande personalredovisning

Förvaltningen står inför stora rekryteringsutmaningar. Svårighet att rekrytera och behålla personal och kompetens. Arbete pågår att arbeta för en hälsosam arbetsmiljö för barn/elever och för personal/ledning vilket bidrar till att minska sjukskrivningar och behovet av vikarier. Arbetsmiljö med goda relationer, kreativitet och engagemang bidrar till att medarbetare trivs och gör ett bra arbete för barn och elever.

Ny organisation för timvikarier, ”bemanningseenheten”, införs från årsskiftet för att säkra behov och kvalitet. Det är allt oftare problematiskt och lönedrivande att rekrytera och behålla kompetent personal. Åtgärder har genomförts och sjukfrånvaron för 2018 är 6,24%, vilket är en minskning från förra årets 7,61%.

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Intäkter	53 087	54 560	52 978	-1 582
Kostnader	-417 163	-437 421	-437 483	-62
Nettokostnader	-364 076	-382 861	-384 505	-1 644

Årets resultat för barn- och utbildningsnämnden är negativt och redovisar ett underskott med 1 644 tkr. Trots högre intäkter i flera verksamheter för bland annat statsbidrag, interkommunal ersättning och föräldraavgifter så täcker det inte gymnasieskolans förlorade intäkter från Migrationsverket för färre asylsökande elever. Förvaltningens kostnader visar underskott med 62 tkr, men varierar stort mellan olika verksamheter. Verksamhet grundskola och grundsärskola redovisar störst underskott totalt sett, medan gymnasieskolan har pengar kvar på grund av färre köpta platser.

Driftsredovisning områden (tkr)	Vht	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Grundskola		-144 450	-151 105	-154 223	-3 118
Gymnasiet		-71 621	-75 016	-72 292	2 724
Grundsärskola		-7 917	-8 101	-9 518	-1 417
F-klass/Fritids		-23 238	-25 462	-25 495	-33
Förskola		-96 247	-100 804	-101 186	-382
Övergripande		-20 602	-22 373	-21 791	582
Nettokostnader		-364 075	-382 861	-384 505	-1 644

Verksamhet **grundskola** redovisar stort underskott för övriga kostnader som bland annat förklaras av delvis ofinansierade hyror från tidigare ombyggnationer på Parkskolan och Lindboskolan. Under året har Tunboskolan anpassat lokaler och köpt inventarier för att ta emot årskurs fem från höstterminen, vilket också inneburit extra kostnader. Bussresor för extra simundervisning, hyra av simhall, skadegörelse, IT kostnader, livsmedel och åtgärder i lokaler är andra ofinansierade kostnader som påverkat. Köpta platser har klarats inom budget och vid årsskiftet köper Hallstahammar 78 platser av andra kommuner och enskilda utförare. Intäkten för sålda platser visar överskott och vid årsskiftet säljer grundskolan 43 platser till andra kommuner.

Prognosen i augusti för personalkostnader höll, trots att det var stor osäkerhet eftersom lärarlönerna ej var klara. Totalt redovisar verksamhet grundskola ett underskott på ca 400 tkr för personal som helt belastar Måltidsenheten. De åtgärder som skolan genomförde under hösten med omfördelning av statsbidrag och åtstramning av tillsatta personalresurser gav effekt. Grundskolan kämpar med att hålla sin personalbudget och samtidigt ge extra stöd till elever som behöver det. Det är en stor utmaning då antalet oroliga elever upplevs öka.

Gymnasieskolan redovisar ett överskott på 2 724 tkr. Kostnad för köpta platser, särskilt stöd och skolskjutsar blev lägre än budgeterat. Under året har gymnasieskolan köpt 16 färre platser än budgeterat. Kostnad per köpt plats blev lägre och beror på elevernas val av program samt att elever börjat och slutat under pågående termin. Färre elever ger också en lägre kostnad för skolkort. Under året har i snitt tre elever fått särskilt stöd. När detaljbudget för år 2018 upprättades var asylsökande elever färre än beräknat och det saknades därmed budgetram på grund av uteblivna statsbidrag från Migrationsverket. Under året har antalet asylsökande elever minskat ytterligare. Intäkterna blev därför lägre än budgeterat.

Grundsärskolans underskott består av extra tillsatt personal. Behovet uppstod främst under hösten då antalet elever ökade och var sju fler än budgeterat platsantal. Då flertal av eleverna är i behov av omfattande stöd behövde personalstyrkan utökas för att klara elevernas skoldag. I budget 2019 har grundsärskolan tilldelats medel från tilldelningen som avsåg elevökning för att bättre klara sin budget.

Verksamhet **förskoleklass och fritidshem** har så när som på 33 tkr klarat sin verksamhet inom tilldelad budgetram. Intäkterna visar överskott för sålda platser, föräldraavgifter och tillfälligt statsbidrag för simundervisning. Personalkostnader redovisar underskott med 583 tkr som beror på ökat tryck på Nibbleskolans fritidshem där eleverna från grundsärskolan går på eftermiddagarna.

Förskolan redovisar underskott för övriga kostnader där största posten består av köpta platser hos enskilda utförare. Det till följd av högre kostnad per barn i kommunal verksamhet eftersom platserna i förskolan inte förutsågs bli fyllda under 2019, vilket visade sig stämma. Förskolan redovisar 36 färre inskrivna barn än budgeterade platser på helår, med flest tomma under hösten då en stor årskull slutade. Planerad anpassning till minskad personalstyrka genomfördes. Det gav positiv effekt på personalkostnaderna, men inte i förväntad omfattning. Trycket på förskoleplatser varierar stort mellan vår och höst i förskolan, vilket upplevs problematiskt att hantera, främst ur personalsynpunkt då fler behöver anställas under våren för att sedan minska under hösten. Förskolan arbetar ständigt med planering av barngruppernas storlek, hantering av variationerna vår/höst och att samtidigt vara kostnadseffektiva, vilket är ett svårt pussel. Även i förskolan upplevs en ökning av barn som är i behov av särskilt stöd, vilket påverkat personalkostnaderna under året. Problemet med att hitta utbildade förskollärare kvarstår och konkurrensen hårdnar vilket driver upp lönerna.

För **övergripande** är det främst personalkostnader som visar överskott. Här ingår administration och ledning, samt politiska arvoden. Här är det tjänster som inte tillsatts med vikarier vid tillfällig och längre frånvaro under året.

Nyckeltal

Budgeterade och inskrivna barn/elever

	Budget	Inskrivna	Inskrivna	Snitt	Diff mot
Verksamhet	2018	Vt-18	Ht-18	2018	års
		180330	180930		budget
Grundskola	1590	1 584	1 576	1 580	-10
Grundskola köpta	88	83	74	79	-9
Grundsärskola	31	31	37	34	3
Förskoleklass	185	174	203	188,5	3,5
Gymnasieskola (köpta)	583	566	567	566,5	-16,5
Fritidshem	694	652	714	683	-11
Förskola	797	797	724	760,5	-36,5
Förskola (köpta)	115	117	101	109	-6

Budgeterade platser i grundskola, grundsärskola och förskoleklass bygger på prognos för elevantal läsåret 17/18 och 18/19. Mätning av antal elever sker sista mars för vårterminen och sista september för höstterminen. Elevantal i gymnasieskolan hösten 2018 är en uppskattning utifrån elevantal våren 2018 och antal 16-åringar folkbokförda i Hallstahammar. I december köper gymnasieskolan 564 platser. Vid årsskiftet går 43 elever från andra kommuner i Hallstahammars skolor, samtidigt köper Hallstahammar 78 platser av andra kommuner och enskilda utförare. Genomsnittligt barnantal i förskolan är 36,5 färre än budgeterat antal vid höstens mätning. Vid årsskiftet finns 746 inskrivna barn och för våren 2019 har förskolan redan nu fyllt på med ca 42 överinskrivningar tom juni. Något som kommer att påverka behovet av platser i förskolor och skolor framåt är i vilket takt och var nya bostäder planeras och färdigställs.

Handlingsplaner

Två ekonomiska utmaningar oroar 2019.

Underskottet i 2018 års budget beror delvis på ofinansierade kapital- och driftkostnader från tidigare års anpassningar av Parkskolan och Lindboskolan samt att merkostnader för åtgärder att ta emot åk 5 på Tunboskolan höstterminen 2018 inte klarades inom befintlig budget. Lokalanpassning medför ökade kapital- och driftkostnader. Full finansiering i budgetram behövs för att klara hyrorna för att inte minska personaltätthet och riskera att villkorade statsbidrag sänks eller måste återbetalas.

I december 2018 beslutade kommunfullmäktige att omfördela medel inom 2019 års investeringsbudget då beräknad kostnad för om och tillbyggnad av Tunboskolan ser ut att landa på 35–40 mkr, vilket är ett högre belopp än vad som tidigare beräknades. Det får konsekvenser på driftkostnaderna, kanske redan från hösten 2019, men till största del för kommande år.

Konkurrensen om behörig personal ökar omsättningen av personal och är lönedrivande. Lönekompensationen i budget 2019 motsvarar inte lönekraven. Personaliteten äventyras för finansiering av löneökning. Lärarförbundens nya avtal ställer stora förväntningar på löneutveckling och arbetsmiljö.

Ekonomisk uppföljning framöver påvisar om behov av handlingsplan behöver upprättas under kommande år.

Tekniska nämnden

Sammanfattning av verksamheten

Plan: Planavdelningen har arbetat intensivt med att ta fram detaljplaner och under 2018 har 6 detaljplaner antagits där majoriteten möjliggör bostadsbebyggelse. Större projekt som pågått under året är klimatplan, kulturmiljöprogram, resecentrum, handlingsplan för bostadsförsörjning och den fortsatta utvecklingen av våra digitala kartor. Avdelningen arbetar samtidigt med att digitalisera samtliga detaljplaner för att på sikt underlätta arbetet och ge invånarna enkla möjligheter att se vad de kan bygga på sin fastighet. En organisationsöversyn har genomförts för tekniska förvaltningen samt området samhällsbyggnad. Planavdelningen övergår vid årsskiftet 2018/2019 till kommunstyrelsen som en samhällsbyggnadsenhet inom kommunstyrelseförvaltningen. Samtliga tjänster utom mätningsteknikertjänsten ingår i organisationsövergången.

Mark: På Eriksbergs industriområde är den industritomt som under året sålts för hanverksverksamhet redan bebyggd och klar. På Södra Nibble har en tomt sålts till Mälarenergi som påbörjat byggandet av en transformatorstation inom området. Gallringsavverkningar har under året utförts norr om Duvhällarna,. Av 13 tomter som släppts till försäljning under 2018 återstår 4 stycken.

Exploatering: Vi har förlängt Östra Trollebovägen för att möjliggöra försäljning av två tomter. NCC har sedan augusti arbetat med anläggande av gator och VA i kvarteret Fasanen och färdigställer sina arbeten under sommaren -19. Försäljning av 13 st. småhustomter startar januari -19. På Kv. Fasanen är det tecknat avtal för byggande av 31 hyreslägenheter på etapp 2 och markanvisningsavtal för byggande av 18 bostadsrättslägenheter på etapp 1. På Kv. Niten har man haft markanvisningstävling och ett av två förslag är klart för beslut i Kommunstyrelsen. Projektering och upprättande av förfrågningsunderlag för Kv. Vattentornet i Kolbäck har pågått under 2018. Upphandling beräknas starta i början av 2019.

Gata: Vi har sedan tidigare ett eftersläpande beläggningsunderhåll och den gångna vintern har dessutom varit extra påfrestande för beläggningsarna på våra gator och vägar. Beläggningsåtgärder har skett på flera av de större stråken som Brånstaleden, Sörkvarnsvägen, Starkgatan och Västeråsvägen. Beläggningsen på ett antal GC-vägar är åtgärdade bl.a. på Tuna, Blåklintsvägen, Näs och GC-väg vid Östra Trollebovägen färdigställt och belagts. Vi har anlagt en ny GC-väg vid Hästhovsvägen, Södra Gärdesvägen och fram till ridskolan vid Asfaltsvägen/Betongvägen samt åtgärdat belysningen för GC-väg på Trädgårdsgatan. I Kolbäck har man åtgärdat belysningen vid parkeringen på Stationsgatan samt bytt ut belysningen i centrum till nya starkare LED-armaturer.

Park: Skateparken och multiarenan är tagna i bruk och hinderbana vid motionscentrum i Hallstahammar är klar. Det utegym som ska anläggas i anslutning till hinderbanan kommer att utföras under 2019.

Arbetet med lekplatser fortskrider i huvudsak enligt den lekplatsutredning som är gjord. Aktivitetsplats på Skantzenområdet är åtgärdad, båtarna och slussarna har renoverats så att barnen kan nyttja dem igen. Utemiljön på Parkskolan kunde sent under året i det närmaste färdigställas, och vi kommer under våren 2019 att ha en inbjudande och trivsamt skolgård.

Fastighet: Vi har asbestsanerat i källaren på Hallstahammars Folkets hus och har åtgärdat utrymningsvägar samt brandskydd i Nibblekällaren där vi fått ett föreläggande av MBR. Fönsterbyten på Eldsboda har pågått under året och nu återstår endast en etapp. Hemtjänstens nya lokaler i D-huset är färdigställda och åtgärder av undertak för daglig verksamhet i D-huset likaså. Undertaken i Parkskolan har åtgärdats enligt plan och köket på Lindboskolan har helrenoverats. På Skantzenområdet har man renoverat fönster och delvis bytt ut fasaden på Vårdshuset. Brandskyddet på gruppbestäderna har inventerats under året.

Utbyggnaden av Tunboskolan, för att klara parallella klasser på mellanstadiet, är upphandlad och startar januari 2019. Upphandling av ny reningsanläggning och ombyggnad av bassänger på Skantzöbadet gick ut på anbudsförfrågan i slutet av året. Projektering pågår för Näslundsskolan och arbetet med detaljplanen pågår. Skolan ska vara klar till ht 2021.

Internkontroll

Avtalstroheten uppgår under 2018 till 50%. Förvaltningen försöker efterleva riktlinjerna för direktupphandling, men det saknas rutiner för var dokumenteringen från direktupphandling över 100 000 kr ska sparas. Därför har vi svårt att följa upp detta. Kommunen har verktyg för att upptäcka om leverantörer avviker från bl.a. F-skatt och moms.

Tekniska hanterar totalt 13 312 fakturor varav 486 (3,65 %) betalades för sent. Det är en smärre försämring på 0,1% jämfört med föregående år.

Anställda avslutas med automatik i IT-system då anställningen upphör.

Tillgänglighet telefoni och e-post mäts inom området gator och vägar. Vad gäller telefoni minskar vår tillgänglighet och andelen som inte fått kontakt har ökat från 17 % till 33%. Det förklaras av att vi varit underbemannade stor del av året och att det därför varit svårt att komma i kontakt med rätt person. På besvarande av e-post förbättrar vi oss markant där 100% har fått svar på frågan inom 24 timmar, att jämföra med 2017 då motsvarande siffra var 33%. Vi kompenserar det faktum att vi är svåra att nå på telefon med att besvara inkomna synpunkter så snart vi kan.

Vad gäller uppföljning och återrapportering av nämndbeslut är merparten genomfört. Ett fåtal ärenden är ej besvarade och några kom in sent på året och har inte hunnit hanteras.

Måluppfyllelse

NN nämndens mål	Utfall	Utveckling	Kommentarer
Mål 1: Hallstahammars kommun ska kännetecknas av		↑	Enkät för kundnöjdhet hos interna hyresgäster är genomförd och vi

<p>hög tillgänglighet och service där den moderna teknikens möjligheter används.</p>			<p>förbättrar resultatet. Enkät genomförd där kommuninvånare fått tycka till om vinterväghållningen under vintern 17/18. Handläggning av parkeringstillstånd för funktionshindrade 68 st, 1 st (1,5%) där vi inte klarat detta inom 4 v. Synpunktshantering på nätet, 143 inkomna synpunkter varav endast 11,7% saknar notering om de är besvarade.</p>
<p>Mål 2: Hallstahammars kommun är ett samhälle där människors olikheter bidrar till en mångfald och ses som en styrka. Vi arbetar aktivt för ökad folkhälsa. Kommunen stimulerar till ökad fysisk aktivitet. Cykel- och gångtrafiken per invånare skall öka med minst två procentenheter årligen. Rekreation i utemiljöer ökar. Mötesplatser över de traditionella gränserna finns och används.</p>		<p>↔</p>	<p>Mätning av antalet cyklister respektive gående är utförd på Trädgårdsgatan, Västeråsvägen, Torsvägen, Parkgatan och Nygatan. På några ställen har antalet ökat och på andra minskat jmf med tidigare mätning Mätutrustning klarar inte att urskilja antal i en klunga. Enkät gjord under 2018 medelvärde är 71,4% på nöjdheten med tekniska förvaltningen.</p>
<p>Mål 3: Minst en offentlig plats per år ska upplevas som överraskande och förnyad</p>		<p>↔</p>	<p>* Hinderbana och utegym på motionscentrum i Hallstahammar. * Aktivitetsplats på Skantzenområdet är rustad, slussportar och båtar är renoverade. * Effektbelysning av träd</p>
<p>Mål 4: Kommunens upphandlingar och inköp är effektiva, ändamålsenliga, tar ekologiska och sociala hänsyn samt stimulerar det lokala näringslivet. Minst 50 procent av alla upphandlade produkter ska vara socialt och miljömässigt hållbara år 2018.</p>			<p>Upphandlingarna är inte gjorda så att målet går att mäta</p>
<p>Mål 5: Energianvändning i kommunala fastigheter (el, värme) ska minska med minst 4% per år.</p>		<p>↑</p>	<p>2017 198,24 kWh/m² och 2018 191,17 kWh/m² innebär en minskning med 3,5%.</p>
<p>Mål 6: Läckage från vattenledningarna är i nivå eller mindre än 20 procent</p>		<p>↑</p>	<p>Producerad mängd vatten 1538109 m³, debiterad mängd vatten 1117307 m³. Läckage i vattenledningsnätet 27,36 % vilket är en minskning mot 2017 (35,5 %). 20 läckor totalt = 0,14 läckor/km (jämförelsetal andra kommuner 0,06)</p>

Mål 7: Ledningsnätet för dricksvatten, avloppsvatten och dagvatten är i gott skick.		↔	Planerna är uppdaterade. 85,2 % av åtgärderna i arbetsprogrammet är genomförda. 11 DV-serviser har anlagts, ledningar anlagda i syfte att separera dag/drän från spill 131 m. Slammet från reningsverket återvinns och bräddningen har minskat till 6839 m3.
Mål 8: Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade. I Hallstahammars kommun eftersträvas en jämnare könsfördelning där arbetsplatserna är jämställda och mångkulturella.		↑	Drygt 130 utbildningsinsatser på tekniska förvaltningen under 2018. Hälsoundersökning genomförd på städ. Personalmöte med tema ”Friskare liv” samt medverkan i kommunens åtgärdsprogram har minskat sjukfrånvaron på Drift samt Städ. Den totals sjukfrånvaron på Tekniska är 4,07 % vilket är en markant minskning.
Mål 9: 5% mer hushållsavfall till återvinning per år och 5% mindre hushållsavfall till avfallsförbränning per år.			Vafab har inte underlag så att målet går att mäta.
Mål 10: Natur med höga miljövärden, rik biologisk mångfald och naturreservat ökar i Hallstahammar.		↔	Arbete med Valstaområdet pågår
Mål 11: Investeringar som återbetalar sig genomförs (både tekniska och sociala etc.) och den externa finansieringen genom bidrag ska öka (EU, statliga projektmedel, osv)		↓	60 % av investeringarna har genomförts (66 % brutto). 3,52 mkr i bidrag under 2018. Svårt att matcha bidrag under 2017 då 17 mkr erhöles för Äppelparken.
Mål 12: Hallstahammars kommuns verksamheter ska använda endast förnybar energi 2018.		↔	Köper in 100% ursprungsmärkt förnybar el. Fjärrvärme används i kommunens byggnader. 17 453 GWh levererat varav det 2017 var 91% förnybara bränslen. 152121 m3 diesel varav 42% förnybart och 9575 m2 bensin varav 5% förnybart.
Mål 13: Hallstahammar ska bli en fossilfri kommun. Energianvändningen i Hallstahammar som geografiskt område är 100 % förnybart år 2025.		↑	HVO tankställe för kommunens fordon. Minskad andel el från vattenkraft pga torrt år, 2018 andel 26,5 % (2017 33,4 %). 680 kW installerad effekt för småskalig elproduktion.
Mål 14: Kommunens förmåga		↔	Fortsatt utveckling av kommunkartan.

att förebygga och hantera kriser och stora samhällsstörningar ska stärkas.		Inga övningar under 2018.
--	--	---------------------------

Personalredovisning

	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
Personalkostnader (tkr)	2017	2018	Jan- Mån	2018
Summa Personalkostnader	41 571	49 106	44 623	4 483
<i>Därav PO-pålägg</i>	11 834	13 978	12 724	1 254
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	26 171	33 969	28 606	5 363
OB-ersättningar	38	0	47	-47
Jour- & Beredskapsersättningar	661	0	616	-616
Övertid & Komp.ledigt	159	0	256	-256
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	284	0	247	-247
Sjuklönekostnad från dag 15	66	0	74	-74
PO-pålägg	10 919	13 547	11 903	1 644
Summa Månadsanställda	38 298	47 516	41 749	5 767
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	2 015	802	1 680	-878
Uppdragstagare	0	0	0	0
OB-ersättningar	7	0	21	-21
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	2	0	0	0
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	0	0	0	0
Sjuklönekostnad från dag 15	0	0	0	0
PO-pålägg	781	289	681	-392
Summa Övriga anställda	2 805	1 091	2 382	-1 291
Politiska arvoden				
Arvoden	335	357	352	5
PO-pålägg	134	142	140	2
Summa Politiska arvoden	469	499	493	7

Ett överskott på personalkostnaderna redovisas för Tekniska nämnden. Detta baseras huvudsakligen av vakanser till följd av delvis vakanta tjänster och personalomsättning men också pga. föräldraledigheter. Förvaltningen tenderar inte att kortsiktigt lösa vakanser genom vikariaanskaffning med undantag av Stävdeleningen. Budgeten på övriga anställda avser ferie- och säsongsarbetare.

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	98	100	103
varav kvinnor	50	49	47
varav män	48	51	56
varav tillsvidareanställda %	97%	98%	98%
Åldersfördelning i % bland Tekniskas tillsvidareanställda			
0-29 år	5%	4,08%	3,96%
30-39 år	12%	17,35%	14,85%
40-49 år	18%	21,43%	23,76%
50-59 år	41%	34,69%	31,68%
60 - år	24%	22,45%	25,75%
Medelålder bland Tekniskas tillsvidareanställda			
Totalt		51	50,1
Kvinnor	52,52	52,04	52,45
Män	49,69	47,96	48,06
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	66%	73,47%	74,47%
Deltidsanställda kvinnor i % av	34%	26,53%	25,53%
Heltidsanställda män i %	100%	100%	98,15%
Deltidsanställda män i %	0%	0%	1,85%
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid	6,11%	6,66%	4,07%
varav kvinnor			6,06%
varav män			2,33%
varav anställda 29 år och yngre	1,04%	2,18%	2,05%
varav anställda mellan 30 och 49 år	3,36%	3,61%	4,32%
varav anställda 50 år och äldre	7,76%	8,63%	4,03%
Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro		66,75%	51,33%

I tabellen ovan saknas några uppgifter för bokslut 2016 respektive 2017. Det beror på att tekniska förvaltningens uppbyggnad i personalsystemet har ändrats och det inte går att få ut de underlag som behövs.

Tekniska förvaltningen hade 2018-12-31 103 medarbetare med månadsanställning, varav 98% var tillsvidareanställda. Förvaltningens personal bestod av 46% kvinnor och 54% män, vilket innebär en liten förskjutning från tidigare år då förvaltningen haft lite högre andel kvinnor än män.

Medelåldern för de tillsvidareanställda var 50,1 år; kvinnorna hade en medelålder på 52,4 år medan männen var 48,1 år. Förvaltningens åldersstruktur har tyngdpunkten, 57,4%, i medarbetare som är äldre än 50 år. Det är ungefär samma åldersstruktur som förra året. Andelen unga medarbetare, upp till 29 år gamla, har varit lågt de senaste åren och har dessutom långsamt sjunkit från 2016 till 2018.

Förvaltningen har fortsatt arbetat med att höja andelen heltider. Av förvaltningens tillsvidareanställda arbetar 87,1% heltid och 12,9% deltid. Den andelsfördelningen var likadan 2017, men dessförinnan låg förvaltningens andel heltidsanställningar runt 80%. För förvaltningens kvinnor har andelen heltidsanställningar ökat från 66% år 2016 till

74,5% år 2018. Det är dock fortsatt bland kvinnorna som deltid återfinns (endast en man arbetar deltid).

Tekniska förvaltningen har under året, liksom hela Hallstahammars kommun, arbetat med sjukfrånvaron hos medarbetarna. Dels genom det alltid pågående systematiska arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsarbetet och dels via kommunens satsning i projektet Personalförsörjningskedjan. Den totala sjukfrånvaron var 4.07% vilket är en minskning gentemot tidigare år. Långtidssjukskrivningar längre än 60 dagar har minskat sin andel av sjukfrånvaron och utgör 51,33% av sjukfrånvaron (år 2017 66,75%). Bland de medarbetare som är eller har varit sjuka, har kvinnorna en högre andel än männen.

Kvinnornas sjukfrånvaro består i hög utsträckning av långtidsfrånvaro (längre än 60 dagar) 71,47%. Männens sjukfrånvaro består i hög utsträckning av korttidsfrånvaro (dag 1–14) 73,3%.

Personalkategori 2018	Kvinnor	Män	Totalt
Ledningsarbete	3	1	4
Handläggarearbete	2	1	3
Administratörsarbete	3	0	3
Teknisk handläggare	2	2	4
Ingenjörer	4	3	7
Tekniker	1	13	14
Hantverkararbete	2	33	35
Städ/tvätt/renhållning	30	1	31
Totalt	47	54	101

Personalkategori Pensionsavgångar	Antal 2019	65 år 2019	65 år 2020	65 år 2021	65 år 2022	65 år 2023	Tot antal 65 år
Ledningsarbete	4	1					1
Tekniker	14		1	1	1	1	4
Hantverkararbete	35	2	2		2	1	7
Städ/tvätt/renhållning	31	2	2	1		2	7
Totalt		5	5	2	3	4	19

Totalt antal medarbetare inom tekniska nämnden är 101 (tillsvidareanställda). I vissa kategorier finns ingen medarbetare som uppnår 65 år under en femårsperiod. Dessa yrkeskategorier är inte med i tabellen.

Inom de närmaste fem åren kommer nästan 19% av förvaltningens medarbetare uppnå en ålder av 65 år. Dessa återfinns framför allt inom städavdelningen där mer än var femte medarbetare når pensionsålder, inom hantverkararbete där var femte medarbetare når pensionsålder och tekniker där nästan var tredje medarbetare når pensionsålder inom fem år. Inom ledningsarbete är ersättningsrekrytering redan gjord.

Utifrån ovan beskrivna läge står förvaltningen inför rekryteringsutmaningar framför allt inom driften. Till detta tillkommer, förutom ersättningsrekryteringar för dem som går i pension, ersättningsrekryteringar för medarbetare som slutar av andra orsaker.

 Sammanfattande personalredovisning

Tekniska förvaltningen är en förvaltning i förändring – från och med årsskiftet 2018/2019 trädde ny organisation i kraft som innebär såväl personella förändringar som förändringar i arbetssätt. Vilket gensvar i personalfrågorna som följer av detta, återstår att se. Det gångna året har inneburit mycket arbete med såväl verksamhetsfrågor som med den kommande organisationsförändringen och har tillsammans många större projekt inneburit ett krävande år. Förvaltningen ser med tillförsikt fram emot 2019.

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Intäkter	109 836	131 963	133 151	1 188
Kostnader	-147 416	-171 793	-171 773	20
Nettokostnader	-37 581	-39 830	-38 622	1 208

Tekniska nämnden redovisar ett överskott om 1 208 tkr. Utfallet är klart bättre än tidigare prognosen vid delår 2 där en budget i balans prognostiserades. Avvikelsena som bedömdes då utgjordes av högre intäkter till följd av tipp- och dieselintäkter samt städintäkter till ett värde om 1 140 tkr. Däremot var prognosen för kostnadssidan mer pessimistisk och merparten stämmer däremot blev inte mediakostnaderna högre. Anledningen till detta är att decemberkostnaderna har landat på 2019, detta har gjorts för att i framtiden slippa boka upp mediakostnader och för på så sätt kan fastställa resultatet tidigare. För periodiska kostnader är det tillåtet att ha en eftersläpning enligt KRL (Kommunal redovisningslagen)¹, däremot påverkar detta resultatet samma år som det införs. För att undvika redundans presenteras ett mer genomgående analys per område nedan.

---

¹ Detta gäller även för nya KBRL (Kommunal bokföring och redovisningslagen)

Driftsredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
TN övergripande inkl politisk vht	-5 494	-6 982	-6 197	785
Område anläggning	-18 941	-21 166	-21 851	-685
Område Park	-9 393	-8 893	-9 209	-316
Område Fastighet	-2 361	-1 827	-127	1 700
Område Mark	3 137	3 767	2 837	-930
Område Plan	-4 874	-4 729	-4 736	-7
Område Städ	345	0	660	660
Nettokostnader	-37 581	-39 830	-38 622	1 208

Ovanstående tabell visar utfallet per område, där överskottet redovisas under TN övergripande inkl. politisk verksamhet, område Fastighet och område Städ.

TN övergripande inkl. politisk verksamhet: Bedömdes tidigare redovisa ett överskott till följd av lägre personalkostnader till följd av föräldraledighet samt nämndens ram för oförutsedda inte väntades att nyttjas fullt ut (+ 800 tkr). Utfallet stämmer väl med prognosen.

Område Anläggning: Bedömdes tidigare redovisa ett underskott till följd av huvudsakligen vinterväghållning samt HVO-tankens. Noterbart är att vinterväghållningen stämmer väl med prognosen, däremot blev engångskostnader i samband med HVO-tankens högre än befarat. Att prognosen någorlunda stämmer med utfallet har att göra med decemberräkningar som har bokförts på 2019.

Område Park: Bedömdes tidigare redovisa ett resultat i balans där ett underskott på underhållet till följd av mkt kvarvarande planerat underhåll. Dessa skulle sedan balanseras av lägre personalkostnader pga. föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Detta stämmer dock inte direkt proportion till varandra, där underhållskostnaderna har ökat mer än befarat. Detta förklaras av ett större åtagande under 2018. Sammanfattningsvis redovisar Parken ett underskott om ca 316 tkr.

Område Fastighet: Bedömdes tidigare redovisa ett resultat i balans, befarade avvikelser då avsåg lägre personalkostnader, högre mediakostnader samt ökade försäkringspremier. Vad gäller personalkostnader så blev de lägre än budgeten, försäkringspremierna redovisar också ett underskott, däremot blev mediakostnaderna lägre då decemberkostnaderna belastar 2019 års utfall (se förklaring ovan). I 2018 års utfall ingår också en nedskrivning av Näslundskolan med ca 500 tkr, anledningen till detta är Kommunfullmäktige fattat beslutet att skolan ska rivas och en ny uppföras. Fastighetsförvaltningen redovisar ett överskott om 1 700 tkr, skulle utfallet även innehålla mediakostnader för decembermånaden (ca 2,2 MSEK) skulle utfallet bli ett underskott om 500 tkr som förklaras av just nedskrivning av Näslundskolan.

Område Mark: Bedömdes i tidigare prognos redovisa ett underskott om 700 tkr. Intäkterna bedömdes uppnå det budgeterade beloppet däremot röjnings- och

---

förrättningskostnader. Det kan konstateras att intäkterna har uppnått det budgeterade beloppet. Røjning- och förrättningskostnader har dock överskridit budgeten mer än tidigare befarat.

Område Plan: Ett resultat i balans prognostiserades vid delårsbokslut 2, vilket har i princip infrias. Behovet av konsulttjänster har varit hög under året där utredningar för framtagning av resecentrum samt gestaltning av centrum varit kostsamma. Lägre personalkostnader, som i huvudsak förklaras av vakanser, har balanserat utfallet. Noterbart är att arbetet med översynen av översiktsplanen har påbörjats däremot kommer utredningskostnader att vara påtagliga under 2019.

Område Städ: Bedömdes tidigare redovisa ett överskott om 600 tkr baserat på högre intäkter där tillkomna kunder samt bidrag från AMS förklarar utfallet. Högre intäkter i kombinationer med effektiviseringar förklarar i princip överskottet på bokslutsdagen om 660 tkr.

Framtida utveckling inom respektive område.

Mark: I den nya skogsbruksplanen finns en planering för bland annat framtida avverkningar, gallringar samt røjning av kommunens skogsinnehav.

Exploatering: Flera intressenter har hört av sig och vill köpa industrimark på Eriksberg. Den sedan tidigare planerade gatan behöver påbörjas för att möjliggöra kommande avstyckningar. Carpenter startar under 2019 byggnation av 48 lägenheter i 2 etapper på Östra Nibble 6. Sanering samt byggande av VA och gator på Kv. Vattentornet i Kolbäck beräknas starta i aug -19. Vi har ett antal områden med småhustomter där detaljplanen är klar eller beräknas bli klar inom kort däribland Kv. Hackspetten, Sörstafors 3 och Växthuset för att nämna några. Behovet av medarbetare som kan arbeta med mark och exploatering är betydande om vi ska kunna driva dessa exploateringsprojekt.

Gata: 50 000 kvm av totalt 1 000 000 kvm bör beläggas varje år för att undvika kapitalförstöring. Önskvärt är att anslagen till att bygga om undermåliga vägdelar samt för att toppbelägga ökar för att undvika framtida fördyringar av vägunderhållet. Toppning av Brånstaleden kommer apr -19, varför vi väntat med linjemålningen tills vägen är färdigställd.

Fastighet: Vi har en eftersläpande underhållsskuld på vårt kommunala fastighetsbestånd mycket på grund av att det saknats underhållsplaner och kontinuerligt underhåll. Vi har även köpt in fastigheter med stort underhållsbehov, vilka behöver extra medel för underhåll. Inriktningsbeslut för Ädelstenen inväntas och det är en byggnad med stora behov. Nya köldmedieförordningen börjar gälla 2020, vilket innebär att våra storkök behöver åtgärdas för att möjliggöra konvertering till dess.

Nyckelhantering och skalskydd i våra fastigheter behöver ses över och en utfasning av nycklar bör ske till förmån för elektroniska passersystem.

Generellt behöver tekniska förvaltningen arbeta fram fleråriga underhållsplaner inom sina olika verksamhetsområden för att skapa bättre framförhållning och styra mot en minskning av akutinsatser till förmån för det planerade underhållet.

Investeringar

En sammanställd redovisning på kommunens totala investeringar kommer att presenteras i kommunens övergripande bokslutsdokument.

Nyckeltal

	2015	2016	2017
Bostadsförsörjning			
Förutsättningar för bostadsförsörjning			
Inväånare totalt, antal	15 645	15 843	15 998
Förändring i antal invånare under senaste femårsperioden, andel (%)	3,1	4,1	4,2
Framskrivning, förväntat antal invånare om 5 år i kommunen	16 481	16 689	16 671
Åtgärder för bostadsförsörjning			
Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 inv	12,8		25,0
Bostäder som planlagts under två senaste åren, antal/1000 inv	8,9		
Bostäder som beviljats bygglov under två senaste åren, antal/1000 inv	3,6		
Mediantid från planuppdrag till antagande under de två senaste åren, mediantid i månader	10		
Mediantid från samrådsstart till antagande under de två senaste åren, mediantid i månader	6		9
Goda bostäder			
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	51,5	55,4	66,3
Gator, vägar och parker	2015	2016	2017
Gator, vägar och parker			
Kostnad väg- och järnvägsnät, parkering, kr/inv	1 830	1 277	1 341
Kostnad parker, kr/inv	421	709	739
Cykelväg i kommunen, total, meter/inv.	0,5	0,5	0,6
Cykelväg i kommunen, kommunal, meter/inv.	0,1	0,1	0,2
Bilväg i kommunen, total, meter/inv.	31,4	31,0	30,9
Bilväg i kommunen, kommunal, meter/inv.	6,8	6,6	6,6
Nöjd Medborgar-Index - Gator och vägar		55	
Nöjd Medborgar-Index - Gång- och cykelvägar		53	
Informationsindex för kommunens webbplats - Gator, vägar och miljö	74	84	96
Sjukhusrapporterade olyckor inom vägtransportområde, antal/100 000 inv.	409	574	469
Avfallshantering	2015	2016	2017
Kostnad avfallshantering, kr/inv	863	242	33
Energi	2015	2016	2017
Energiförbrukning			
Slutanvändning av energi totalt inom den geografiska kommunen, MWh/inv	33	34	
Slutanvändning energi inom hushåll inom den geografiska kommunen, MWh/inv	8	8	
Slutanvändning energi inom industri och byggverksamhet inom den geografiska kommunen, MWh/inv	9	9	
Slutanvändning energi inom offentlig verksamhet inom den geografiska kommunen, MWh/inv	2,31	2,41	
Slutanvändning energi inom transporter inom den geografiska kommunen, MWh/inv	11	11	

Handlingsplaner

Under 2018 har prognosen inte indikerat på några negativa avvikelser varpå en handlingsplan för att nå en ekonomi i balans saknas.

Redovisning av VA-verksamheten

Sammanfattning av verksamheten

För dricksvattnet har arbetet med att säkerhetsställa kommunens dricksvattenförsörjning fortsatt. Bland annat pågår ett arbete med att revidera kommunens vattenskyddsområde med tillhörande vattenskyddsföreskrifter. Detta arbete ska gå fram till beslut under våren 2019. Norra infiltrationsbassängen har rengjorts och bassängen har fyllts på med sand. Under året har också en ny råvattenbrunn med tillhörande ”hus” anlagts. För att ytterligare förstärka kommunens försörjning har man förstärkt med en dricksvattenpump i Näs vattenverk till Kolbäck.

På reningsverket pågår ett uppströmsarbete med syfte att förbättra slammets kvalitet och på det sättet få det mer attraktivt. Detta projekt fortsätter 2019. En ny server har installerats för VA-verkets operativsystem samt en uppdatering av programvaran. En upprustning av centrifughuset har gjorts. Förfrågningsunderlag för att byta skrapspel till försedimenteringsbassängen gjordes och när bassängerna tömdes blev det den bedömningen att nuvarande skrapspel går att renovera. Detta projekt kommer att utföras 2019.

På Strandgårdens pumpstation har fönster och entrédörr byts ut samt belysning. Näs pumpstation har under året fått en helrenovering med nya pumpar och en ny överbyggnad.

Datorisering av Kyrkbyns pumpstation pågår och beräknas vara färdig under första kvartalet 2019.

På ledningsnätet fortsätter arbetet med att säkerhetsställa kommunens dricksvattenförsörjning, genom förnyelse av VA-ledningar enligt investeringspaketet. Syfte är att minska andelen läckage och driftkostnader över tiden. Fram till och med tertiäl 2 låg verksamheten efter i arbetsprogrammet på grund av hög exploateringstakt och brist med resurser. Vid årets slut har verksamheten lyckats att utföra 85,7 % av projekten i arbetsprogrammet.

Vad gäller framtida utmaningar pågår arbetet med att Utöka verksamhetsområde till Berg.

Efter ombyggnationen till kväverening på reningsverket har anläggningen haft svår att hålla de lägre gränsvärdena för fosfor i de nya villkoren. Anläggningen i dag saknar de rätta förutsättningarna som ska få partiklar i avloppsvattnet att sedimentera. För att komma tillrätta med problemet måste större insatser göras. Beskrivning av förslag till åtgärder har lämnats till nämnden under året.

Nya föreskrifter från Naturvårdverket kräver att verksamhetsutövaren ska ha kontroll på all bräddat avloppsvattnet från ledningsnätet. Detta kräver en hel del inköp av flödesmätare.

Till de viktigaste frågorna inom VA och andra aktörer hör anpassningen till ett förändrat klimat som vi måste klara. Hit hör främst dagvattenhantering, både i nya och befintliga områden. VA-taxan, med separat dagvattentaxa kommer att ses över.

En förstudie av reservvattentäkt eller en reservvattenförsörjning har gjorts tillsammans med Västerås. Information till tekniska nämnden om alternativ till lösning kommer att ske inom kort.

Ytterligare ett arbete som ligger i tiden är byte av abonnenternas befintliga vattenmätare till digitala vattenmätare. Tekniken har ett flertal fördelar. Det behövs ingen avläsning hos fastighetsägaren då avläsningen kommer in digitalt och det är lättare att se den faktiska förbrukningen samt att man får en noggrannare mätning.

Internkontroll

För redogörelse se Tekniska nämndens dokument.

Måluppfyllelse

För redogörelse se Tekniska nämndens dokument.

Personalredovisning

	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
Personalkostnader (tkr)	2017	2018	Jan- Mån	2018
Summa Personalkostnader	8 288	9 637	8 747	890
<i>Därav PO-pålägg</i>	2 352	2 747	2 494	253
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	5 106	6 890	5 420	1 470
OB-ersättningar	7	0	10	-10
Jour- & Beredskapsersättningar	503	0	542	-542
Övertid & Komp.ledigt	197	0	237	-237
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	94	0	36	-36
Sjuklönekostnad från dag 15	28	0	9	-9
PO-pålägg	2 352	2 747	2 494	253
Summa Månadsanställda	8 287	9 637	8 747	890
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	0	0	0	0
Uppdragstagare	0	0	0	0
OB-ersättningar	0	0	0	0
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	0	0	0	0
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	0	0	0	0
Sjuklönekostnad från dag 15	0	0	0	0
PO-pålägg	0	0	0	0
Summa Övriga anställda	0	0	0	0
Politiska arvoden				
Arvoden	0	0	0	0
PO-pålägg	0	0	0	0
Summa Politiska arvoden	0	0	0	0

Ett överskott på personalkostnaderna redovisas för VA-verksamheten. Detta förklaras av en kombination av vakanser delvis under året men också pga. lägre beredskaps- och övertidskostnader.

Övriga personaltabeller redovisas i Tekniska nämndens dokument då det är svårt att klyva förvaltningen då statistiken inte kan säkerställas.

Ekonomisk redovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Driftsredovisning (tkr)				
Intäkter	35 090	35 930	36 938	1 008
Kostnader	-34 821	-35 930	-34 971	959
Nettokostnader	269	0	1 966	1 966

VA-verksamheten redovisar ett överskott om 1 966 tkr. Utfallet är klart bättre än tidigare prognostiserade resultat vid delår 2 (+ 300 tkr). Avvikelserna som bedömdes då utgjordes av lägre personalkostnader samt lägre underhållskostnader. Samtidigt som intäktssidan bedömdes uppnå budgeterade beloppet. För att undvika redundans kommer dessa att analyseras per område nedan.

Driftsredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
VA-verken	-11 637	-12 089	-11 752	337
VA-Ledningsnätet	11 906	12 089	13 719	1 630
Nettokostnader	269	0	1 966	1 966

Ovanstående tabell visar utfallet per område, där merparten av överskottet återfinns under VA-ledningsnätet.

VA-verken: Bedömdes tidigare redovisa ett överskott till följd av lägre personalkostnader (+ 100 tkr) som förklaras av låga beredskaps och overtidskostnader. Prognosen stämmer väl överens med utfallet på personalkostnader (+ 130 tkr) däremot redovisas ett överskott på intäktssidan gällande debitering av slambehandling, något som bör beaktas i kommande budgetprocesser.

Sammantaget redovisar VA-verken ett överskott om 337 tkr.

VA-ledningsnätet: Bedömdes tidigare redovisa ett överskott också till följd av lägre personalkostnader (+ 300 tkr) samt mindre underhållsåtgärder (+ 200 tkr). Negativa avvikelser befarades där konsultkostnader och kostnader för larm och bevakning bedömdes överskrida budgeten (-300 tkr). Vad gäller personalkostnader överträffade utfallet tidigare prognosen och redovisar ett överskott om ca 760 tkr. Förklaringen ligger i både vakanser under året men också lägre utfall på beredskap och overtidskostnader. Även kostnaden för underhåll blev lägre än prognosen och förklaras av brist på personal samtidigt som en stor fokus lagts på investeringsåtgärder parat med en hög exploateringstakt (+370 tkr).

Utredningen Hydraulisk modell redovisar inga kostnader varpå inget underskott redovisas under konsultkostnader samtidigt som kostnaden för larm och bevakning är enligt prognosen. Tas vidare hänsyn till kapitalkostnader är den sammanlagda effekten av dessa poster – 200 tkr.

Även intäktsidan redovisar ett överskott om ca 700 tkr. Denna baseras på periodiserade anslutningsavgifter, något som bör beaktas i kommande budgetprocesser. Bättre utfall på brukningsavgifter där verksamheten vid delåret redovisade ett intäktsbortfall och bedömningen då var att förbrukningen väntades öka pga. en varm sommar. Detta infriades men överträffade tidigare prognos.

Sammantaget redovisar VA-ledningsnätet ett överskott om 1 630 tkr.

Investeringar

En sammanställd redovisning på kommunens totala investeringar kommer att presenteras i kommunens övergripande bokslutsdokument.

Nyckeltal

VA-verksamheten	2016	2017	2018
VA-taxan			
VA-taxa Hallstahammars kommun		50,56	51,63
Medeltaxa jämförbara kommuner utifrån befolkning		71,66	74,70
Prisökning i procent Hallstahammars kommun			2,12%
Prisökning i procent jämförbara kommuner utifrån befolkning			4,24%
Placering bland jämförbara kommuner utifrån befolkning (total 31 st)		2	4
Medeltaxa länets kommuner		61,91	62,01
Prisökning i procent länets kommuner*			1,00%
Placering i länet (total 10 st)		3	4

Vad gäller prisökningen bland länets kommuner kan man inledningsvis påtala att medelvärdet av samtliga kommuner (exkl. Hallstahammar) har tagits fram. Ytterligare kan det konstateras att 5 kommuner valt att inte höja taxan mellan 2017 och 2018. Sala kommun har å andra sidan sänkt taxan med ca 12,5%. Beaktas endast de som har höjt taxan (3 st.) ligger höjningen i genomsnitt för dessa på 6,14%.

Handlingsplaner

Under 2018 har prognosen inte indikerat på några negativa avvikelser varpå en handlingsplan för att nå en ekonomi i balans saknas.

Bygg och miljönämnden

Sammanfattning av verksamheten

Bygg och miljönämnden redovisar ett relativt stort överskott om 1 529 tkr. Detta kan mestadels hänföras till två poster – höga intäkter på bygglov och lågt utfall på

bostadsanpassning. Måluppfyllelsen på miljösidan varit sämre än förväntat då vakanser medfört att färre timmar än planerat varit tillgängliga. Bygg har med relativt god

Granskningsområde/rutin	Kontrollmoment	Ansvarig	Resultat
-------------------------	----------------	----------	----------

bemanning kunnat hålla en god servicenivå på handläggning av ansökningar men har också bedrivit tillsyn som gett högre intäkter än planerat. Bostadsanpassningen varierar från år till år i omfattning och har för 2018 varit ett år med lägre utfall. Alkohol och tobaksärenden ligger sedan januari 2019 på bygg och miljönämnden. Nya tobakslagen medför utmaningar vad gäller personalresurs. Digitaliserad bygglovprocess införs under första halvåret 2019.

Internkontroll

Nämnden har gjort smärre inköp av inventarier och utrustning. Där ramavtal finns, såsom för möbler, har dessa använts.

Andelen försenade fakturor är noterbar och inte oväsentlig. Fakturaflödet bör ses över och rutiner förbättras.

Avslutade anställningar och avslut i IT-system fungerar utifrån den information nämnden fått.

Tillgängligheten på telefonin har förbättrats på bygg och försämrats något på miljö jämfört med 2016 och 2017.

Uppföljning av avtalstroheten	Granskning av om KFs riktlinjer för inköp och upphandling efterlevs. Tre granskningsdelar: 4. Avtalstroheten 5. Efterlevs riktlinjerna för direktupphandling -40.000 kronor per år. 6. Att leverantörer betalat skatter och avgifter.	Ek chef kommunjurist	Ingen anmärkning är känd för bygg och miljö
Uppföljning av förekomst av betalningspåminnelser	Granskning av leverantörsfakturor med avseende på betaldag i förhållande till förfallodag	Ek chef	18% av fakturorna är försenade. Föreningen är i snitt 9,14 dagar. Snitt för kommun 9,36 dagar.
Avslutad i IT-system efter avslutad anställning	Granskning av att alla som avslutat sin anställning i förvaltningen också är avslutade i olika IT-system. Nytt system som ska följas upp 2018.	IT samordnare Lönechef	Konton för tidigare anställda är avslutade
Tillgänglighet telefoni	Extern granskning av tillgängligheten via telefon.	Kundcenterchef Förvaltningschef	Bygg bättre och miljö något sämre

Måluppfyllelse

Bygg och miljönämndens mål	Utfall 2018	Utveckling	Kommentar
1. Bygg och miljönämnden och dess förvaltning skall utöva en korrekt myndighetsutövning och ge bästa möjliga service till kommuninvånarna inom de ramar kommunfullmäktige beslutar.		↑	Längre handläggningstid på flera ärendegrupper, men inom satta gränser.
2. Valstasjön ska bli naturreservat 2018.		↑	Planeringen håller i stort. Föreskrifter på remiss inför beslut om bildande.
3. Våra naturområden och vår biologiska mångfald skall bevaras och utvecklas, samt tillgängliggöras för kommunens invånare och andra besökare.		→	Få aktiviteter. 100 % uppföljning i fält skogssamråd
4. Möjliggöra attraktiva boendemiljöer genom ett aktivt och förebyggande tillsynsarbete som främjar trygghet och trivsel.		→	Planerad tillsyn lägre volym p g a vakanser
5. Alla bristfälliga avlopp ska ha inventerats till 2018 och åtgärdats till 2020.		↓	Endast något lägre nivå än 2017 på åtgärdade

Personalredovisning

	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
Personalkostnader (tkr)	2017	2018	Jan- Mån	2018
Summa Personalkostnader	6 308	6 606	6 095	511
<i>Därav PO-pålägg</i>	1 784	1 870	1 708	162
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	3 685	4 451	3 843	608
OB-ersättningar	1	0	3	-3
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	1	0	1	-1
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	51	0	42	-42
Sjuklönekostnad från dag 15	17	0	43	-43
PO-pålägg	1 498	1 775	1 567	208
Summa Månadsanställda	5 253	6 226	5 497	729
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	520	0	206	-206
Uppdragstagare	0	0	0	0
OB-ersättningar	2	0	1	-1
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	0	0	0	0
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	0	0	0	0
Sjuklönekostnad från dag 15	0	0	0	0
PO-pålägg	188	-19	41	-60
Summa Övriga anställda	710	-19	248	-266
Politiska arvoden				
Arvoden	247	285	250	35
PO-pålägg	98	114	100	14
Summa Politiska arvoden	345	399	350	48

Ett överskott på personalkostnaderna redovisas för Bygg och miljönämnden. Detta baseras av vakanser till följd av delvis vakanta tjänster men också pga. långtidssjukskrivningar och föräldraledigheter. För att kunna bedriva verksamheten har förvaltningen haft tidsbegränsade anställningar under året.

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	10	9	12
varav kvinnor	7	6	7
varav män	3	3	5
varav tillsvidareanställda %	100%	100%	92%
Åldersfördelning i % bland BoM:s tillsvidareanställda			
0-29 år	20%	11%	9%
30-39 år	20%	34%	37%
40-49 år	30%	22%	9%
50-59 år	30%	11%	27%
60 - år	0%	22%	18%
Medelålder bland BoM:s tillsvidareanställda			
Totalt	45,4	46,22	44,09
Kvinnor	41,43	43,83	43,83
Män	54,67	51	44,4
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	100%	100%	100%
Deltidsanställda kvinnor i % av	0%	0%	0%
Heltidsanställda män i %	100%	100%	100%
Deltidsanställda män i %	0%	0%	0%
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid			
varav kvinnor	5,50%	10,66%	7,18%
varav män	6,95%	12,54%	1,28%
varav anställda 29 år och yngre	2,64%	5,79%	15,57%
varav anställda mellan 30 och 49 år	3,12%	17,98%	0%
varav anställda 50 år och äldre	0,32%	39,29%	1,43%
Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro	8,80%	45,16%	13,45%
	64,80%	63,75%	81,50%

Bygg- och miljöförvaltningen hade 2018-12-31 12 medarbetare med månadsanställning, varav 11 var tillsvidareanställda. Förvaltningens personal bestod av 58% kvinnor och 42% män.

Medelåldern för de tillsvidareanställda medarbetarna var 44,09 år, vilket innebar en sänkning gentemot tidigare år. Kvinnorna hade en medelålder på 43,83 år medan männen var 44,4 år. Förvaltningens åldersstruktur har liksom tidigare år tyngdpunkten, 73%, i spannet 30-59 år.

Alla tillsvidareanställda medarbetare arbetar heltid.

Antalet tillsvidareanställda medarbetare är enbart 11 personer, vilket innebär att det kan vara svårt att dra allmängiltiga slutsatser kring sjukfrånvaron i förvaltningen. En eller två medarbetares längre sjukdom kan ge ett relativt högt procentuellt utslag i redovisningen och kan dessutom göra att statistiken varierar mellan åren beroende vilken eller vilka medarbetare som varit sjuka. Några saker kan ändå konstateras: Bygg- och miljöförvaltningen har under året, liksom hela Hallstahammars kommun, arbetat med

sjukfrånvaron hos medarbetarna genom det alltid pågående systematiska arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsarbetet. Den totala sjukfrånvaron var 7,18%, vilket är en minskning gentemot förra året, 2017. Långtidssjukskrivningar längre än 60 dagar har ökat sin andel av sjukfrånvaron och utgör 81,5% av sjukfrånvaron (år 2017 63,75%).

Personalkategori 2018	Kvinnor	Män	Totalt
Ledningsarbete	0	1	1
Handlägggararbete	1	0	1
Teknisk handläggare	5	4	9
Totalt	6	5	11

Totalt arbetar 11 personer tillsvidare inom förvaltningen.

Personalkategori	Antal	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	Tot antal
Pensionsavgångar	2019	2019	2020	2021	2022	2023	65 år
Teknisk handläggare	9					2	2
Totalt		0	0	0	0	2	2

Totalt antal tillsvidareanställda medarbetare på Bygg- och Miljöförvaltningen är 11. I vissa kategorier finns ingen medarbetare som uppnår 65 år under en femårsperiod. Dessa yrkeskategorier är inte med i tabellen.

Inom de närmaste fem åren kommer två medarbetare uppnå pensionsålder inom teknisk handläggare, det vill säga miljöinspektör och byggnadsinspektör.

Även om pensionsavgångar inte varit aktuella inom förvaltningen ännu, har ny- och ersättningsrekryteringar genomförts under året. Förvaltningen har erfarenhet att yrkesgrupperna är svårrekryterade.

Bygg- och miljöförvaltningen har under såväl 2018 som under tidigare år, arbetat med lönestruktur och organisation för utveckla verksamheten och vara en attraktiv arbetsgivare.

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning (tkr)	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
	2017	2018	Jan-Dec	2018
Intäkter	5 242	4 406	4 853	447
Kostnader	-13 785	-13 179	-12 097	1 082
Nettokostnader	-8 543	-8 773	-7 244	1 529

Bygg och miljöförvaltningen redovisar ett överskott om 1 529 tkr. Utfallet är något högre än tidigare prognostiserade resultat vid delår 2 (+ 1 400 tkr). Avvikelserna som bedömdes då utgjordes av högre bygglovsintäkter, lägre personalkostnader samt lägre bostadsanpassningskostnader. Dessa poster analyseras per område nedan.

Driftsredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Område Miljö	-3 226	-3 356	-3 444	-88
Område Bygg	-5 317	-5 417	-3 800	1 617
Nettokostnader	-8 543	-8 773	-7 244	1 529

Ovanstående tabell visar utfallet per område, där överskottet i huvudsak återfinns under området Bygg.

Område Miljö: Bedömdes tidigare redovisa ett överskott till följd av lägre personalkostnader (+ 100 tkr) som förklaras av vakanser under året samt föräldraledighet. Detta gäller och ett överskott redovisas på personalkostnaderna, däremot har detta bidragit till att tillsynsverksamheten har släpat en del varpå intäkterna inte nådde upp till budgeterat belopp. Därmed redovisar området ett underskott om 88 tkr.

Område Bygg: Bedömdes tidigare redovisa ett överskott till följd av lägre bostadsanpassningskostnader (+ 1 MSEK), personalkostnader (+ 200 tkr) samt högre bygglovsintäkter (+ 100 tkr). Bostadsanpassningskostnader blev lägre än prognosen däremot har en konsult anlåtats under hösten varpå hela bostadsanpassningsverksamheten redovisar ett överskott (+ 760 tkr). Vad gäller personalkostnader kan det konstateras att prognosen i huvudsak stämde med utfallet (+ 230 tkr). Avvikelsen förklaras i huvudsak av pga. långtidssjukfrånvaro. Intäkterna underskattades i prognosen där endast hänsyn till exploateringsverksamheten beaktades (+ 620 tkr). En bidragande orsak till detta är bygglov till flerbostadshus och industribyggnader som har genererat intäkter om ca 400 tkr sedan november 2018. Återstående förklaras av bättre utfall på exploateringsverksamheten. Sammantaget redovisar området ett överskott om 1 617 tkr.

Förändringar i organisationen sker till år 2019. Alkohol och tobakhandläggaren tillhör bygg och miljönämnden från årsskiftet. Sedvanliga uppgifter rörande alkoholtillsyn fortgår som tidigare och tjänsten är fortsatt delad med Fagersta. En utmaning att lösa före 1 juli i år är att skapa förutsättningar för de nya uppgifter som följer med nya tobakslagen. Omfattningen av resursbehovet är ej känd i detalj i nuläget, men vi och Fagersta uppskattar det gemensamma behovet till minst en halvtid. Nya tobakslagen innebär tillståndsprovning liknande alkohollagen för de som säljer tobaksvaror. Därtill kommer utökade krav på tillsyn bland annat med utökade rökfria miljöer. Fagersta har aviserat intresse för fortsatt samarbete. Det brådskar dock med att ta ställning till hur resursfrågan kan lösas.

Ökad administrativ börda på bygglovprocessen infördes vid årsskiftet. Krav på granskning inom tre veckor, reducering av avgift vid försenad handläggning, utökade krav på redovisning av beräkningsunderlag är kort beskrivet en del av detta. Bygglovprocessen är redan tidigare tyngd av administrativa moment som tar en stor del av tiden i handläggningen.

Digitaliserad bygglovprocess genom införande av det så kallade MittBygge kommer bidra till effektivare handläggning. Sökande kommer löpande få SMS-meddelanden om det som händer i ärendet, vilket bör minska behovet av att ringa eller besöka oss fysiskt.

Ärenden rörande bostadsanpassning handläggs med delvis striktare bedömningar enligt ändringar i lag men också efter rättspraxis. Lokala riktlinjer till stöd för detta bör tas fram för att öka tydligheten för nämnd och sökande. Som exempel kan nämnas att garage för permobil i många fall kan komma att avslås som en följd av senare tids rättspraxis. Ytterligare exempel är att gruppboenden omfattas numera inte av rätt till bidrag som tidigare efter ändring i lagen. Tidigare arbetssätt med fullmakt åt sökande kommer att frångås och istället erbjuds man hjälp med ansökan. Detta ökar tydligheten i vem som äger vad och efterföljande skyldigheter.

Miljö går mot ett år med i stort sett ordinarie bemanning vilket gör att planeringen bör hållas. Förorenade områden bedöms ta mer tid i anspråk dels som en följd av exploateringar men också för att tillsynen planeras öka efter incitament från staten.

Nyckeltal

Bostadsförsörjning	2015	2016	2017
Förutsättningar för bostadsförsörjning			
Invånare totalt, antal	15 645	15 843	15 995
Åtgärder för bostadsförsörjning			
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv.	0,3	0,9	2,3
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv.	0,0	2,3	3,4

Kultur och fritidsnämnden

Sammanfattning av verksamheten

Den torra och heta sommaren har starkt bidragit till rekord i antalet campingbesök och badgäster på Skantzö bad & camping. Det noterades bl.a. 101 000 badinsläpp. Den torra sommaren medförde också att det uppstod foderbrist i hela landet vilket bl.a. resulterat i att Hallsta Ridklubb fått ökade kostnader för inköp av foder med ca 300 tkr under året. Som ett prioriterat mål under året för allmänculturverksamhet hölls på försök en eller flera aktiviteter varje dag under juli månad på friluftsområdet Skantzen. Försöket slog väl ut men var personal- och insatskrävande. För verksamhetsår 2019 planeras en justerad version som förlitar sig mer på självgående aktörer. Den nya friluftsscenen på Skantzenområdet invigdes i augusti genom Hammarteaterns uppsättning ”Där drömmar blir till”. Föreställningen gästades av ca 2000 besökare! Rekordmånga sommarlovsaktiviteter genomfördes som besöktes av talrika barn och ungdomar från kommunen. Även lovaktiviteterna har haft ett högt deltagande. Fritidsgårdsverksamheten har under året genomfört ett större förändringsarbete. Den övre åldersgränsen sänktes från 20 till 17 år. Personalen arbetar mer uppsökande mot kommunens högstadieskolor och har en ökad vuxenkontakt för barn i yngre åldrar i kulturhuset. Detta förändringsarbete har bl.a. medfört att verksamheten blivit mer känd och skapat större insikt hos unga om möjligheten att förverkliga gruppens idéer som skateparken i Kolbäck (fas 1 invigdes under sommaren, fas 2 färdigställs under 2019), en replokal i Linnéagården som byggdes med hjälp av extra bidrag från MUCF, Leader Mälardalen och Ung i Mälardalen. Fritidsgårdsverksamheten tog under året initiativet till att i samverkan med Hallstahem och Hyresgästföreningen starta projektet Ungdomsambassadörer. Gammaldags jul som genomförs i samarbete med Svedvi Berg hembygdsgästföreningen var mycket välbesökt och många av knallarna kunde konstatera en högre omsättning än tidigare år. Flera föreningslokaler iordningställdes under året dels i Nibblehallens källardel (IBK Hallsta, HSK Handboll, Somaliska Föreningen), dels på Svenskbygatan (Föreningen Bron, Stenklubben) samt i Sotebolokalen (KFUM Freden). Under sommaren har biblioteksfilialen i Kolbäck vidareutvecklats till att bli ett så kallat ”Meröppet bibliotek”.

Framtida utveckling

Konsekvenserna av foderbristen till följd av den torra och heta sommaren kommer att medföra ekonomiska utmaningar för Hallsta Ridklubb en tid framöver. Aktiviteterna i kulturhuset lockar allt fler barn och unga och särskilt lovaktiviteterna. För att kunna möta barn och ungas efterfrågan på ökade aktiviteter i kulturhuset och den ökade administrativa belastning som detta medför behöver finansieringen av en ny tjänst som aktivitetssamordnare lösas. För att skapa goda förutsättningar för att locka större och mindre arrangörer till den nya Skantzenscenen behöver ett nytt och numrerat publikplatssystem inköpas. Naturfotografiska galleriet hade ett framgångsrikt år då planerade besöks- och försäljningsmål nåddes redan i augusti. För 2019 planeras samma tillväxttakt parat med en total översyn av marknadsföring och marknadsföringsbudget. En ny äventyrsgolfbana kommer under 2019 att invigas samt en ny reningsanläggning

installeras vid Skantzö bad & camping. Under 2019 planeras den regionala bibliotekssamverkan inledas med bl.a. en gemensam katalog- och webbplats.

Internkontroll

Kultur- och fritidsnämnden fastställde 2018-02-14 internkontrollplan för år 2018. Enligt beslutet ska nämnden arbeta med de fem kommunövergripande internkontrollobjekten; uppföljning av avtalstroheten, uppföljning av förekomst av betalningspåminnelser, avslutad i IT-system efter avslutad anställning, tillgänglighet telefoni samt representation. Resultatet redovisas i kommunstyrelsens årsredovisning. Kultur- och fritidsnämnden har inte antagit några egna nämndspecifika kontrollområden år 2018.

Måluppfyllelse

Kultur- och fritidsnämnden antog 2016-03-09 sina mål för perioden 2016-2019. Dessa formulerades utifrån kommunens vision.

Hallstahammars kommuns måluppfyllelse ska i alla kommunala nämnder redovisas i grönt, gult och rött utifrån hur vi står oss jämfört med övriga kommuner i riket, Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) mm eller enligt fastlagd värderingsmetod. Om det saknas aktuella mätdata för underliggande indikatorer som påverkar måluppfyllelsen väsentligt markeras utfallet grått.

Kultur- och fritidsnämndens mål	Utfall	Utveckling	Kommentarer
Föreningsliv Mål 1a: Kulturhuset är navet i alla kulturverksamheter i kommunen.		↑	Antal besök i kulturhuset: 2018=121893, 2017=117000 Antal besök till Naturfotografiska: 2018=3300, 2017=1200 Antal offentliga evenemang som genomförts i kulturhuset av kultur och fritid: 2018 = 6 + 48 Antal offentliga evenemang som genomförts i kulturhuset av barn och unga: 2018=91 Antal offentliga evenemang som genomförts i kulturhuset av andra arrangörer än kultur och fritid: 2018=1
Mål 1b: Hallstahammars kommun ska erbjuda ett attraktivt föreningsliv för alla kommunens invånare oavsett kön, ålder, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning och etnicitet. Fokus ska läggas på barn och ungdom.		↔	Antal medlemmar i lokalt verksamma föreningar: 2018 = 11700, 2017= 12000 Antal föreningar som har ett inkluderande arbetssätt: Inga uppgifter. Andel av föreningsbidraget som går till barn- och ungdomsföreningar: 2018 = 80%, 2017=ca78%
Miljö/Hälsofrämjande Mål 2: I Hallstahammars kommun ska kommuninvånarna lockas av den natursköna, stimulerande och attraktiva		↑	Antal bad i Skantzöbadet: 2018= 101000, 2017= 34000 Antal besökare till Tillsammansdagen: 2018=1500, 2017=1000

miljön i samband med olika aktiviteter. Detta ska bidra till ökad folkhälsa.			Antal besökare till Gammaldags Jul på Skantzen: 2018=3500-4000 med hög omsättning, 2017=3000-4000
Näringsliv Mål 3: Besöksnäringens mångfald ska utvecklas med attraktiva centrummiljöer i tätorterna Strömsholm, Kolbäck och Hallstahammar och vara tillgänglig med en god service, så att de personer som besöker Hallstahammars kommun ska känna att man gärna återkommer.		↔	Antal gemensamma planeringsmöten med näringslivsenheten inkl. företag inom upplevelsenäringen: 2018=8, 2017=6 Antal genomförda evenemang i tätorter: Strömsholm (1), Kolbäck (0) och Hallstahammar
Jämlikhet/Jämställdhet Mål 4a: Verksamheterna ska präglas av ett jämlikt och jämställt tänkande både ur ett planeringsperspektiv och i praktiken.			Upplevd känsla i verksamheten av ett jämlikt och jämställt tänkande både ur ett planeringsperspektiv och i praktiken: Skapande av en enkät som ska ligga till grund för denna bedömning hann inte färdigställas under 2018.
Mål 4b: Alla anställda inom kultur- och fritidsförvaltningen har rätt till kompetensutveckling inom sina yrken.		↑	Att en kompetensutvecklingsplan finns för varje medarbetare.
Mål 4c: Sommaraktiviteter för barn och ungdom ska hållas öppna och innehålla stimulerande och utvecklande aktiviteter som bidrar till att man känner glädje och delaktighet.		↔	Antal barn och unga i åldern 6-15 år som deltagit i sommaraktiviteter skapade av eller med stöd av Hallstahammars kommun: 2018= 3266, 2017= 4705 Antal genomförda aktiviteter för barn och unga i åldern 6-15 år: 2018= 195, 2017=271 Antal genomförda workshops: 2018=11, 2017=(inga uppgifter) Antal genomförda heldagsaktiviteter: 2018=14 Antal genomförda flerdagsaktiviteter: 2018=14
Mål 4d: Äldre och personer med funktionsnedsättning ska ha goda möjligheter att delta i kulturella aktiviteter och i uteaktiviteter som främjar deras hälsa.			Antal lokaler som är tillgänglighetsanpassade: 2018=saknas uppgifter.

Personalredovisning

Personalkostnader (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Summa Personalkostnader	19 692	18 912	19 785	-873
<i>Därav PO-pålägg</i>	5 588	5 376	5 617	-241
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	10 088	10 887	10 531	356
OB-ersättningar	192	187	187	0
Jour- & Beredskapsersättningar	136	150	221	-71
Övertid & Komp.ledigt	83	0	98	-98
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	52	0	51	-51
Sjuklönekostnad från dag 15	3	0	17	-17
PO-pålägg	4 209	4 476	4 429	47
Summa Månadsanställda	14 762	15 700	15 534	166
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	2 965	1 802	2 562	-760
Uppdragstagare	12	0	0	0
OB-ersättningar	207	215	189	26
Jour- & Beredskapsersättningar	19	20	16	4
Övertid & Komp.ledigt	7	0	7	-7
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	-6	0	-7	7
Sjuklönekostnad från dag 15	106	0	52	-52
PO-pålägg	1 293	790	1 091	-301
Summa Övriga anställda	4 602	2 827	3 910	-1 083
Politiska arvoden				
Arvoden	215	275	244	31
PO-pålägg	86	110	97	12
Summa Politiska arvoden	301	385	341	43

I utfall bokslut 2017 och 2018 ingår projekt Albert. Projekt Albert skulle ha avslutats år 2017 men förlängdes och avslutades i oktober 2018. Det är inte inlagd någon budget för projekt Albert år 2018 och personalkostnaderna överstiger därför budget år 2018.

Inom den ordinarie verksamheten blev personalkostnaderna lägre än budgeterat. Det beror på att anställda har finansierats av projektmedel samt att anställda varit tjänstlediga och ersatts av vikarier eller inhyrd personal.

Personalredovisning	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Antal månadsanställda	35	38	38
varav kvinnor	20	22	25
varav män	15	16	13
varav tillsvidareanställda %	82,85	86,84	92,1
Åldersfördelning i % bland kommunens tillsvidareanställda			
0-29 år	6,9	15,15	14,29
30-39 år	27,59	21,21	25,71
40-49 år	27,59	24,24	25,71
50-59 år	13,79	18,18	14,29
60 - år	24,14	21,21	20
Medelålder bland kommunens tillsvidareanställda			
Totalt	47,04	45,88	45,04
Kvinnor	44,78	43,76	42,65
Män	50,55	49,42	49,42
Sysselsättningsgrader			
Heltidsanställda kvinnor i %	50	57,14	57,14
Deltidsanställda kvinnor i % av	50	42,86	42,86
Heltidsanställda män i %	58,62	66,67	66,67
Deltidsanställda män i %	41,38	33,33	39,39
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid	3,21	3,46	3,2
varav kvinnor	3,88	3,17	3,77
varav män	2	4,03	2,15
varav anställda 29 år och yngre	5,05	5,49	2,9
varav anställda mellan 30 och 49 år	2,93	4,37	2,54
varav anställda 50 år och äldre	3,42	1,74	4,19
Långtidssjukfrånvaros andel av total sjukfrånvaro	30,82	7,29	26,8

Kultur- och fritidsförvaltningen hade 2018-12-31 38 medarbetare med månadsanställning, varav 92,1% var tillsvidareanställda. Förvaltningens medarbetare bestod av 65,8% kvinnor och 34,2% män, vilket innebär en liten ökning av anställda kvinnor jämfört med 2016 57,1% anställda kvinnor och 42,9% män. Medelåldern för de tillsvidareanställda var 45,04 år; kvinnorna hade en medelålder på 42,65 år medan männen var 49,42 år.

Av förvaltningens tillsvidareanställda arbetar 60% heltid och 40% deltid. Den andelsfördelningen var liknande 2017 och 2016. 57,14% av kvinnorna arbetade heltid och 66,67% av männen arbetade heltid.

Kultur- och fritidsförvaltningen har under året, liksom hela Hallstahammars kommun, arbetat med sjukfrånvaron hos medarbetarna. Dels genom det alltid pågående systematiska arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsarbetet och dels via kommunens satsning i projektet Personalförsörjningskedjan. Den totala sjukfrånvaron var 3,2% vilket är en minskning gentemot förra året. Långtidssjukskrivningar längre än 60 dagar har ökat sin andel av sjukfrånvaron och utgör 26,8% av sjukfrånvaron (år 2017 7,29 %). Då det är få medarbetare i förvaltningen kan en medarbetares sjukdom ge ett relativt högt procentuellt utslag i redovisningen och kan dessutom göra att statistiken varierar mellan åren beroende vilken eller vilka medarbetare som varit sjuka.

Personalkategori 2018	Kvinnor	Män	Totalt
Ledningsarbete	3	2	5
Administratörsarbete	1	1	2
Fritidsledare	3	1	4
Bibliotekarie/assistent	4	1	5
Övrig fritid/kultur	9	6	15
Hantverkararbete	0	1	1
Köks/måltidsarbete	1	0	1
Städ/tvätt/renhållning	2	0	2
Totalt	23	12	35

Totalt arbetar 35 medarbetare tillsvidare inom förvaltningen. Under rubriken *Övrig fritid och kultur* finns sju medarbetare som arbetar inom kulturskolan varav fem musiklärare, en danspedagog och en filmpedagog. Tre av medarbetarna är anställda på Vallmобadet som två simhallsarbetare och en arbetsledare. På kulturhuset arbetar en konstnärlig ledare, en aktivitetssamordnare, en kulturutvecklare, en kulturpedagog samt en processledare.

Personalkategori Pensionsavgångar	2019	2020	2021	2022	2023
Ledningsarbete					1
Administratörsarbete	1				
Övrig fritid/kultur			1	1	
Hantverkararbete				1	
Köks/måltidsarbete	1				
Totalt	2	0	1	2	1

Totalt antal tillsvidareanställda medarbetare i kultur- och fritidsförvaltningen är 35 medarbetare. I vissa yrkeskategorier finns ingen medarbetare som uppnår 65 år under en femårsperiod. Dessa yrkeskategorier är inte med i tabellen.

Inom de närmaste fem åren kommer 17% av förvaltningens medarbetare uppnå en ålder av 65 år. Förvaltningen har upplevt svårigheter att ersättningsrekrytera då de har ett flertal tjänster som är deltidstjänster.

Sammanfattande personalredovisning

Arbete pågår att arbeta för en hälsosam arbetsmiljö för personal/ledning vilket bidrar till att minska sjukskrivningar och behovet av vikarier. Arbetsmiljö med goda relationer, kreativitet och engagemang bidrar till att medarbetare trivs och gör ett bra arbete. Ny organisation för timvikarier, ”bemanningseenheten”, införs från årsskiftet för att säkra behov och kvalitet. Det är allt oftare problematiskt och lönedrivande att rekrytera och behålla kompetent personal. Åtgärder har genomförts och sjukfrånvaron har minskat från 3,46% år 2017 till 3,2% år 2018.

Ekonomisk redovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Driftsredovisning (tkr)				
Intäkter	13 051	10 825	12 721	1 896
Kostnader	-53 308	-51 161	-54 153	-2 992
Nettokostnader	-40 257	-40 336	-41 432	-1 096

Både intäkter och kostnader har ökat jämfört med budget. De ökade intäkterna och kostnaderna härrör från ökat antal besökare till Skantzö bad och camping samt från projekt Albert som inte var budgeterat år 2018.

Driftsredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Övergripande	-5 488	-4 825	-4 709	116
Kultur och fritid	-29 702	-31 395	-31 066	330
Bad och camping	-4 238	-4 116	-4 363	-247
Projekt Albert	-830	0	-1 295	-1 295
Nettokostnader	-40 257	-40 336	-41 432	-1 096

I verksamhetsområde Övergripande ingår nämnd och gemensam administration. Överskottet beror på lägre kostnad för politiska arvoden samt att guideverksamhet på Skantzenområdet delvis finansierats av projektmedel för sommarlovsaktiviteter.

I verksamhetsområde Kultur och fritid ingår bibliotek, kulturskola, allmän kulturverksamhet, föreningsbyrå, kulturhus, café, naturfotografiskt galleri och fritidsgårdar. År 2018 har statsbidrag beviljats för lov- och sommarlovsaktiviteter. Personal har deltagit i projekten och personalkostnaderna har därför blivit lägre i den ordinarie verksamheten. Även kostnader för arrangemang i kulturhuset har blivit lägre då dessa till viss del kunnat anordnas inom lov- och sommarlovsaktiviteterna. Personalkostnader har också blivit lägre då ordinarie personal varit tjänstledig och tjänsterna har tillsatts med vikarier. I vissa fall har det varit svårt att rekrytera personal. Bidraget till Hallsta Ridklubb blev högre än budgeterat. Ridklubben fick år 2016 förskott på sitt bidrag på grund av kvarka. På grund av de ökade foderkostnaderna så har klubben fått uppskov på återbetalningen och dessutom en liten utökning av lånet, totalt 312 tkr.

I verksamhetsområde Bad och camping ingår Skantzenområdet, Skantzöbadet, Skantzö camping, båtarna Albert och Rex samt Vallmobadet. Den varma sommaren har medfört att Skantzöbadet haft fler badgäster än normalt och på Skantzö camping har antalet campingnätter ökat. Det höga trycket på Skantzö bad och camping har medfört ökade intäkter men också ökade kostnader för underhåll, framför allt på Skantzö camping. En fortsatt upprustning har skett på Skantzö bad och camping i form av installation av 16A el på campingen samt inköp av inventarier. Skantzö camping genererar år 2018 ett ekonomiskt överskott på 1,0 mkr vilket är något lägre än budgeterat. Vallmobadet har haft ökade kostnader för reparationer men även för inköp av ett nytt bokningssystem.

Våren 2018 hade man förlängt öppethållande med 1 månad. Skrovet på båten Rex har blåstrats och målats och kostnaderna har därför överskridit budget.

Projekt Albert, ett projekt med stöd från regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling, avslutades och slutredovisades sommaren 2018. Enligt ursprunglig plan skulle projektet avslutas oktober 2017 men på grund av ett utdraget renoveringsarbete avslutades projektet i oktober 2018.

Nyckeltal

Nyckeltal för kultur- och fritidsnämnden redovisas i ett separat dokument.

Handlingsplaner

Kultur- och fritidsnämnden redovisade i april 2018 en negativ prognos för år 2018 på -600 tkr, varav projekt Albert -500 tkr. I augusti var prognosen för år 2018 -1 370 tkr och avsåg helt projekt Albert. Den obalans som tidigare fanns i den ordinarie verksamheten i kultur- och fritidsnämnden var borta tack vare den varma sommaren och ökat antal besökare till Skantzöbadet. I bokslut 2018 är utfallet -1 096 tkr och obalansen avser helt projekt Albert.

Huvudmålsättningen med att rusta upp pråmen Albert var att skapa en ny form av mötesplats, där det öppna fartyget Albert bjuder samman individer som står långt ifrån arbetslivet och integration. Projektets målgrupper var ungdomar upp till 25 års ålder, personer med lindrig kognitiv/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt personer med annan etnisk bakgrund än svensk. Samverkanspartner var Arbetsförmedlingen, kommunens LSS-verksamhet, Strömsholms Kanal AB m.fl. Projektet redovisar ett kraftigt underskott jämfört med den budget som upprättades vid projektstart för 1,5 år sedan. Dock är det viktigt att poängtera att av de 27 personer som deltog i projektet har bl.a. 8 personer som tidigare stått långt ifrån arbetsmarknaden fått olika former av sysselsättningar i väletablerade företag i Hallstahammar, Västerås och Stockholm tack vare de erfarenheter och meriter som detta projekt skapat. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar under 2019 med att ta fram ett förslag till plan för olika framtida utvecklingsalternativ för pråmen Albert.

Överförmyndarnämnden

Sammanfattning av verksamheten

Överförmyndarnämndens uppgift är att förhindra att personer som inte själva kan bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller ta hand om sig själva ska drabbas av rättsförluster. Nämndens huvudsakliga uppgift är att utöva tillsyn och kontroll över förmynderskap, godmanskap och förvaltare. Syftet med tillsynen är att förhindra att barn eller myndiga personer, som inte själva kan ta tillvara sin rätt, missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. Överförmyndarnämndens uppdrag är reglerat i föräldrabalken.

Överförmyndarnämnden har erhållit en planeringsram om 2 050 tkr.

Viktiga händelser:

- Under andra halvan av 2018 en handläggare som började studera och vi valde då att tillsätta ett vikariat under fyra månader. Dessutom blev vår andra handläggare klar med sin utbildning och gick vidare till andra uppdrag vid årsskiftet. Detta gör att vi inte hade någon personalövergång till den gemensamma nämnden i Köping. Vår vikarie placerades i Köping redan under hösten för att övergången skulle bli så enkel som möjligt.
- Extrapersonal har tillsatts, i väldigt liten utsträckning under 2018, för att granska årsredovisningarna, vilket medfört något ökade kostnader för verksamheten, dock har budgetramen för helheten hållits.
- Från 1 juli 2017 tillkom en lagändring i Föräldrabalken som möjliggör anhörigbehörighet. Detta innebär att en anhörig kan bli ställföreträdare utan att beslut måste tas av överförmyndare, vilket innebär att det kan blir färre som söker god man i framtiden. Vi har ännu inte sett någon sådan påverkan i verksamheten.
- Överförmyndarhandläggarna har under 2018 gått igenom och rättat upp rutiner och riktlinjer för verksamheten inför överlämnandet till gemensam nämnd i Köping.

Framåtblick och prioriterade frågor inför 2019.

- Inga planer inför 2019 eftersom nämnden tas över av gemensamma nämnden i Köping.

Måluppfyllelse

Här ska en måluppfyllelse utifrån nämndens beslutade mål och indikatorer redovisas enligt den gemensamma mallen i exemplet nedan. I de fall målen saknar mätvärden ska det anges i kommentarsfältet med information om vilka intervaller tillgänglig data finns med mera.

<i>Att tillgången på Gode Män och Förvaltare tillgodoses utifrån det behov som finns i kommunen.</i>		
<i>Att ensamkommande barn prioriteras.</i>		
<i>Att inkomna årsräkningar ska granskas under året.</i>		
<i>Att säkerställa kompetensen inom nämnden och därmed söka samverkan med andra kommuner.</i>		
<i>Att stöd vid behov ges, till Gode Män och Förvaltare genom bland annat utbildning i form av årsräkningskurser.</i>		
<i>Att möjligheten till enklare E-tjänster ex. ansökningar och ekonomiska redovisningar utreds.</i>		

Bedömning av måluppfyllelsen för Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har antagit 6 mål för perioden 2016-2019 och dessa ska från och med innevarande mandatperiod följas upp och utfallet (måluppfyllelsen) bedöms enligt färgskalan röd-gul-grön. Alla nämnder har antagit mål, indikatorer, nyckeltal samt bedömningsgrunder för måluppfyllelsen. Arbetet med att förverkliga överförmyndarnämndens mål och därmed också kommunfullmäktiges prioriterade mål har därmed påbörjats under 2016. Detta visas också i

nedanstående tabell där all måluppfyllelse redovisas. I dagsläget är alla nämndens mål gröna, men detta kan ju förändras över tid.

	2018 årsredovisning
Gröna	100%
Gula	0
Röda	0

Personalredovisning

	Bokslut	Budget	Redovisat	Avvikelse
Personalkostnader (tkr)	2017	2018	Jan- Dec	2018
Summa Personalkostnader	4 290	2 086	2 753	-667
<i>Därav PO-pålägg</i>	1 031	510	675	-165
Månadsanställda				
Grundlön & övr ersättningar	565	539	656	-117
OB-ersättningar	1	0	0	0
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	0	0	0	0
Sjuklönekostnad 1-14 dagar	1	0	1	-1
Sjuklönekostnad från dag 15	5	0	0	0
PO-pålägg	228	215	262	-47
Summa Månadsanställda	798	754	920	-166
Övriga anställda				
Grundlön & övr ersättningar	51	0	9	-9
Uppdragstagare	2 535	937	1 319	-382
OB-ersättningar	0	0	0	0
Jour- & Beredskapsersättningar	0	0	0	0
Övertid & Komp.ledigt	0	0	0	0

Sjuklönekostnad 1-14 dagar	0	0	0	0
Sjuklönekostnad från dag 15	0	0	0	0
PO-pålägg	763	255	375	-120
Summa Övriga anställda	3 350	1 192	1 703	-511
Politiska arvoden				
Arvoden	101	100	93	7
PO-pålägg	40	40	37	3
Summa Politiska arvoden	141	140	130	10

Kostnader avseende verksamheten med gode män för ensamkommande barn och ungdomar har inte budgeterats då verksamheten varit väldigt svårbedömd och osäker. Intäkt från Migrationsverket har balanserat upp de kostnader vi haft i form av arvoden samt omkostnader

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Redovisat Jan-Dec	Avvikelse 2018
Intäkter	2 633	166	821	655
Kostnader	-4 410	-2 216	-2 872	-656
Nettokostnader	-1 777	-2 050	-2 051	-1

Överförmyndarnämnden redovisar ett resultat på -1 tkr.

Varken kostnad eller intäkt avseende verksamheten med gode män för ensamkommande barn och ungdomar har budgeterats då verksamheten varit väldigt svårbedömd och osäker. Intäkt från Migrationsverket har balanserat upp de kostnader vi haft i form av arvoden samt omkostnader.

Nyckeltal

Nedan följer en redovisning av utvalda nyckeltal för överförmyndarnämndens verksamhet per 2018-12-31.

Överförmyndarnämnden ansvarar per 2018-12-31 för 289 aktiva uppdrag. Här ingår 197 godmanskap, 33 förvaltare och 59 förmyndarskap. De angivna 197 godmanskap inkluderar 20 godmanskap för ensamkommande flyktingbarn.

Behovet av godmanskap har under året minskat, vilket främst beror på att antalet flyktingbarn minskar i kommunen.

I övrigt bedöms antalet uppdrag att vara relativt konstant, men viss nyrekrytering av ställföreträdare kan komma att behövas. Ett skäl är att det är vanligt att en anhörig är god man och vid huvudmannens frånfalle önskas då inget nytt uppdrag. Ett annat skäl är att gode män som begär sitt entledigande behöver ersättas av annan god man. Dock har vi

---

just idag en god tillgång på personer som väntar på uppdrag som god man, men det är färre som kan tänka sig förvaltarskapsuppdrag.

Volym / Prestation	2017-12-31	2018-12-31
Godmanskap (ej ensamkommande barn)	186	177
Godmanskap (ensamkommande barn)	50	20
Förvaltarskap	34	33
Förmyndarskap	56	59
Summa	326	289

Handlingsplaner

Inga handlingsplaner är sedan tidigare gjorda för Överförmyndarnämnden.

Ekonomisk redovisning

Driftsredovisning

	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018	Utfall 2017
Kommunstyrelsen				
Intäkter	16 762	17 941	1 179	14 490
Kostnader	-92 150	-95 999	-3 849	-89 152
Nettokostnader	-75 388	-78 058	-2 670	-74 662
Teknisk nämnd				
Intäkter	167 893	170 146	2 253	145 240
Kostnader	-207 723	-206 805	918	-182 553
Nettokostnader	-39 830	-36 660	3 170	-37 314
Bygg och miljönämnd				
Intäkter	4 406	4 853	447	5 242
Kostnader	-13 179	-12 097	1 082	-13 785
Nettokostnader	-8 773	-7 244	1 529	-8 543
Barn och utbildningsnämnd				
Intäkter	54 560	54 254	-306	53 428
Kostnader	-437 421	-438 760	-1 339	-421 904
Nettokostnader	-382 861	-384 505	-1 644	-368 476
Socialnämnd				
Intäkter	119 084	147 755	28 671	153 626
Kostnader	-540 292	-557 311	-17 019	-539 882
Nettokostnader	-421 208	-409 556	11 652	-386 255
Kultur och fritidsnämnd				
Intäkter	10 825	14 482	3 657	14 010
Kostnader	-51 161	-55 915	-4 754	-54 267
Nettokostnader	-40 336	-41 432	-1 096	-40 257
Överförmyndarnämnd				
Intäkter	166	821	655	2 633
Kostnader	-2 216	-2 872	-656	-4 410
Nettokostnader	-2 050	-2 051	-1	-1 777
Revision				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	-780	-708	73	-714
Nettokostnader	-780	-708	73	-714
Valnämnd				
Intäkter	0	328	328	0
Kostnader	-750	-803	-53	-41
Nettokostnader	-750	-475	275	-41
Mälardalens Brand och Räddningsförbund				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	-8 600	-8 913	-313	-8 472
Nettokostnader	-8 600	-8 913	-313	-8 472
Kolbäcksådalens Pensionsförbund				
Intäkter	0	3 466	3 466	3 302
Kostnader	0	-3 466	-3 466	-3 302
Nettokostnader	0	0	0	0
Finansförvaltning				
Intäkter	70 108	54 912	-15 196	47 046
Pensioner	-11 121	-13 256	-2 135	-15 944
Kostnader	0	-5 896	-5 896	-1 784
Nettokostnader	58 987	35 760	-23 227	29 318
Totalt	-921 589	-933 841	-12 252	-897 191
Totalt exklusive finansförvaltning	-980 576	-969 601	10 975	-926 509

Investeringar

Projektnr	Projekt	Budget 2018	Utfall 2018	Budget- avvikelse
1001	NY TRAKTOR TROLLEBO	700	875	-175
1002	NY LASTMASKIN GATAN	1 100	1 107	-7
1003	NY LASTBIL	1 600	0	1 600
1004	INVENTARIER	0	0	0
1005	NY TRAKTOR CARRARO	600	737	-137
1006	NY ÅKGRÄSKLIPPARE	100	105	-5
1008	SOPMASKIN	0	0	0
1009	NY GRÄVMASKIN	0	0	0
1208	AKTIEKÖP	0	0	0
2002	VALLMOOMRÅDET, GATA	0	0	0
2012	VALLMO ETAPP 2, GATA	0	0	0
2071	INDUSTRIOMRÅDE ERIKSBERG	0	0	0
2072	EXPLOATERING IND. GATAN	2 500	-706	3 206
2075	EXPLOATERING GATAN	0	0	0
2077	EXPLOATERING NÄS GATA	1 600	-926	2 526
2078	EXPLOATERING NÄS VA	0	34	-34
2080	KV FASANEN	6 000	13 623	-7 623
2081	KV VATTENTORNET	1 000	940	60
2082	STEHAGSVÄGEN	400	993	-593
2083	EXPLOATERINGAR	4 400	0	4 400
2084	SMEDJEGATAN	3 500	2 419	1 081
2085	KV MYRAN	200	328	-128
2086	KNECKTBACKEN	2 500	1 176	1 325
2087	ERIKSBERG	2 900	-212	3 112
2088	SANERING ÖN 6	0	738	-738
2102	NY BYGGTIPP	0	0	0
2113	NYA CYKELVÄGAR	10 000	1 300	8 700
2114	CYKELRELATERADE INVEST	1 000	504	496
2115	BIODIESEL TANK	150	981	-831
2122	ÖSTRANIBBLE 1, GATA	0	0	0
2132	ÖSTRANIBBLE 2, GATA	0	266	-266
2141	FÖRNYELSE BELYSNING	1 200	1 220	-20
2142	BELYSNING BRÄNSTALEDEN	230	207	23
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	0	0	0
2153	TS ÅTG GCVÄG HÅSTHOVSV	450	742	-292
2154	TS ÅTG GCVÄG ASFALTSV	200	555	-355
2155	TS ÅTG GCVÄG PRÄSTGÅRDSG	300	0	300
2156	SMÄRRE TS-ÅTGÄRDER	50	35	15
2247	GATUOMBYGGNAD	500	511	-11
2380	OMB KULTURHUS KFN	12 569	12 134	435
2381	UTEWIFI SKANTZÖ CAMPING	0	0	0
2382	BIBLIOTEKET I KBK	250	150	100
2383	ÄVENTYRS G-BANA O LEKPARK	1 500	112	1 388
2421	LEDNINGSNÄTETS INVESTERIN	10 900	7 949	2 951
2422	ERSÄTTA OLJEPANNA RV	0	0	0
2423	PROJEKTERING UTÖKA VHTOMR	400	411	-11
2424	VERKENS INV PAKET	6 000	2 271	3 729
2425	EXPLOATERING IND LEDNNÄT	0	0	0
2426	VA INV PKT	0	0	0
2501	DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 100	0	1 100
2502	OMB TROLLBACKEN PSET 2	0	0	0
2503	OMB ÄDELSTENEN	0	181	-181
2504	SANERING VA	750	834	-84
2505	TN OFÖRUTSÄDDA INVEST	615	0	615
2507	NYA HYRESAVTAL	3 230	856	2 374
2509	DIV STÖRRE OMBYGGNATIONER	500	908	-408
2510	ENERGI INVESTERINGAR	2 970	599	2 371

2511	SERVERINGSBYGGNAD F PARK	100	35	66
2512	NIBBLE FJÄRRV, ET 4	0	0	0
2513	TEKNIKPARKEN SKANTZENOMR	385	165	220
2514	FÖRSKÖNING ALLM PLATSER	300	363	-63
2515	NYTT ÄLDREBOENDE	1 500	722	778
2517	RESERVKRAFT	0	0	0
2519	TILLBYGGNAD TUNBOSKOLAN	25 000	3 781	21 219
2520	Etapp 2, Parkskolan	4 000	3 644	356
2521	Ombyggnad av Lindboskolan	0	-655	655
2522	CENTRUMUTVECKLING	10 000	0	10 000
2523	ELDSBODAVÄGEN EKFB	0	0	0
2524	OMB SANITETSBYGGNAD SKANT	0	0	0
2525	RELIN AV LEDN CAMPING	0	0	0
2526	BOSTÄDER KOLBÄCK	3 175	3 900	-725
2528	BRÅNSTAPARKEN	400	51	349
2529	NYBYGGN NÄSLUNDSSKOLAN	0	955	-955
2530	UTEMILJÖ SKOLOR	500	355	145
2531	LEKPLATSER	2 500	1 573	927
2532	VALSTASJÖN	200	77	123
2533	LSS OMB D-HUS	2 000	656	1 344
2534	HEMTJÄNSTEN OMB D-HUS	2 800	4 231	-1 431
2535	OMB NIBBLEKÄLLAREN	1 000	2 072	-1 072
2536	SKANTZÖBADET INKL DUK	6 000	271	5 729
2537	LINDBO STORKÖK	2 700	4 325	-1 625
2538	LINDBO BIBLIOTEK/VAV	1 100	1 865	-765
2539	PARKSKOLA FILTER VENTILER	400	231	169
2540	FILTERBYTE DIV SKOLOR	350	51	299
2541	BYTE UC JAN PERS BACKE	245	230	15
2542	BYTE UC NIBBLEGATANS GRPB	45	189	-144
2543	RIDSPORTENS HUS FRIKYLA	150	0	150
2544	LÄRKANS PUMPSTATION	300	180	120
2545	BYTE VS O STAMMAR LINDBO	250	0	250
2546	UTEMILJÖ VALLBY	500	121	379
2547	UTEMILJÖ STRÖMSHOLM	400	122	278
2549	KYLA JAN-PERS BACKE	190	164	26
2550	GOLV PARKSKOLAN	250	371	-121
2551	NIBBLE STORKÖK	470	379	91
2552	KOMMUNHuset VENTILATION	700	985	-285
2568	TOMTRÄTTSMARK	0	-135	135
2573	FÖRVÄRV PRÄSTGÅRDEN	0	3 509	-3 509
2588	TAKBYTE NIBBLESKOLAN	0	0	0
2589	FULLSTOR IDROTTSHALL KBK	0	0	0
2591	INVESTERING MARK	0	1 788	-1 788
2593	BLÅKLOCKAN	0	0	0
2992	UTBILDNING	17 300	13 749	3 551
2994	DIGITALISERINGSSATSNING	5 000	0	5 000
Totalt		174 174	104 273	69 901

Resultaträkning

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2018	2017	2018	2017
Verksamhetens intäkter	1,8	272 416	283 992	414 561	423 594
Verksamhetens kostnader	2,8	-1 206 257	-1 181 190	-1 300 513	-1 277 685
Avskrivningar	3	-41 495	-32 056	-63 095	-52 926
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>		-975 336	-929 254	-949 046	-907 017
Skatteintäkter	4	692 175	677 809	692 175	677 809
Generella statsbidrag och utjämning	5	264 497	254 663	264 497	254 663
<i>Verksamhetens resultat</i>		-18 664	3 218	7 625	25 455
Finansiella intäkter	6	34 377	44 832	32 692	43 192
Finansiella kostnader	7	-2 185	-2 286	-15 979	-19 026
<i>Resultat efter finansiella poster</i>		13 528	45 764	24 338	49 621
Extraordinära poster		0	0	0	0
Årets resultat		13 528	45 764	24 338	49 621

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Budget- avvikelse	Utfall 2017
		Budget 2018	Utfall 2018		
Verksamhetens intäkter	1,8	200 407	272 416	72 009	283 992
Verksamhetens kostnader	2,8	-1 122 157	-1 206 257	-84 100	-1 181 190
Avskrivningar	3	-36 000	-41 495	-5 495	-32 056
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>		-957 750	-975 336	-17 586	-929 254
Skatteintäkter	4	695 483	692 175	-3 309	677 809
Generella statsbidrag och utjämning	5	258 284	264 497	6 213	254 663
<i>Verksamhetens resultat</i>		-3 983	-18 664	-14 681	3 218
Finansiella intäkter	6	14 000	34 377	20 377	44 832
Finansiella kostnader	7	-5 000	-2 185	2 815	-2 286
<i>Resultat efter finansiella poster</i>		5 017	13 528	8 511	45 764
Extraordinära poster		0	0	0	0
Årets resultat		5 017	13 528	8 511	45 764

Balansräkning

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2018	2017	2018	2017
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	9	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar	10	793 884	726 739	1 437 739	1 346 679
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		779 762	714 326	1 409 939	1 327 800
Maskiner och inventarier		14 122	12 413	15 195	13 930
Övriga materiella anläggningstillgångar		0	0	12 605	4 949
Finansiella anläggningstillgångar	11	152 316	147 115	116 528	111 327
Summa anläggningstillgångar		946 200	873 854	1 554 267	1 458 006
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR		0	0	0	0
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd m.m.	12	20 171	7 287	20 171	7 287
Fordringar	13	72 190	59 190	72 441	60 372
Kortfristiga placeringar	14	443 100	428 539	443 100	428 539
Kassa, bank	15	54 871	57 918	89 801	97 867
Summa omsättningstillgångar		590 333	552 934	625 514	594 065
Summa tillgångar		1 536 533	1 426 788	2 179 781	2 052 071
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	16	771 335	726 937	803 983	755 728
Årets resultat		13 528	45 764	24 338	49 621
Resultatutjämningsreserv		0	0	0	0
Övrigt eget kapital		2 914	-1 366	2 811	-1 366
Summa eget kapital		787 777	771 335	831 132	803 983
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17	17 348	17 159	17 752	17 590
Andra avsättningar	18	0	0	17 931	15 496
Skulder					
Långfristiga skulder	19	465 788	371 236	1 011 688	906 836
Kortfristiga skulder	20	265 620	267 058	301 278	308 166
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 536 533	1 426 788	2 179 781	2 052 071

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2018	2017	2018	2017
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	21	0	0	0	
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22	347 238	353 552	372 109	379 361
Övriga ansvarsförbindelser	23	663 126	627 438	117 512	92 106
* Koncerninterna ekonomiska förhållanden framgår av not 24					

Koncernkassaflöde

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2018	2017	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		13 528	45 764	24 338	49 621
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	16,18	2 914	1 540	2 811	1 540
Justering för ej likviditetspåverkande poster	25	42 903	39 416	64 909	58 551
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	13, 14	-27 561	-19 680	-26 630	-19 700
Ökning/minskning förråd och varulager	12	-12 884	-2 889	-12 884	-2 889
Ökning/minskning kortfristiga skulder	20	-1 438	7 073	-6 888	12 435
Kassaflöde från den löpande verksamheten		17 461	71 224	45 656	99 558
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	26	-113 286	-242 429	-165 734	-260 093
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	27	3 426	35 742	12 361	36 427
Investering i finansiella tillgångar	28	0	-43	0	-43
Försäljning av finansiella tillgångar		0	0	0	27
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-109 860	-206 730	-153 373	-223 682
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		112 150	180 000	122 450	180 000
Amortering av skuld		-17 598	-22 470	-17 598	-42 470
Ökning av långfristiga fordringar		-5 201	-1 084	-5 201	-1 084
Minskning av långfristiga fordringar		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		89 351	156 446	99 651	136 446
Årets kassaflöde		-3 047	20 940	-8 065	12 322
Likvida medel vid årets början		57 918	36 978	97 867	85 545
Likvida medel vid årets slut		54 871	57 918	89 801	97 867

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Försäljningsintäkter	16 749	16 039	16 890	16 039
Taxor och avgifter	64 165	61 865	58 691	55 285
Hyror och arrenden	37 895	32 081	177 313	174 113
Bidrag	134 305	151 876	134 065	151 876
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	14 038	14 856	13 986	14 856
Exploateringsintäkter	1 220	7 059	1 220	7 059
Realisationsvinster	0	0	4 516	0
Försäkringsersättningar	3 486	205	3 486	205
Övriga intäkter	560	11	4 394	4 161
Summa verksamhetens intäkter	272 416	283 992	414 561	423 594
Jämförelsestörande intäkter.... Se not 8				

Not 2 Verksamhetens kostnader	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Löner och sociala avgifter	716 901	691 698	741 680	715 545
Pensionskostnader	50 003	47 171	50 850	51 581
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	37 994	37 553	66 715	66 501
Bränsle, energi och vatten	26 802	28 844	56 391	57 368
Köp av huvudverksamhet	192 437	191 750	192 437	191 750
Lokal- och markhyror*	24 258	25 915	641	4 683
Övriga tjänster	31 791	29 953	31 798	29 953
Lämnade bidrag	36 258	36 977	36 258	36 977
Realisationsförluster och utrangeringar	0	1	0	1
Bolagsskatt	0	0	2 436	0
Övriga kostnader	89 814	91 328	121 307	123 326
Summa verksamhetens kostnader	1 206 257	1 181 190	1 300 513	1 277 685
Jämförelsestörande kostnader.... Se not 8				

Not 3 Avskrivningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Avskrivning immateriella tillgångar	0	0	0	0
Avskrivning byggnader och anläggningar	39 264	29 734	60 134	49 730
Avskrivning maskiner och inventarier	2 231	2 322	2 961	3 196
Nedskrivningar	0	0	0	0
Summa avskrivningar	41 495	32 056	63 095	52 926
<i>För uppgift om avskrivningstider se avsnittet om redovisningsprinciper</i>				

Not 4 Skatteintäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Preliminär kommunalskatt	695 478	680 215	695 478	680 215
Preliminär slutavräkning innevarande år	-971	-3 236	-971	-3 236
Slutavräkningsdifferens föregående år	-2 332	830	-2 332	830
Summa skatteintäkter	692 175	677 809	692 175	677 809

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Inkomstutjämningsbidrag	183 854	181 926	183 854	181 926
Strukturbidrag	1 274	1 269	1 274	1 269
Införandebidrag	0	0	0	0
Regleringsbidrag	2 505	-155	2 505	-155
Bidrag för LSS-utjämning	38 668	36 393	38 668	36 393
Kommunal fastighetsavgift	30 890	26 423	30 890	26 423
Konjunkturstöd	11 335	13 074	11 335	13 074
Kostnadsutjämningsbidrag	-4 029	-4 267	-4 029	-4 267
Summa generella statsbidrag och utjämning	264 497	254 663	264 497	254 663

Not 6 Finansiella intäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Utdelningar på aktier och andelar	23 315	34 107	23 315	34 195
Ränteintäkter	9 154	8 683	9 348	8 864
Övriga finansiella intäkter	1 908	2 042	29	133
Summa finansiella intäkter	34 377	44 832	32 692	43 192

Not 7 Finansiella kostnader	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Räntekostnader	1 707	2 009	15 488	18 749
Ränta på pensionsavsättningar	203	0	216	0
Övriga finansiella kostnader	275	277	275	277
Summa finansiella kostnader	2 185	2 286	15 979	19 026

Not 8 Jämförelsestörande poster	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Tomträttsförsäljning, reavinst	1220	7059	1220	7 059
Övriga kostnader				
Summa jämförelsestörande poster	1220	7059	1220	7 059

Not 9 Immateriella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Redovisat värde vid årets början	0	0	0	0
Årets investeringar				
Utrangeringar och avyttringar				
Årets nedskrivningar				
Återförda nedskrivningar				
Årets avskrivningar	0	0	0	0
Övriga förändringar				
Redovisat värde vid årets slut	0	0	0	0

Not 10 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	714 326	551 660	1 327 800	1 171 845
Investeringar	109 275	238 863	150 007	250 618
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-4 575	-42 786	-11 937	-42 786
Nedskrivningar	0	0		0
Återförda nedskrivningar	0	0		0
Avskrivningar	-39 264	-29 734	-59 705	-49 730
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0	-3 677	3 774	-2 147
Övriga förändringar	0	0	0	0
Redovisat värde vid årets slut	779 762	714 326	1 409 939	1 327 800

Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	12 413	11 169	13 930	12 387
Investeringar	4 011	3 566	4 297	4 746
Redovisat värde av avyttringar och utransporterade anläggningstillgångar	-71	0	-424	-71
Nedskrivningar	0	0	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0	0	0
Avskrivningar	-2 231	-2 322	-2 608	-3 132
Redovisat värde vid årets slut	14 122	12 413	15 195	13 930
Övriga materiella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	0	0	4 949	1 751
Investeringar	0	0	11 430	4 731
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0	0	-3 774	-1 533
Redovisat värde vid årets slut	0	0	12 605	4 949

Not 10a Materiella anläggningstillgångar	Kommunen				Kommunkoncernen			
	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Mark, byggnader och tekniska anläggningar								
Anskaffningsvärde	1 291 729	1 187 029	0	0	2 379 977	2 246 744	0	0
Ackumulerade avskrivningar	511 967	472 703			887 114	835 957		
Ackumulerade nedskrivningar					82 987	82 987		
Bokfört värde	779 762	714 326	0	0	1 409 876	1 327 800	0	0
Avskrivningstider	20-36år*	20-36år*			20-100år	20-100år		

*ingen avskrivning sker på mark dessa poster finns därför inte med i avskrivningstiden

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
	Maskiner och inventarier							
Anskaffningsvärde	28 587	24 647	0	0	41 902	38 029	0	0
Ackumulerade avskrivningar	14 465	12 234			26 707	24 099		
Ackumulerade nedskrivningar					0			
Bokfört värde	14 122	12 413	0	0	15 195	13 930	0	0
Avskrivningstider	7-10år	7-10år			3-10år	3-10år		

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Övriga materiella anläggningstillgångar								
Anskaffningsvärde	0	0	0	0	12 605	4 949	0	0
Ackumulerade avskrivningar	0	0			0	0		
Ackumulerade nedskrivningar	0	0			0	0		
Bokfört värde	0	0	0	0	12 605	4 949	0	0
Avskrivningstider								
Ingen avskrivning sker på pågående nyanläggningar								

Not 11 Finansiella anläggningstillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Mälarenergi Elnät AB	37 240	37 240	37 240	37 240
Förlagslån Mälarenergi Elnät AB	60 000	60 000	60 000	60 000
AB Hallstahem	35 898	35 898	0	0
Strömsholms Utvecklings AB (STUTAB)	33	33	33	33
Kommuninvest	10 522	10 522	10 522	10 522
Västmanlands Avfalls AB (VAFAB)	3 238	3 238	3 238	3 238
Diverse småinnehav	184	184	294	294
HARK	4 201	0	4 201	0
Sporshallen	1 000	0	1 000	0
Redovisat värde vid årets slut	152 316	147 115	116 528	111 327

Not 12 Förråd m.m.	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Bensin, Diesel	280	38	280	38
Berglager Trångfors	0	0	0	0
VA-lagret	581	650	581	650
Exploateringsfastigheter	19 311	6 600	19 311	6 600
Redovisat värde vid årets slut	20 171	7 287	20 171	7 287

Not 13 Fordringar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kundfordringar	12 648	11 508	6 021	11 938
Statsbidragsfordringar	13 099	13 426	13 099	13 426
Skattefordringar	7 612	5 552	7 615	5 554
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	11 619	8 990	11 619	7 336
Övriga kortfristiga fordringar	27 213	19 714	34 088	22 118
Redovisat värde vid årets slut	72 190	59 190	72 441	60 372

Not 14 Kortfristiga placeringar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Fonder	443 100	428 539	443 100	428 539
Redovisat värde vid årets slut	443 100	428 539	443 100	428 539

Not 15 Kassa, bank	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Nordea	31 600	23 706	0	
Swedbank	21 919	32 856	0	
Svenska handelsbanken	1 352	1 356	0	
Summa kassa, bank	54 871	57 918	89 801	97 867
Info om checkkredit				

Not 16 Eget kapital	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Eget kapital ingående värde	771 335	726 937	803 983	755 728
Årets resultat skattekollektivet	11 561			
Årets resultat affärsverksamhet	1 966			
Övrigt eget kapital	2 914	-1 366	2 811	-1 366
Årets resultat totalt	13 528	45 764	24 338	49 621
Eget kapital utgående värde	787 777	771 335	831 132	803 983
Öronmärkning eget kapital				
VA-verkets resultatfond	342	342	342	342
Renhållningsverkets resultatfond	0	0	0	0
Intern försäkringsfond	2 175	2 175	2 175	2 175
Regresskrav VA-kollektivet	0	-2 914	0	-2 914
Balansfond	40 000	40 000	40 000	40 000
Förskoleplatser	1 300	1 300	1 300	1 300
Förebyggandefonden	600	600	600	600
Byggbonus	1 314	1 314	1 314	1 314
MIG Statsbidrag	1 074	1 074	1 074	1 074

Not 17 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Specifikation- Avsatt till Pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	8 913	9 209	8 913	9 209
Förmånsbestämd/kompl pension	0	10	0	10
Ålderspension	5 048	4 488	5 452	4 919
Pension till efterlevande	0	843	0	843
Summa pensioner	13 961	14 550	14 366	14 981
Löneskatt	3 387	2 609	3 387	2 609
Summa avsatt till pensioner	17 348	17 159	17 752	17 590

Antal visstidsförordnanden				
Politiker	1	1	1	1
Tjänstepersoner	0			
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	17 159	17 299	17 590	17 754
Nya förpliktelser under året	189	-140	162	-164
Varav				
Nyintjänad pension	446	96	453	96
Ränte och basbeloppsuppräknig	163	141	176	154
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Pension till efterlevande	0	149	0	149
Övrig post	2	-17	2	-7
Årets utbetalningar	-459	-456	-506	-503
Förändring av löneskatt	38	-53	38	-53
Summa avsatt till pensioner	17 348	17 159	17 752	17 590
Aktualiseringsgrad	97%	97%	97%	97%
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper				

Not 18 Övriga avsättningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Twistelig poster, riskbedömt				
Redovisat värde vid årets början	0	1 400	0	1 400
Nya avsättningar	0		0	
Ianspråktaga avsättningar	0		0	
Outnyttjande belopp som återförts	0	-1 400	0	-1 400
Förändring av nuvärdet	0		0	
Utgående avsättning	0	0	0	0
Obeskattade reserver				
Redovisat värde vid årets början	0	0	0	305
Nya avsättningar	0	0	0	
Ianspråktaga avsättningar	0	0	0	-305
Outnyttjande belopp som återförts	0	0	0	
Förändring av nuvärdet	0	0	0	
Utgående avsättning	0	0	0	0
Uppskjuten skatt på temporär skillnad mellan skattemässigt och bokföringsmässigt resvärde fastigheter				
Redovisat värde vid årets början	0	0	15 496	14 131
Nya avsättningar	0	0	2 435	1 365
Ianspråktaga avsättningar	0	0	0	0
Outnyttjande belopp som återförts	0	0	0	0
Förändring av nuvärdet	0	0	0	0
Utgående avsättning	0	0	17 931	15 496
Summa övriga avsättningar	0	0	17 931	15 496

Not 19 Långfristiga skulder	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Lån i banker och kreditinstitut	465 788	371 236	1 011 688	906 836
Summa Långfristiga skulder	465 788	371 236	1 011 688	906 836
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
	2018	2017	2018	2017
Genomsnittlig ränta	0,34%	0,40%	1,35%	1,71%
Genomsnittlig räntebindningstid	2,02 år	2,94 år	2,41 år	3,33 år
Lån som förfaller inom				
1 år	100 352	37 124	201 252	272 724
1–3 år	217 654	222 742	537 654	522 742
3-5år	147 782	111 371	272 782	111 371
Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år				

Not 20 Kortfristiga skulder	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	55 294	85 383	59 938	85 280
Leverantörsskulder	43 729	47 506	57 258	68 025
Moms och punktskatter	8 324	22 027	8 324	22 027
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	85 251	58 636	85 272	58 644
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	73 022	53 505	90 486	74 190
Summa kortfristiga skulder	265 620	267 058	301 278	308 166

Not 21 Pantar och därmed jämförliga säkerheter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017

Not 22 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående ansvarsförbindelse	353 552	360 826	379 361	388 119
Aktualisering	-395	-646	-604	-646
Ränteuppräkning	2 955	2 906	3 251	3 219
Basbeloppsuppräkning	4 637	5 632	4 963	5 881
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	3 402	998	3 748	747
Årets utbetalningar	-15 680	-14 744	-17 193	-16 250
Summa pensionsförpliktelser	348 471	354 972	373 525	381 070
Löneskatt	-1 233	-1 420	-1 417	-1 709
Utgående ansvarsförbindelse	347 238	353 552	372 109	379 361
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper				

Not 23 Övriga ansvarsförbindelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Borgensåtaganden				
Kommunala bolag				
AB Hallstahem	545 900	535 600	0	0
VAFAB Miljö	11 018	10 723	11 018	10 723
Hallsta Ridklubb	27 923	0	27 923	0
Övriga	13 006	13 024	13 006	13 024
Långa hyresavtal (Äldreboende & Hallstaarena)	57 467	60 680	57 467	60 680
Leasingavtal	7 813	7 411	7 813	7 411
Fastigo	0	0	286	268
Summa övriga ansvarsförbindelser	663 126	627 438	117 512	92 106

Hallstahammars kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Hallstahammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 096 345 547 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 104 173 973 kronor.

Not 24 Koncerninterna förhållanden									
Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning			
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Given	Mottagen		
Kommunen									
AB Hallstahem	100								
Kolbäcksdalens Pensionsförbund	60								
Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor och borgensavg		Borgen	
		Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Kommunen									
AB Hallstahem	100	13 425	19 227			1 879		545 900	
Kolbäcksdalens Pensionsförbund	60	19 227	13 425				1 879		545 900

Not 25 Ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Av- och nedskrivningar	41 495	32 056	62 313	52 862
Avsatt till pensioner	189		162	-23
Övriga avsättningar	0		2 435	-1 365
Förändring långfristiga periodiseringar	0		0	0
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	0		0	
Realisationsvinster	1 220	7 360	0	7 077
Summa ej rörelsekapitalpåverkande	42 903	39 416	64 909	58 551

Not 26 Investering i materiella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Mark, byggnader och tekniskaanläggningar	-109 275	-238 863	-150 007	-250 616
Maskiner inventarier mm.	-4 011	-3 566	-4 297	-4 746
Övriga	0	0	-11 430	-4 731
	-113 286	-242 429	-165 734	-260 093

Not 27 Försäljning av materiella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kommunen				
Mark, byggnader och tekniskaanläggningar	4 575	35 742	11 937	35 742
Maskiner inventarier mm.	71	0	424	685
Övriga	0	0	0	0
	4 646	35 742	12 361	36 427

Not 28 Investering i finansiella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2017	2018	2017
Anskaffning av Inera aktier	0	-43	0	-43

5 år i sammandrag

Tusentals kronor	Kommunen				
	2014	2015	2016	2017	2018
FRÅN RESULTATRÄKNINGEN					
Verksamhetens nettokostnader	-799 009	-845 973	-880 307	-929 254	-975 336
Förändring från föregående år, procent	3,5%	5,9%	4,1%	5,6%	5,0%
Kronor per invånare	-51 232 kr	-54 073 kr	-55 564 kr	-58 086 kr	-60 258 kr
Nettokostnadernas andel av skatt och statsbidrag, procent	97,1%	100,0%	100,4%	99,7%	102,0%
Skatteintäkter och statsbidrag	822 461	846 100	876 878	932 472	956 671
Förändring från föregående år, procent	3,4%	2,9%	3,6%	6,3%	2,6%
Finansnetto	8 957	11 623	7 391	42 546	32 192
Årets resultat	32 409	51 318	5 597	45 764	13 528
Resultatöverskott	4,1%	6,1%	0,6%	4,9%	1,4%
Kronor per invånare	2 078 kr	3 280 kr	353 kr	2 861 kr	836 kr
FRÅN BALANSRÄKNINGEN					
Tillgångar exkl likvida medel	873 300	954 794	1 182 349	1 368 870	1 481 662
Kronor per invånare	55 995 kr	61 029 kr	74 629 kr	85 565 kr	91 540 kr
Likvida medel	103 663	94 735	36 978	57 918	54 871
Kronor per invånare	6 647 kr	6 055 kr	2 334 kr	3 620 kr	3 390 kr
Eget kapital	670 022	721 341	726 938	771 335	787 777
Kronor per invånare	42 961 kr	46 107 kr	45 884 kr	48 214 kr	48 670 kr
Avsättning och skulder	306 941	328 189	492 389	655 453	748 756
Kronor per invånare	19 681 kr	20 977 kr	31 079 kr	40 971 kr	46 259 kr
Soliditet, procent	68,6%	68,7%	59,6%	54,1%	51,3%
Soliditet med hänsyn till alla pensioner, procent	25,2%	30,2%	27,7%	29,3%	28,7%
Skuldsättningsgrad	29,6%	29,4%	38,8%	44,7%	47,6%
ÖVRIGT					
Nettoinvesteringar	-27 000	-49 318	-206 659	-199 686	-104 273
Självfinansieringsgrad, procent	232%	167%	18%	39%	53%
Personalkostnader Exkl Pensioner, Inkl Arbgiv avg	-531 459	-555 404	-651 323	-691 698	-716 901
Förändring från föregående år, procent	2,6%	4,5%	14,7%	5,8%	3,5%
Personalkostnader i procent av skatteintäkter och statsbidrag	64,6%	65,6%	74,3%	74,2%	74,9%
Pensionskostnader	-50 639	-56 308	-56 061	-47 171	-50 003
Antal invånare 31/12	15 596	15 645	15 843	15 998	16 186
Förändring från föregående år	72	49	198	155	188
Utdebitering	21,81	21,81	21,81	21,81	21,81

Redovisningsprinciper

Redovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunalredovisning. Hallstahammars kommun följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som ges ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Kompletterande upplysningar lämnas nedan.

Extraordinära och jämförelsestörande poster

Extraordinära poster är sådana som saknar klart samband med kommunens ordinarie verksamhet, uppgår till väsentliga belopp och är av typen att de inte kan antas komma regelbundet eller ofta. Extraordinära poster redovisas på egen rad i resultaträkningen

Jämförelsestörande poster finns med i de ordinarie intäkts eller kostnadsposterna men specificeras i en egen not i resultaträkningen.

Skatteintäkter övriga intäkter

I enlighet med RKR:s rekommendation har kommunalskatten periodiserats. Periodiseringen görs utifrån SKL:s decemberprognos. Differensen mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år redovisas som en justeringspost i noten för skatteintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en varaktighet på minst tre år och ett värde på minst ett halvt basbelopp redovisas som en anläggningstillgång.

Hallstahammars kommun tillämpar komponentavskrivning och avskrivningstiden sätts utifrån en egen bedömning om komponenternas nyttjandetid. Avskrivningsspannet finns med i noten till anläggningstillgångarna.

Anläggningstillgångarna bruttoredovisas vilket innebär att redovisningen är uppdelad i anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar. Avskrivningstiden påbörjas det år som tillgången tas i bruk.

Finansiella anläggningstillgångar består av aktier och andelar i koncernbolag och långfristiga fordringar i koncernbolag. De finansiella tillgångarna tas i redovisningen upp till anskaffningskostnad uppräknat med eventuella ägartillskott. Nedskrivningsbelopp utvärderas årligen. Långfristiga fordringar tas upp till nominellt belopp.

Omsättningstillgångar

Lager av tomter i exploateringsverksamheten redovisas som en omsättningstillgång under lager i balansräkningen.

Fonder och Pensionsmedelsförvaltning

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset och eventuella avgifter som hör till anskaffningen såsom courtage.

Värdepapper som bedömts som omsättningstillgång är värderats enligt lägsta värdets princip.

Leasing

Operationella leasingavtal redovisas som en tilläggsupplysning i not 25 övriga ansvarsförbindelser. Finansiell leasing förekommer inte.

Pensioner

Pensionsåtagandet är redovisat enligt blandmodellen. Pensioner intjänade innan 1998 är beräknade enligt RIPS 17. Den samlade pensionsskulden finns i balansräkningen i not 19 avsättningar till pensioner och not 25 övriga ansvarsförbindelser.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen är upprättad enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och RKR rekommendation 8.2. Den sammanställda koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Det innebär att förvärvat eget kapital eliminerats och sedan uppräknats med intjänat eget kapital. Den proportionella konsolideringen innebär att om inte de kommunala bolagen är helägda så inkluderas bara den ägda andelen av räkenskapsposterna i koncernredovisningen.

Inom koncernen förekommer omfattande transaktioner mellan bolagen. Alla transaktioner av väsentlig karaktär har eliminerats i koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

I redovisningen så har samtliga interna poster eliminerats.

Avsättningar

Avsättningar i balansräkningen görs om det på grund av inträffade händelser finns risk att ett utflöde av resurser kommer att inträffa och en uppskattning av beloppet kan göras. Om förfallotiden eller belopp är osäkert redovisas istället en ansvarsförbindelse.

